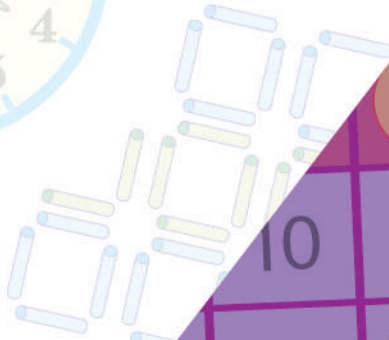
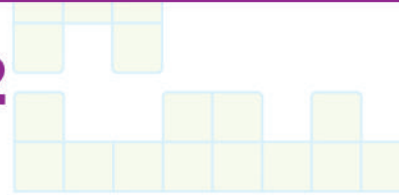
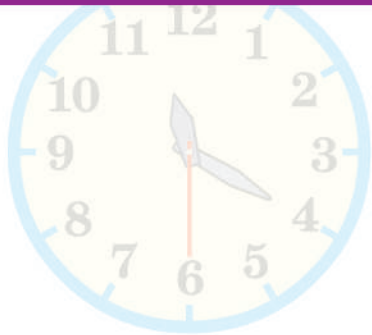

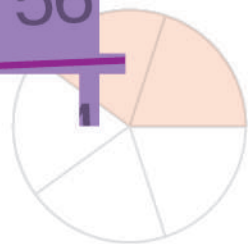
МАТЕМАТИКА

ЧАСТИНА 2

			6	7	
	10	12	14		
	15	18	21		
	16	20	24	28	
15	20	30	35		
18	24	30	36	42	48
21	28	35	42	49	56

клас

УДК 51(075.2)
Б 90

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 16.01.2021 р. № 53 (зі змінами))

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Підручник створено за Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом О. Я. Савченко.

Будна Н. О.

Б 90 Математика : підручник для 4 кл. закладів загальн.
середн. освіти : у 2-х ч. Ч. 2 / Н. О. Будна, М. В. Бе-
денко. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. —
144 с. : іл.

ISBN 978-966-10-6421-7

Підручник за своїм змістом відповідає Держав-
ному стандарту початкової освіти та Типовій освітній
програмі, розробленій під керівництвом О. Я. Сав-
ченко.

Для учнів та учениць 4 класу.

УДК 51(075.2)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

ISBN 978-966-10-6421-7

© Будна Н. О., Беденко М. В., 2021
© Навчальна книга – Богдан, виключна
ліцензія на видання, оригінал-макет, 2021

Дорогий четвертокласнику! Дорога четвертокласнице!

Знову раді вітати тебе у школі. Після зимових канікул твоїм дороговказом у світ математичних знань стане друга частина підручника. На його сторінках ти знайдеш детальні пояснення, завдяки яким зможеш опанувати зручні способи обчислень і виконувати арифметичні дії з багатоцифровими числами легко й швидко. Тебе чекають цікаві дослідження та робота з інформацією, поданою у вигляді схем, графіків, таблиць, діаграм, а також ознайомлення із площею фігури й одиницями її вимірювання. Ти розшириш свої уявлення про дробові числа і геометричні тіла, продовжиш розв'язувати різноманітні сюжетні й практичні задачі, рівняння та нерівності, розвивати логічне мислення.

Звісно, в підручнику є чимало нестандартних завдань, які спонукатимуть тебе до творчості й не дозволять нудьгувати. Зокрема, це криптограми, анаграми, числові колони, терези, «змійки», оригінальні геометричні завдання, логічні задачі та багато іншого.

Зорієнтуватись у типах завдань тобі допоможуть уже знайомі позначення.

Бажаємо успіхів!

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

1	— завдання для класної роботи		— межа матеріалу уроку
21	— завдання підвищеної складності		— робота в парах/групах
12	— завдання для домашньої роботи		— порівняй

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ. ПЛОЩА ФІГУРИ

МНОЖЕННЯ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

1

$\frac{1}{3}$ від 2 год

$\frac{1}{5}$ від 3 год

$\frac{1}{6}$ від 3 хв

$\frac{1}{4}$ від 1 хв

$\frac{1}{2}$ від 2 год

2

Пригадай назви чисел при множенні. Якими символами позначили множники, а яким — добуток?

$$\square \cdot \text{⚙} = \bigcirc$$

3

Знайди добутки.

$4 \cdot 12$

$12 \cdot 4$

$2 \cdot 123$

$123 \cdot 2$

Переставний закон множення

Від перестановки множників добуток не змінюється.

$$a \cdot b = b \cdot a$$

4

Виконай множення і порівняй добутки першого та другого стовпчиків.

$(4 \cdot 20) \cdot 5$

$4 \cdot (20 \cdot 5)$

$(3 \cdot 100) \cdot 2$

$3 \cdot (100 \cdot 2)$

$(6 \cdot 10) \cdot 2$

$6 \cdot (10 \cdot 2)$

Сполучний закон множення

Щоб добуток двох чисел помножити на третє число, можна перше число помножити на добуток другого і третього.

$$(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$$

- 5 Із переставного та сполучного законів отримуємо ще одну властивість дії множення.

Якщо множників є декілька, їх можна переставляти і брати в дужки будь-яким способом.

Знайди добутки зручним способом за зразком.

$$\text{Зразок. } 2 \cdot 4 \cdot 15 \cdot 100 = (2 \cdot 15) \cdot (4 \cdot 100) = \\ = 30 \cdot 400 = 12\,000$$

$$3 \cdot 35 \cdot 10 \cdot 2$$

$$250 \cdot 5 \cdot 4 \cdot 50$$

- 6 Виконай дії і порівняй значення виразів першого та другого стовпчиків.

$$(10 + 2) \cdot 3$$

$$10 \cdot 3 + 2 \cdot 3$$

$$(100 + 10) \cdot 2$$

$$100 \cdot 2 + 10 \cdot 2$$

$$(8 + 2) \cdot 4$$

$$8 \cdot 4 + 2 \cdot 4$$

Розподільний закон множення

Щоб помножити суму на число, можна помножити на це число кожен доданок і знайдені добутки додати.

$$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$$

- 7 Розв'яжіть і порівняйте задачі.

- 1) Посадили 2 ряди яблунь, по 6 дерев у кожному ряду. Скільки яблунь посадили?
- 2) Надійка прочитала 6 сторінок книжки, а Івась — у 2 рази більше. Скільки сторінок прочитав Івась?
- 3) Невідоме число поділили на 2 і одержали 6. Знайди невідоме число.
- 4) Мотоцикліст проїхав 6 км, що в 2 рази менше, ніж автомобіль. Скільки кілометрів проїхав автомобіль?

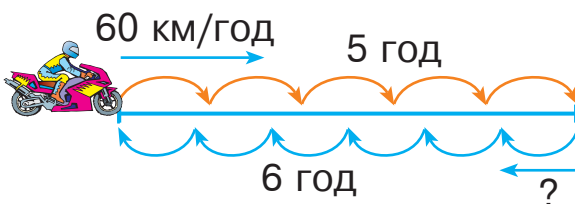
8 Пароплав плив 4 год, а буксир — 7 год. Яке з цих суден пододало більшу відстань і на скільки кілометрів більшу, якщо швидкість пароплава 35 км/год, а буксира — 12 км/год?

9 $840 : 21 + 210 : (840 - 830) \quad 420 \cdot (64 : 32) - 420 : 2$

10 Мотоцикліст був у дорозі 5 годин, рухаючись зі швидкістю 60 км/год, а на зворотний шлях він затратив 6 годин. З якою швидкістю мотоцикліст подолав зворотний шлях?

11

$$7777 + 2222 - 3333$$

12 Перший автобус був у дорозі 5 год, а другий — 3 год. Який автобус проїхав більшу відстань і на скільки кілометрів більшу, якщо швидкість першого автобуса 50 км/год, а другого — 60 км/год?

13 $283 \cdot 3 \quad 846 : 2 \quad 402 \cdot 2 \quad 177 \cdot 4 \quad 975 : 3$

14

$$640 : 4 \quad 810 : 2$$

$$550 : 5$$

$$360 \cdot 2 \quad 530 \cdot 2$$

$$120 \cdot 4$$

15 Розглянь записи. Поясни усний і письмовий способи множення.

Усно

$$324 \cdot 3 = (300 + 20 + 4) \cdot 3 =$$

$$= 300 \cdot 3 + 20 \cdot 3 + 4 \cdot 3 =$$

$$= 900 + 60 + 12 = 972$$

Письмово

×	3	2	4
			3
	9	7	2

16

Письмове множення багатоцифрових чисел на одноцифрове число виконують так само, як і множення трицифрових чисел на одноцифрове.

Пояснення. Підписуємо число 3 під одиницями першого множника. Помножимо 9 одиниць на 3 — буде 27 одиниць, або 2 десятки й 7 одиниць. 7 одиниць записуємо під одиницями, а 2 десятки запам'ятовуємо. Помножимо 7 десятків на 3 — буде 21 десяток та ще 2 десятки — всього 23 десятки, або 2 сотні і 3 десятки. Записуємо 3 десятки під десятками, а 2 сотні запам'ятовуємо. Помножимо 2 сотні на 3 — буде 6 сотень та ще 2 сотні — всього 8 сотень. Записуємо 8 сотень під сотнями. Помножимо 6 тисяч на 3 — буде 18 тисяч, або 1 десяток тисяч і 8 тисяч. 8 тисяч записуємо під тисячами, а 1 десяток тисяч запам'ятовуємо. Помножимо 1 десяток тисяч на 3 — буде 3 десятки тисяч та ще 1 десяток тисяч — усього 4 десятки тисяч. Записуємо 4 під десятками тисяч. Добуток 48 837.

$$\begin{array}{r} \times 16279 \\ \hline 48837 \end{array}$$

17

Виконай множення письмово. Перевір себе, відшукавши добутки серед поданих нижче чисел.

$$\begin{array}{r} 123414 \\ \times \quad 2 \\ \hline \end{array}$$

482 448

$$\begin{array}{r} 142301 \\ \times \quad 3 \\ \hline \end{array}$$

691 563

$$\begin{array}{r} 120612 \\ \times \quad 4 \\ \hline \end{array}$$

246 828

$$\begin{array}{r} 230521 \\ \times \quad 3 \\ \hline \end{array}$$

426 903

18

В овочевий магазин привезли 5 т овочів: цибулю, моркву і капусту. Капусти було 1370 кг, моркви — у 2 рази більше, ніж капусти, а решта — цибуля. Скільки кілограмів цибулі привезли в магазин?

19

$$x - 984 = 63 \cdot 5$$

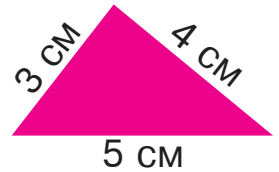
$$x + 578 = 196 \cdot 3$$

20 Складіть і розв'яжіть задачі за даними таблиці.

Рухомий об'єкт	Швидкість (v)	Час (t)	Відстань (s)
Дика качка	?	2 год	84 км
Альбатрос	60 км/год	3 год	?
Горобець	32 км/год	?	160 км

21 Розглянь трикутник. Його називають єгипетським, тому що з його допомогою стародавні єгиптяни креслили на землі прямі кути. Якої довжини повинні бути менші сторони єгипетського трикутника, щоб довжина його найбільшої сторони становила 45 м?

22 $42\ 563 \cdot 4$ $12\ 045 \cdot 5$ $14\ 257 \cdot 3$ $16\ 189 \cdot 6$

23 У зеленому господарстві виростили 20 000 квітів: півоній — 4515, айстр — у 2 рази більше, ніж півоній, а решта були троянди. Скільки троянд виростили в зеленому господарстві?

24 $10 \cdot 100$ $60 \cdot 5$ $360 : 10$ $5000 : 1$
 $20 \cdot 2$ $8897 \cdot 1$ $4000 : 2$

25 $16\ 245 \cdot 3$ $5156 \cdot 4$ $38\ 129 \cdot 6$ $46\ 210 \cdot 4$

26 У кожній числовій колоні різниця має дорівнювати першому множнику. Виконай обчислення.

$$\begin{array}{r} 2\ 7\ 4\ 6\ 2\ 8 \\ \times 3 \\ \hline   \\ - 5\ 4\ 9\ 2\ 5\ 6 \\ \hline   \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1\ 5\ 8\ 2\ 0\ 3 \\ \times 5 \\ \hline   \\ - 6\ 3\ 2\ 8\ 1\ 2 \\ \hline   \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1\ 0\ 3\ 8\ 7\ 2 \\ \times 9 \\ \hline   \\ - 8\ 3\ 0\ 9\ 7\ 6 \\ \hline   \end{array}$$

27 Знайди значення виразів, які мають зміст.

$$5 \text{ т } 6 \text{ ц } 25 \text{ кг} - 3 \text{ т } 25 \text{ кг}$$

$$5 \text{ год} - 45 \text{ кг}$$

$$6 \text{ дм } 3 \text{ см} - 1 \text{ м } 4 \text{ мм}$$

$$8 \text{ м } 420 \text{ мм} - 1 \text{ см}$$

$$6 \text{ км } 240 \text{ м} - 5 \text{ км } 940 \text{ м}$$

$$1 \text{ т} - 1 \text{ г}$$

28 Не обчислюючи, розстав у даному виразі дужки так, щоб дії виконувались у вказаному порядку.

$$2 \cdot 111 + 39 : 15 - 90 + 35 : 25$$

29 У майстерні було 5000 м тканини. Із цієї тканини пошили 1295 рюкзаків, витрачаючи на кожен рюкзак 3 м. Скільки метрів тканини залишилося в майстерні?

30 Знайди значення виразів $a + b$ і $a \cdot b$, якщо $a = 4973$; $b = 5$.

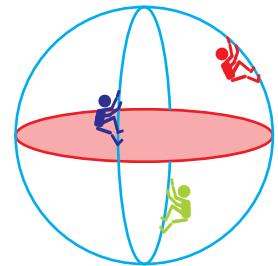
31 Складіть і розв'яжіть задачі за даними таблиці.

Рухомий об'єкт	Швидкість (v)	Час (t)	Відстань (s)
Черепаша	24 м/год	2 год	?
Равлик	4 м/год	?	28 м
Кріт	?	6 год	36 м

32 Накресли квадрат зі стороною 3 см 6 мм. Знайди його периметр.

33 У середині конструкції, що має форму кулі, збудували перекриття. Які чоловічки опинилися нижче від цього перекриття? вище від перекриття?

$$\begin{array}{r} 112963 \\ \times 8 \\ \hline \square\square\square\square\square\square \\ - 790741 \\ \hline \square\square\square\square\square\square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 205964 \\ \times 4 \\ \hline \square\square\square\square\square\square \\ - 617892 \\ \hline \square\square\square\square\square\square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 148952 \\ \times 6 \\ \hline \square\square\square\square\square\square \\ - 744760 \\ \hline \square\square\square\square\square\square \end{array}$$

35 Вантажна машина проїхала 1500 км. Скільки літрів пального використали, якщо на кожні 50 км шляху витрачали 16 л пального?

36 $5 \text{ кг} : 2$ $1 \text{ т} : 5$ $1 \text{ год} : 6$
 $3 \text{ ц} : 2$ $1 \text{ хв} : 3$

37 Запиши кожне число за зразком.

<i>Зразок.</i> $5 \text{ сот.} = 500$	4 дес.	8 сот.	3 тис.
	16 дес.	81 сот.	320 тис.

38 Скільки в кожному з цих чисел десятків? сотень? тисяч?

3240   4000   15 121   240 000

39 Поясни способи обчислень. Який із них простіший?

$1200 \cdot 5 = 6000$	$15\ 000 \cdot 3 = 45\ 000$
$12 \text{ сот.} \cdot 5 = 60 \text{ сот.}$	$15 \text{ тис.} \cdot 3 = 45 \text{ тис.}$

40 Знайди добутки зручним способом.

$150 \cdot 6$ $13\ 000 \cdot 4$ $1100 \cdot 9$

41 Розглянь записи дії множення, коли один із множників має в кінці нулі. Виконай множення письмово.

$$\begin{array}{r} \times 8900 \\ 4 \\ \hline 35600 \end{array}$$

$1300 \cdot 9$ $42\ 000 \cdot 7$

$1800 \cdot 5$ $76\ 000 \cdot 6$

$$\begin{array}{r} \times 32000 \\ 3 \\ \hline 96000 \end{array}$$

42 Маса корови 500 кг, а теляти — 40 кг. Яка маса двох таких корів і трьох таких телят разом?

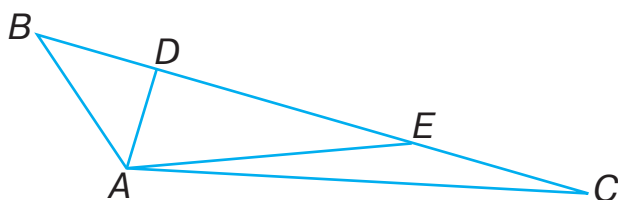
43 При яких значеннях змінної a нерівність $650 \cdot a < 6500$ буде правильною?

- 44 Перший садівник обрізав 150 дерев за 3 дні, а другий — стільки ж дерев за 6 днів. За скільки днів обріжуть 150 дерев обидва садівники разом, якщо продуктивність праці кожного з них не зміниться?

План розв'язування

- 1) Скільки дерев обрізував перший садівник за день?
- 2) Скільки дерев обрізував другий садівник за день?
- 3) Скільки дерев обрізували обидва садівники за день?
- 4) За скільки днів обріжуть 150 дерев обидва садівники, працюючи разом?

- 45 Розглянь малюнок. Скільки трикутників зображено? Назви трикутник з найдовшою стороною.

- 46 Поїзд проїхав 2 км за 5 хвилин. Скільки кілометрів він проїде за годину, якщо його швидкість не зміниться?

План розв'язування

- 1) Скільки проміжків тривалістю 5 хвилин в одній годині?
- 2) Скільки кілометрів проїде поїзд за годину?

47

$$\begin{array}{r} +2000 \\ 8000 \end{array} : 2$$

48	$4200 \cdot 5$	$40 \text{ ц } 45 \text{ кг} + 7 \text{ ц } 09 \text{ кг}$	$1 \text{ м} - 35 \text{ см}$
	$2130 \cdot 3$	$40 \text{ ц } 45 \text{ кг} - 7 \text{ ц } 09 \text{ кг}$	$2 \text{ м} - 8 \text{ дм}$

- 49 Для озеленення вулиці купили 20 саджанців клена і 30 саджанців каштана. Саджанець клена коштував a грн, а каштана — у 2 рази дорожче. Скільки гривень заплатили за всі саджанці?

Розв'яжи задачу, склавши вираз.

50 $x + 10 = 20$ $x \cdot 10 = 100$ $x : 5 = 4$ $x + 7 = 7$
 $x - 35 = 50$ $x : 50 = 1$

- 51 Розглянь записи та порівняй способи множення.

$$\begin{array}{r} \times 321 \text{ кл} 112 \text{ з} \\ \hline 963 \text{ кл} 336 \text{ з} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 321112 \text{ з} \\ \hline 963336 \end{array}$$

Виконай множення письмово.

$102\ 303 \cdot 3$

$223\ 105 \cdot 4$

$62\ 132 \cdot 6$

- 52 Будівельники споруджують хмарочос, будуючи 4 поверхи щомісяця. Якої висоти досягне хмарочос через 2 роки, якщо продуктивність праці будівельників не зміниться?

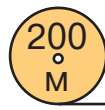
- 53 Розв'яжи рівняння.

$(350 + 460) : x = 3$

$x : (899 - 789) = 4$

- 54 Поїзд рухався 3 години зі швидкістю 80 км/год і ще 4 години зі швидкістю 60 км/год. Який шлях подолав поїзд за весь цей час?

- 55 У катушці 200 м кабелю. Скільки однакових кусків можна нарізати з цього кабелю, якщо довжина кожного куска становитиме 92 м? 140 м? 50 м?

- 56 Знайди частки письмово.

$288 : 4$

$364 : 7$

$702 : 6$

$608 : 8$

- 57 Назви числа, які потрібно вписати у порожні графи таблиці.

a	2	4	6	8	10	12
$3 \cdot a - 5$						

- 58 Від числа 999 999 відняли п'ятицифрове число. Чи могли в цьому випадку отримати в результаті п'ятицифрове число?

- 59 Поплавець циліндричної форми занурили у воду так, як показано на малюнку. Яку фігуру окреслить на ньому вода?

- 60 Виконай множення письмово.

$$245\ 280 \cdot 3$$

$$193\ 672 \cdot 5$$

$$181\ 512 \cdot 4$$

- 61 Човен плыв проти течії річки 6 годин зі швидкістю 12 км/год, а на зворотний шлях він затратив 4 години. З якою швидкістю човен подолав зворотний шлях?

- 62

$$4000 \cdot 3$$

$$5050 \cdot 5$$

$$200 : 1$$

$$200 : 10$$

$$7500 \cdot 2$$

$$200 : 100$$

- 63 Пригадай! Скільки кілограмів у центнері? Скільки центнерів у тонні? Скільки грамів у центнері?

$$52\ \text{т}\ 17\ \text{кг} \quad \square \quad 52\ \text{т}\ 71\ \text{кг}$$

$$6\ \text{т}\ 1\ \text{ц} \quad \square \quad 6\ \text{т}\ 2\ \text{кг}$$

$$2\ \text{ц}\ 70\ \text{г} \quad \square \quad 2\ \text{кг}\ 700\ \text{г}$$

$$4\ \text{т}\ 30\ \text{кг} \quad \square \quad 4\ \text{т}\ 3\ \text{ц}$$

- 64 Розстав у даному виразі дужки так, щоб дії виконувались у вказаному порядку. Знайди значення виразу.

$$58 \cdot 6 + 126 : 401 - 395$$

65

$54\ 318 \cdot 5$

$15\ 078 \cdot 4$

$230\ 118 \cdot 2$

$34\ 205 \cdot 8$

66

Відстань між містами 180 км. Автомобіль подолав цей шлях за 2 години, а на зворотний шлях затратив 3 години. На скільки більше кілометрів за годину проїжджав автомобіль спочатку, ніж на зворотному шляху?

67

Поплавець у вигляді кулі гойдається на хвилях. Яку з цих фігур може окреслити на ньому вода?

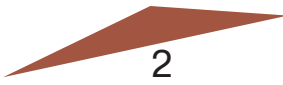
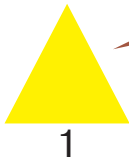
68

$25 : x = 125 - 120$

$x : 8 = 4206$

69

Випиши окремо номери гострокутних, прямокутних та тупокутних трикутників.

70

$34\ 168 \cdot 9$

$38\ 438 \cdot 7$

$13\ 487 \cdot 4$

$98\ 341 \cdot 7$

71

Відстань між містами 240 км. Автомобіль подолав цей шлях зі швидкістю 80 км/год, а назад повертався зі швидкістю 60 км/год. На скільки більше годин затратив автомобіль на зворотний шлях?

72

$x + 12 = 24$

$x \cdot 6 = 36$

$x : 10 = 100$

$x + 18 = 40$

$x - 25 = 25$

$125 : x = 5$

73) 1) Якщо 2 мм помножити на 10, отримаємо 2 см.
На скільки треба помножити 2 мм, щоб отримати 2 дм? 2 м?

$$2) 3 \text{ кг} \cdot 100 = \square \text{ ц}$$

$$5 \text{ г} \cdot \square = 5 \text{ кг}$$

$$5 \text{ г} \cdot \square = 5 \text{ т}$$

74) $2 \text{ мм} \cdot 1000 = 2 \square$

$$2 \square \cdot 10 = 2 \text{ т}$$

$$2 \text{ см} \cdot \square = 2 \text{ м}$$

$$\square \text{ м} \cdot 1000 = 5 \text{ км}$$

75) Виконай множення письмово.

$$56\,000 \cdot 7$$

$$15\,000 \cdot 9$$

$$3600 \cdot 5$$

$$2800 \cdot 6$$

76) П'ятицифрове число помножили на одноцифрове.
Скільки цифр могли отримати в добутку?

77) Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Швидкість (v)	Час (t)	Відстань (s)
Однакова	5 год	350 км
	8 год	?

78) Першого дня в магазині продали 342 м шовку, а протягом п'яти наступних днів — по b м шовку щодня. Скільки всього метрів шовку продали в магазині за ці дні?

Розв'яжи задачу, склавши вираз.

79) Обчисли вирази із незвичайними значеннями.

$$101 \cdot 5$$

$$16\,835 \cdot 3$$

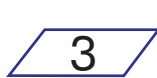
$$22\,727 \cdot 2$$

$$12\,961 \cdot 3$$

$$11\,333 \cdot 5$$

$$33\,367 \cdot 3$$

80) Поплавець у вигляді конуса гойдається на хвилях. Яку з цих фігур може окреслити на ньому вода?

- 81 Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці. Порівняй її із задачею, яку складали в класі.

Маса одного ящика	Кількість ящиків	Загальна маса
Однакова	9	360 кг
	15	?

- 82 $35\,487 \cdot 6$ $37\,984 \cdot 4$ $45\,268 \cdot 6$ $48\,468 \cdot 2$

ПЛОЩА ФІГУРИ

83

$600 : 30$

$600 : 3$

$280 : 10$

$280 : 28$

$600 : 300$

$280 : 1$

- 84 Знайди добутки письмово.

$86\,000 \cdot 4$

$120\,000 \cdot 4$

$29\,000 \cdot 2$

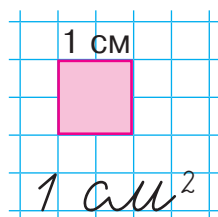
- 85 На малюнку трикутник увійшов всередині п'ятикутника. Це означає, що *площа* трикутника менша від *площі* п'ятикутника.

Площа — це величина, яку можна не тільки порівнювати, а й вимірювати.

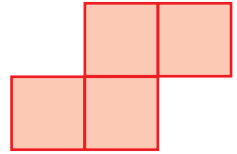
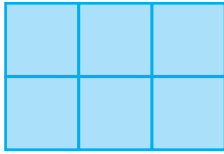
- 86 Невеликі площі вимірюють *квадратними сантиметрами*.

Квадратний сантиметр — це площа квадрата зі стороною 1 см.

Щоб знайти площі зображених на с. 17 фігур, їх розбили на квадрати площею 1 см^2 . Полічи і запиши, скільки квадратних сантиметрів у кожній фігурі.

87

Що можна сказати про площі зображених нижче фігур, якщо вони вкриті шаром фарби однакової товщини і для кожної з них знадобилася однакова кількість фарби?

Про такі фігури кажуть, що вони мають *однакову площу*.

88

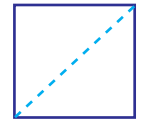
Дослідіть і перевірте подані твердження.

а) Якщо скласти фігуру із двох інших фігур, то площа утвореної фігури дорівнюватиме сумі площ цих двох фігур.

б) Якщо розрізати фігуру на декілька частин, то площа початкової фігури дорівнюватиме сумі площ отриманих частин.

в) Якщо від фігури відрізати якусь частину, то площа залишку дорівнюватиме різниці площ початкової фігури та відрізаної частини.

89

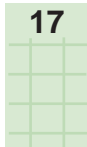
Виконай обчислення, скориставшись підказкою.

①   ③   ②   ④

$$(50 + 25) : (50 - 25) \cdot 5 \quad (15 + 5) \cdot (15 - 5) : 100$$

90

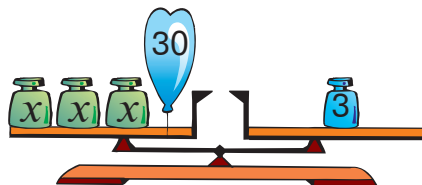
Перший токарь виготовляє 40 деталей за 8 годин, а другий — стільки ж деталей за 10 годин. За скільки годин виготовлять 36 деталей обидва токарі разом, якщо продуктивність праці кожного з них не зміниться? *Склади і запиши план розв'язування та розв'яжи задачу.*

91 Склади і розв'яжи рівняння за малюнком.

92

$$10\ 000 + 100 - 1$$

93 Знайди добутки письмово.

$$48\ 000 \cdot 2$$

$$16\ 000 \cdot 5$$

$$101\ 000 \cdot 6$$

94 На будівництво підвозили цеглу автомобілем і трактором із причепом. Автомобіль за один рейс привозив 863 цеглини, а трактор — 2830 цеглин. Скільки цеглин привезли на будівництво протягом дня, якщо автомобіль зробив 7 рейсів, а трактор — 2 рейси?

95 $\frac{1}{4}$ від 2 год

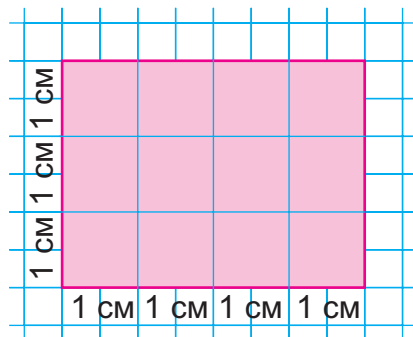
$\frac{1}{9}$ від 3 год

$\frac{1}{5}$ від 1 год

$\frac{1}{8}$ від 4 год

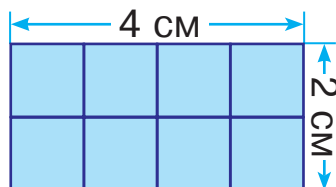
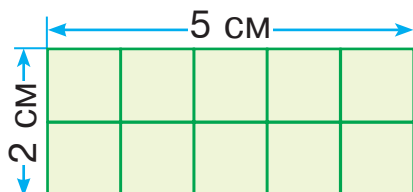
$\frac{1}{6}$ від 3 год

96 Прямокутник, довжина якого 4 см і ширина 3 см, поділили на квадратні сантиметри. Отримали 3 ряди по 4 см^2 в кожному, або 4 стовпчики по 3 см^2 в кожному. Число квадратних сантиметрів дорівнює добутку чисел 4 і 3:

$$4 \cdot 3 = 12 (\text{см}^2), \text{ або } 3 \cdot 4 = 12 (\text{см}^2).$$

Визнач площу кожного прямокутника, не перелічуючи квадратиків.

Щоб обчислити площу (S) прямокутника, треба визначити його довжину (a) і ширину (b) та знайти добуток цих чисел: $S = a \cdot b$.

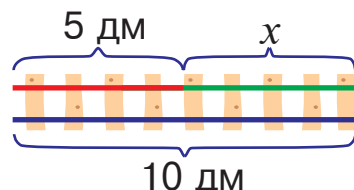
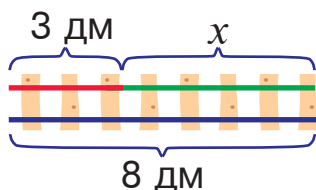
97 Накресли прямокутник зі сторонами 2 см і 6 см та знайди його площу.

98 $24\ 682 \cdot 2 - 1212 \cdot 2$ $(42\ 638 - 31\ 527) \cdot 6 - 6000$

99 Один маляр може пофарбувати 300 рам за 10 днів, а другий — за 15 днів. За скільки днів можуть пофарбувати 150 рам обидва малярі разом, якщо продуктивність праці кожного з них не зміниться?

100 Дві колії з'єднали в одну. Чи змінилося розв'язання відповідних рівнянь? Обґрунтуй свою думку.

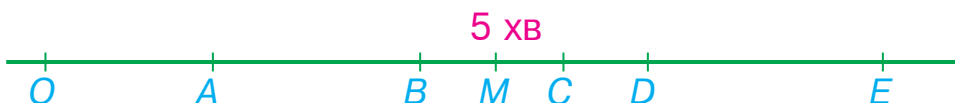
$$\left. \begin{array}{l} 3 + x = 8 \\ 5 + x = 10 \end{array} \right\} 3 + x + 5 + x = 8 + 10$$

101 Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Рухомий об'єкт	Швидкість (v)	Час (t)	Відстань (s)
Ковзанярка	14 км/год	Однаковий	28 км
Лижниця	11 км/год		?

102 Часовий проміжок тривалістю 5 хвилин зобразили на прямій у вигляді відрізка OM . Інші часові проміжки позначили літерами A, B, C, D, E . Яка з цих літер відповідає часовому проміжку тривалістю 250 с? 400 с?

103 Знайди значення тільки тих виразів, у яких першою буде дія множення.

$5 \cdot 20 \cdot 10$

$64 - 32 \cdot 2$

$16 \cdot 2 \cdot 3 - 16$

$100 : (5 \cdot 2)$

$(64 - 32) \cdot 2$

$900 : (40 : 2) \cdot 6$

104 Щоб покрити дах великого будинку черепицею, потрібно 3540 плиток, а для даху малого будинку достатньо 784 плитки. Скільки плиток черепиці потрібно, щоби покрити дахи 8 великих і 3 малих будинків?

105

$80 : 4 \cdot 2$

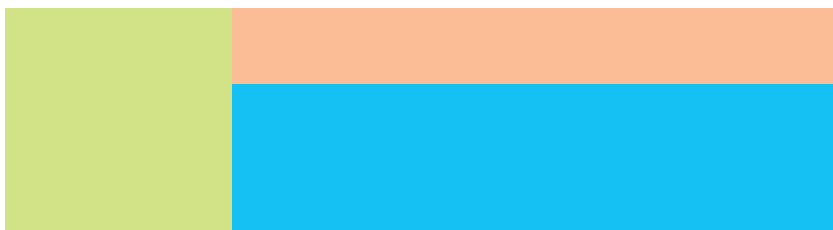
$60 : 6 \cdot 100$

$80 : 4 \cdot 100$

$200 : 100 \cdot 10$

$40 : 40 \cdot 1000$

106 Вимірй довжини сторін і знайди площу кожного прямокутника. Чи дорівнюватиме сума їхніх площ площі прямокутника, утвореного з них способом накладання?

107 Із квадратних плиток зі стороною 1 см виклали прямокутний візерунок, ширина якого 2 см, а довжина — 7 см. Знайди площу цього візерунка.

108 У центр дитячої творчості привезли 1254 розмальовки, по 9 грн кожна. Скільки гривень заплатили за розмальовки?

Розв'язання

$9 \cdot 1254 = 11\,286 \text{ (грн)}$

Відповідь: за розмальовки заплатили 11 286 гривень.

		1	2	5	4	
×					9	
		1	1	2	8	6

109 Знайди добутки, застосувавши переставний закон дії множення.

$$6 \cdot 4078$$

$$4 \cdot 50\,680$$

$$8 \cdot 4650$$

110 $3 \cdot 2907 \cdot 10 + 5403$

$$762\,533 - 35\,087 \cdot 8$$

$$1300 \cdot 9 + 7 \cdot 2963$$

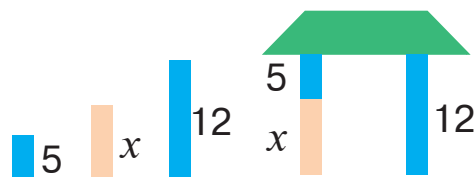
$$800\,104 - 6020 \cdot 7$$

111 Одна палітурна майстерня може опрацювати 360 книг за 6 днів, а друга — за 12 днів. За скільки днів опрацюють 360 книг обидві майстерні разом, якщо продуктивність праці кожної з них не зміниться?

112 Чи нахилиться дах, якщо замість кожного блоку в колонах поставити два такі самі блоки?

$$x + 5 = 12$$

$$(x + 5) \cdot 2 = 12 \cdot 2$$

113 $(67\,543 - 15\,987) \cdot 4$

$$875 \cdot 5 + 539 \cdot 7$$

$$82\,000 - 4730 \cdot 8$$

$$8 \cdot (7852 + 1309)$$

114 Одна машина може перевезти на будову 120 т піску за 40 рейсів, а друга — за 24 рейси. За скільки рейсів перевезуть цей пісок обидві машини, працюючи разом?

План розв'язування

- 1) Скільки тонн піску перевозить перша машина за один рейс?
- 2) Скільки тонн піску перевозить друга машина за один рейс?
- 3) Скільки тонн піску перевозять обидві машини за один рейс?
- 4) За скільки рейсів перевезуть цей пісок обидві машини, працюючи разом?

115

$$2 \text{ м } 4 \text{ дм } 6 \text{ см } 8 \text{ мм} : 2$$

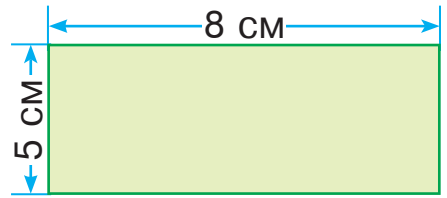
$$6 \text{ м } 8 \text{ дм } 5 \text{ см} : 5$$

$$4 \text{ м } 5 \text{ дм } 6 \text{ см} : 3$$

$$8 \text{ м } 6 \text{ дм } 1 \text{ см} : 10$$

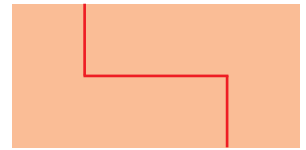
116

Знайди периметр і площу цього прямокутника.

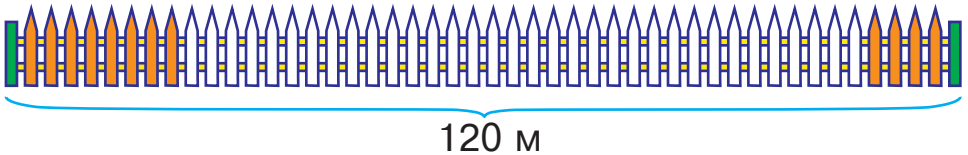
117

Три однакові прямокутники зі сторонами 2 см і 4 см розділили навпіл по-різному. Яка площа кожного прямокутника й отриманих половинок?

118

Один маляр може пофарбувати паркан довжиною 120 м за 6 годин, а другий — за 3 години. Обидва малярі одночасно почали фарбувати паркан із протилежних сторін. Через скільки годин вони завершать роботу, якщо продуктивність праці кожного з них не зміниться?

119

У 65 пакетів розсипали борошно, по b кг у кожен. Скільки кілограмів борошна розсипали в пакети?

120

$$x - 480 = 5602$$

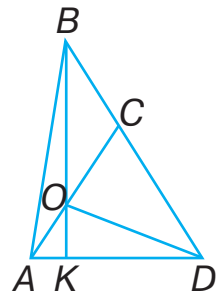
$$45\,045 + x = 45\,100$$

$$x : 6 = 340$$

$$4 \cdot x = 320$$

121

Розглянь малюнок. Скільки на ньому трикутників? Назви трикутник із найменшою стороною.

122 Один оператор набирає на комп'ютері 120 сторінок тексту за 6 днів, а другий — за 5 днів. За скільки днів наберуть 88 сторінок тексту обидва оператори разом, якщо продуктивність праці кожного з них не зміниться?

123 Обчисли письмово.

$864 : 9$

$588 : 6$

$12\,900 \cdot 5$

$32\,400 \cdot 6$

124 У котушці 400 м кабелю. Скільки однакових кусків можна нарізати з цього кабелю, якщо довжина кожного куска становитиме 12 м? 42 м? 72 м?

125 $x - 57\,602 = 103$

$x : 8 = 100$

126 Накресли прямокутник зі сторонами 9 см і 4 см та обчисли його периметр і площу.

127

$840 : 4$

$396 : 3$

$625 : 5$

$840 : 5$

$482 : 2$

128 Площу вимірюють не тільки у квадратних сантиметрах, а й в інших одиницях. У таблиці наведено одиниці площі, які використовують найчастіше.

1 мм² — площа квадрата, сторона якого 1 мм.

1 см² — площа квадрата, сторона якого 1 см.

1 дм² — площа квадрата, сторона якого 1 дм.

1 м² — площа квадрата, сторона якого 1 м.

Ар (а) — площа квадрата, сторона якого 10 м (сотка).

Гектар (га) — площа квадрата, сторона якого 100 м.

1 км² — площа квадрата, сторона якого 1 км.

129 Випиши в один рядок одиниці довжини, а в другий — одиниці площі: 1 м², 1 см, 1 а, 1 га, 1 см², 1 мм, 1 км, 1 мм², 1 км², 1 дм, 1 дм².

130 Знайди площу прямокутника, довжина якого дорівнює 9 см, а ширина — у 3 рази менша.

131 Паркетну підлогу в класі полакували двічі, причому першого разу на кожен квадратний метр витрачали по 110 г лаку, а другого разу — по 90 г. Скільки кілограмів лаку витратили на лакування підлоги, якщо довжина класної кімнати 9 м, а ширина — 5 м?

132 Розв'яжи рівняння.

$$20 : x = 48 : 12$$

$$a : 64 = 2000 - 1999$$

$$x - 999 = 3256 - 3255$$

$$480 + x = 600 - 120$$

133 Виконай обчислення.

$$20\ 000 - 504 \cdot 2$$

$$65 \cdot 4 - 60 \cdot 2$$

$$(480 + 20) : 5$$

$$390 - 90 \cdot 3$$

$$456 \cdot 3 - 456 : 3$$

$$5 \cdot 40 + 40 \cdot 5$$

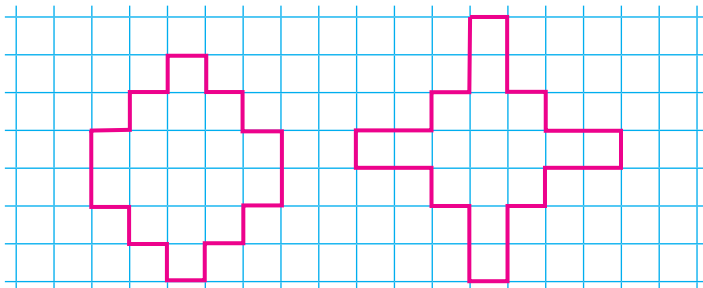
$$(780 - 180) : 6$$

$$280 + 20 : 5$$

134 Велосипедистка проїхала за день 84 км. До обіду вона була в дорозі 3 години, а після обіду — 2 години, рухаючись зі швидкістю 15 км/год. З якою швидкістю їхала велосипедистка до обіду?

135 Порівняй площі фігур.

136 Розташуй літери в порядку виконання дій і прочитай слово.

$$\begin{matrix} \text{С} & \text{О} & \text{В} & \text{Я} & \text{Т} \\ (\square + \square) - (\square : \square - \square) \cdot \square \end{matrix}$$

137 $x : 3 = 25\ 674$

$678 : x = 6$

138 Із квадратних плиток площею 1 дм^2 виклали прямокутну доріжку завширшки 3 дм і завдовжки 10 дм.

 Знайди площу і периметр цієї доріжки.

139

$222 \cdot 2$

$333 : 3$

$500 : 500$

$700 : 100$

$424 : 2$

$900 : 9$

140 Розглянь таблицю співвідношень між лінійними та квадратними величинами.

$1\text{ дм} = 10\text{ см}$

$1\text{ м} = 100\text{ см}$

$1\text{ дм}^2 = 100\text{ см}^2$

$1\text{ м}^2 = 10\ 000\text{ см}^2$

Запиши, вставляючи пропущені числа.

$6\text{ дм}^2 = \square\text{ см}^2$

$2\text{ м}^2 = \square\text{ см}^2$

$3\text{ м}^2 = \square\text{ см}^2$

$10\text{ дм}^2 = \square\text{ см}^2$

141 У великому прямокутнику вирізали прямокутний отвір. Вимірй довжини сторін прямокутника та вирізаного отвору і знайди площу фігури, що залишилася.

142 Знайди добутки, застосувавши, де треба, переставний закон дії множення.

$6 \cdot 4078$

$6578 \cdot 5$

$36\ 875 \cdot 6$

$95\ 378 \cdot 7$

$4 \cdot 50\ 680$

$8 \cdot 4650$

143 Довжина кімнати 6 м, а ширина — 3 м. Знайди площу цієї кімнати.

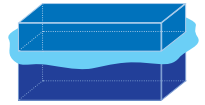
144 Назви числа, які потрібно вписати у порожні графи таблиці.

a	3	9	15	21	27	33
$a : 3 + 1$						

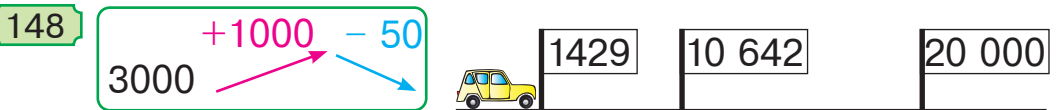
145 Розстав у даному виразі дужки так, щоб дії виконувались у вказаному порядку. Знайди значення виразу.

$$\overset{1}{3}18 : \overset{3}{6} - \overset{2}{3} \cdot \overset{5}{15} + \overset{6}{112} - \overset{4}{72} : \overset{6}{6}$$

146 Поплавець у вигляді цеглини гойдається на хвилях. Яку з цих фігур може окреслити на ньому вода?

147 Уздовж дороги вирішили забрати стовпи, на яких вказано не круглі числа, і поставити стовпи із зазначеними на них найближчими круглими числами. У який бік потрібно перемістити кожен із двох перших стовпів: вліво чи вправо?

149 Обчисли вирази із незвичайними значеннями.

$$\begin{array}{lll} 10\ 627 \cdot 5 & 6027 \cdot 3 & 35\ 167 \cdot 3 \\ 617 \cdot 40 & 63\ 973 \cdot 6 & 119\ 195 \cdot 3 \end{array}$$

150 Прямокутний лист фанери завдовжки 5 дм і завширшки 3 дм розпиляли на квадратики зі стороною 1 см.

Скільки таких квадратиків отримали в результаті?

151

$121 \cdot 4$

$312 \cdot 3$

$728 : 8$

$900 : 6$

$1010 \cdot 8$

$427 : 7$

152

Розглянь таблицю співвідношень між лінійними та квадратними величинами.

$1 \text{ см} = 10 \text{ мм}$

$1 \text{ дм} = 100 \text{ мм}$

$1 \text{ см}^2 = 100 \text{ мм}^2$

$1 \text{ дм}^2 = 10\,000 \text{ мм}^2$

$1 \text{ м} = 1000 \text{ мм}$

$1 \text{ м}^2 = 1\,000\,000 \text{ мм}^2$

Як взаємопов'язана кількість нулів у співвідношеннях даних величин?

153

Із поданого ряду величин випиши одиниці площі.

1 м, 1 кг, 1 с, 1 м², 1 ц, 1 мм², 1 дм, 1 т, 1 км².

154

$4865 \cdot 4 - 2025 \cdot 4$

$(65\,143 - 23\,457) \cdot 5$

155

Назви числа, які потрібно вписати у порожні графи таблиці.

a	6	12	24	48	72	144
$a : 2$						

156

Мопед проїхав відстань 240 км, рухаючись зі швидкістю 40 км/год. З якою швидкістю має рухатися мотоцикл, щоб подолати цей шлях на 2 години скоріше?

План розв'язування

- 1) Скільки годин був у дорозі мопед?
- 2) Скільки годин має рухатися мотоцикл?
- 3) З якою швидкістю має рухатися мотоцикл?

157

Обчисли вирази із незвичайними значеннями.

$26\,389 \cdot 8$

$74\,261 \cdot 6$

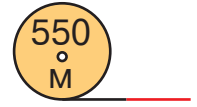
$55\,836 \cdot 4$

$60\,346 \cdot 7$

$112\,211 \cdot 3$

$65\,672 \cdot 4$

158 У котушці 550 м кабелю. Скільки однакових кусків можна нарізати з цього кабелю, якщо довжина кожного куска становитиме 11 м? 78 м? 110 м?

159 Поплавець у вигляді конуса гойдається на хвилях. Яку з цих фігур може окреслити на ньому вода?

160 $300 \xrightarrow{+490} \quad \xrightarrow{-205}$

161 Обчисли вирази із незвичайними значеннями.

$$56\,762 \cdot 8 + 545\,904$$

$$34\,981 \cdot 7 + 755\,133$$

$$64\,785 \cdot 9 + 416\,935$$

$$97\,845 \cdot 7 + 315\,085$$

162 Відстань між містами 360 км. Мопед подолав цей шлях за 9 годин, а автомобіль — за 3 години. На скільки кілометрів за годину швидкість автомобіля була більша, ніж швидкість мопеда?

$$244 : 2$$

$$446 : 2$$

$$844 : 4$$

$$645 : 5$$

$$550 \cdot 2$$

$$125 : 5$$

164 У процесі переходу від лінійних величин до квадратних кількість нулів у їхніх співвідношеннях подвоюється.

$$1\text{ м} = 10\text{ дм}$$

$$1\text{ м}^2 = 100\text{ дм}^2$$

Відомо, що $1\text{ км} = 1000\text{ м}$ і $1\text{ км} = 1\,000\,000\text{ мм}$. Скільки нулів містять числа у поданих співвідношеннях?

$$1\text{ км}^2 = \boxed{}\text{ м}^2$$

$$1\text{ км}^2 = \boxed{}\text{ мм}^2$$

165 $24\,682 \cdot 2 - 1212 \cdot 2$ $(42\,638 - 31\,527) \cdot 6 - 6000$

166 Художниця розмалювала 144 однакові чашки, розмалюючи щодня по 9 чашок. По скільки таких чашок вона має розмалювати кожного дня, щоб завершити роботу на 4 дні раніше?

167 $84\ 213 \cdot 9$ $65\ 487 \cdot 5$ $68\ 654 \cdot 3$
 $36\ 873 \cdot 8$ $54\ 368 \cdot 7$ $73\ 542 \cdot 9$

168 Шестицифрове число поділили на 10. Скільки цифр отримали в частці?

169 Поплавець у вигляді будівельного блока гойдається на хвилях. Яку з цих фігур може окреслити на ньому вода?

170 $40 \cdot x = 400 - 280$ $(25 + 40) \cdot x = 130$

171 У числовому боулінгу на середній кулі має бути число, розташоване у числовому ряду посередині між двома іншими числами. Назви число, яке потрібно написати на кулі зі знаком питання.

172 Яке з даних чисел позначили на малюнку трикутним прапорцем із літерою А: 520, 460, 300 чи 100?

174 $65\ 487 \cdot 5 - 98\ 375$ $78\ 341 \cdot 3 - 35\ 799$
 $63\ 873 \cdot 6 - 87\ 354$ $68\ 765 \cdot 4 - 51\ 368$

175 Для приготування варення на 5 склянок вишень беруть 3 склянки цукру. Скільки склянок цукру потрібно взяти на 45 склянок вишень?

176 $242 : 2$ $660 : 2$ $844 : 2$ $645 : 3$
 $750 \cdot 2$ $225 : 5$

177 Площі земельних ділянок часто вимірюють арами (сотками).
 $1 \text{ а} = 100 \text{ м}^2$

Скільки арів у квадратному кілометрі, якщо $1 \text{ км}^2 = 1\,000\,000 \text{ м}^2$?

$1 \text{ км}^2 = \square \text{ а}$

178 $500 \text{ м}^2 = \square \text{ а}$ $2 \text{ км}^2 = \square \text{ а}$
 $3600 \text{ м}^2 = \square \text{ а}$ $30 \text{ км}^2 = \square \text{ а}$
 $80\,000 \text{ м}^2 = \square \text{ а}$ $62 \text{ км}^2 = \square \text{ а}$

179 Прямокутне поле завдовжки 100 м і завширшки 10 м розбили на квадратні ділянки площею 1 а. Скільки таких ділянок отримали?

180 $98\,432 \cdot 5$ $98\,735 \cdot 6$ $81\,046 \cdot 5$
 $48\,730 \cdot 3$ $54\,976 \cdot 5$ $43\,540 \cdot 9$

181 Знайди значення виразів, які мають зміст.
 $6 \text{ м} - 3 \text{ дм}$ $9 \text{ м} - 1 \text{ мм}$ $5 \text{ м} - 5 \text{ см}^2$
 $7 \text{ т} 1 \text{ кг} - 2 \text{ кг}$ $6 \text{ с} - 2 \text{ год}$ $8 \text{ т} - 800 \text{ кг}$

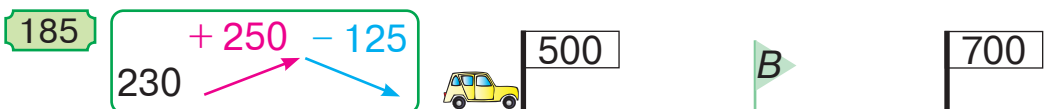
182 У котушці 380 м кабелю. Скільки однакових кусків можна нарізати з цього кабелю, якщо довжина кожного куска становитиме 73 м? 26 м? 45 м?

- 183 Довжини сторін прямокутника $ABCD$ збільшили у 2 рази й отримали прямокутник $AMNO$, подібний до даного. У скільки разів площа прямокутника $AMNO$ більша від площі прямокутника $ABCD$?

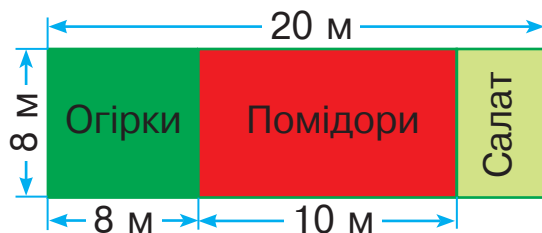
- 184 Яке з даних чисел позначили на малюнку трикутним прапорцем із літерою B : 460, 610 чи 810?

- 186 Обчисли вирази із незвичайними значеннями.

$92\ 611 \cdot 6$	$257\ 059 \cdot 3$	$55\ 693 \cdot 8$
$55\ 574 \cdot 6$	$111\ 485 \cdot 3$	$74\ 261 \cdot 6$

- 187 За поданим планом ділянки знайди площі, відведені для кожного виду овочів.

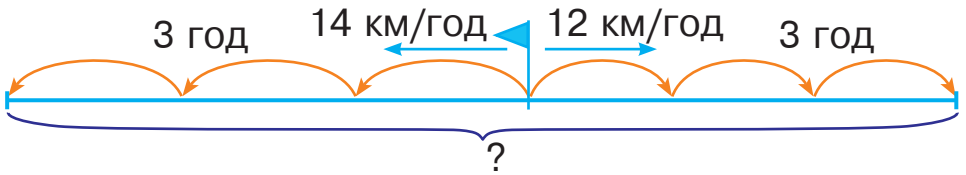
- 188
$\frac{1}{5}$ від 100	$\frac{1}{3}$ від 300	$\frac{1}{10}$ від 10
$\frac{1}{10}$ від 1000	$\frac{1}{4}$ від 800	

- 189 Випиши в один рядок одиниці довжини, а в другий — одиниці площі: 1 см², 1 м, 1 га, 1 мм², 1 мм, 1 км, 1 а, 1 м², 1 км², 1 см.

190 Обчисли, скориставшись підказкою.

$$\begin{array}{cccccc} \textcircled{1} & \textcircled{3} & \textcircled{2} & \textcircled{6} & \textcircled{4} & \textcircled{5} \\ (45 : 9 - 45 : 45) \cdot (5 \cdot 5 - 25) \\ (5 \cdot 5 - 3 \cdot 8) \cdot (4 \cdot 8 + 60) \end{array}$$

191 З одного пункту в протилежних напрямках одночасно вийшли двоє лижників. Швидкість першого лижника 14 км/год, а швидкість другого — 12 км/год. Яка відстань буде між лижниками через 3 години?

Розв'яжи задачу двома способами за поданими планами.

1-й спосіб

- 1) Скільки кілометрів пройшов перший лижник за 3 години?
- 2) Скільки кілометрів пройшов другий лижник за 3 години?
- 3) Скільки кілометрів пройшли обидва лижники за 3 години?

2-й спосіб

- 1) На скільки кілометрів за годину віддалялися лижники?
- 2) Яка відстань буде між лижниками через 3 години?

192 Яку одиницю площі краще обрати для вимірювання площі класу? площі учнівського зошита? площі Київської області? площі клітинки в зошиті?

193 Площа присадибної ділянки 25 арів. Будівлі займають 3 ари, сад — 6 арів, а решту площі — город. На скільки арів більша площа городу, ніж площа саду?

- 194 На малюнку зображено два однакові прямокутники, причому перший поділено на два однакові квадрати, а другий — на два однакові трикутники. Як ти вважаєш: площа квадрата відрізняється від площі трикутника? Обґрунтуй свою думку.

- 195 Виконай дії письмово.

$$8274 \cdot 5$$

$$348 : 6$$

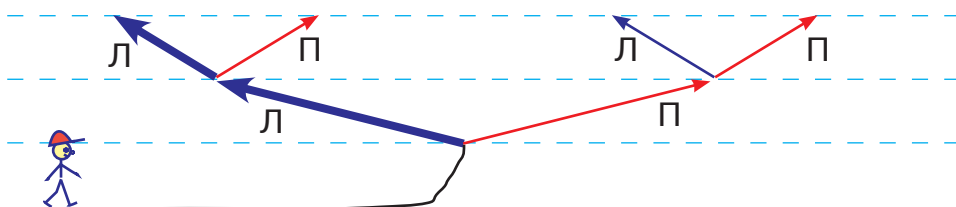
$$13\ 050 \cdot 8$$

$$2643 \cdot 3$$

$$735 : 3$$

$$123\ 456 \cdot 7$$

- 196 У зображеній на малюнку схемі стежинок кожен шлях проходить через два розгалуження у два боки: лівий (Л) і правий (П). Крайній зліва шлях записали так: ЛЛ. Запиши всі інші можливі шляхи за порядком зліва направо.

- 197 Одна бригада може виготовити 400 дверних замків за 5 днів, а друга — за 4 дні. За скільки днів виготовлять 900 замків обидві бригади разом, якщо продуктивність праці кожної з них не зміниться?

198 $17\ 024 \cdot 6$

$$679 : 7$$

$$100 : (20 \cdot 5)$$

  $51\ 723 \cdot 4$

$$343 : 7$$

$$24 \cdot (4 : 2)$$

199

$8000 : 2$

$8000 : 8000$

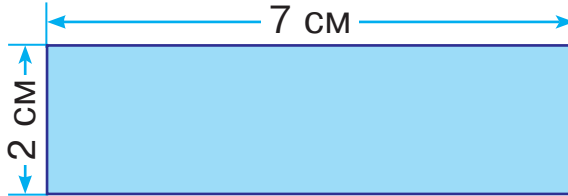
$8000 : 1$

$8000 : 4$

$8000 : 8$

200

Знайди площу даного прямокутника.

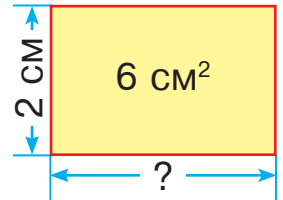

До цієї задачі склади дві обернені. Як знайти довжину однієї сторони прямокутника, знаючи його площу і довжину другої сторони?

Щоб знайти довжину невідомої сторони прямокутника, треба його площу поділити на довжину відомої сторони.

201

Площа прямокутника 6 см^2 , а його ширина 2 см. Знайди довжину прямокутника.

202

Прямокутну ділянку площею 24 м^2 обгороджують парканом. Дві протилежні сторони, довжина кожної з яких 4 м, уже обгородили. Знайди довжину необгороджених сторін ділянки.

203

$$600 : 30 + 20 \cdot (600 : 60) \qquad 900 \cdot 10 : (90 \cdot 100)$$

204

Запиши вирази та знайди їхні значення.

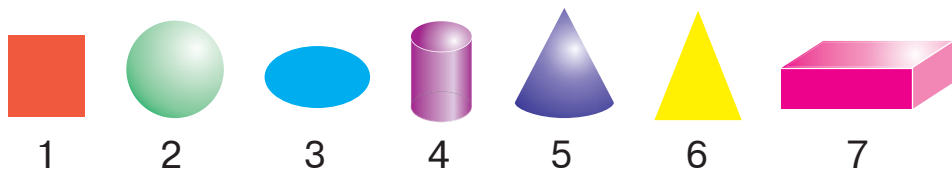
- 1) Суму чисел 9325 і 4876 зменшити на їх різницю.
- 2) Добуток чисел 783 і 9 зменшити на їх частку.

205

При яких натуральних значеннях a нерівність $a \cdot 8 < 90$ буде правильною?

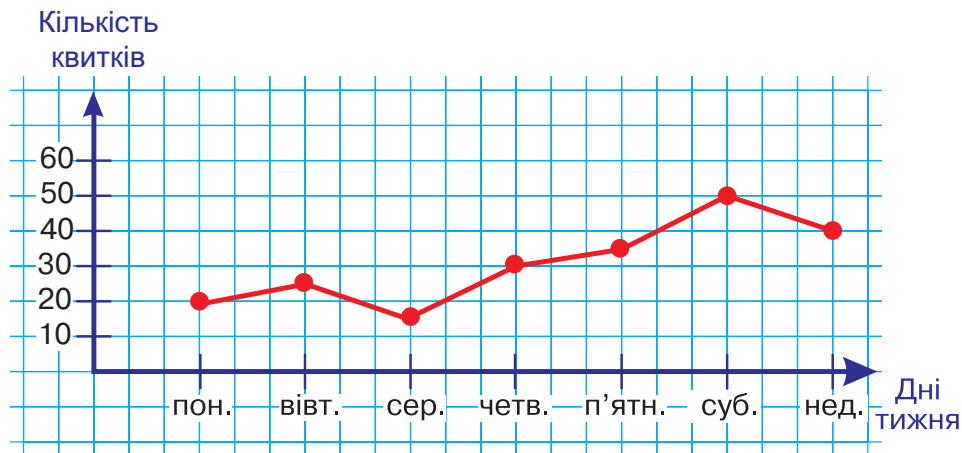
- 206** З одного автовокзалу в протилежних напрямках одночасно вирушили два автобуси. Швидкість першого автобуса 65 км/год, а швидкість другого — 75 км/год. Яка відстань буде між автобусами через 4 години?
Розв'яжи задачу двома способами.

- 207** Розглянь зображені геометричні тіла та плоскі фігури. Випиши номери геометричних тіл.

- 208** Знайди зв'язок між таблицею і графіком.

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.	суб.	нед.
Кількість куплених квитків на поїзд	20	25	15	30	35	50	40

- 209** Від пристані в протилежних напрямках одночасно вирушили теплохід і катер. Швидкість теплохода 32 км/год, а катера — 24 км/год. Яка відстань буде між теплоходом і катером через 3 години?
Розв'яжи задачу двома способами.

210 $5010 - 15\ 900 : 100 + 786$

  $30\ 200 - 7020 : 10 \cdot 3 + 68$

211 $102 \cdot 4$ $402 \cdot 3$
 $805 \cdot 2$

$482 : 2$ $963 : 3$
 $448 : 4$

212 $1\ \text{га} = 100\ \text{а}$ $1\ \text{а} = 100\ \text{м}^2$ $1\ \text{км}^2 = 10\ 000\ \text{а}$

Запиши, вставляючи пропущені числа.

$1\ \text{га} = \square\ \text{м}^2$

$1\ \text{км}^2 = \square\ \text{га}$

213 Відомо, що $1\ \text{а} = 100\ \text{м}^2$. Знайди довжину сторони квадрата площею $1\ \text{га}$ у метрах.

214 Запиши подані рівності у зошит, вказавши пропущені назви величин.

$1\ \text{км}^2 = 100\ \square$

$1\ \text{км}^2 = 10\ 000\ \square$

$1\ \text{км}^2 = 1\ 000\ 000\ \square$

215 Мешканці громади пофарбували $265\ \text{м}$ огорожі моста, що складало п'яту частину від його довжини. Знайди довжину моста.

216 $300\ \text{дм} \square 1200\ \text{см}$

$1400\ \text{см} \square 14\ \text{м}$

$300\ \text{дм}^2 \square 3\ \text{м}^2$

$1200\ \text{м}^2 \square 12\ \text{км}^2$

$60\ \text{га} \square 60\ 000\ \text{а}$

$8\ \text{км}^2 \square 80\ 000\ \text{а}$

217 $5 \cdot x = 591 - 16$

$x : (374 + 928) = 6$

218 На двох корабликах вказано відстані до берега в дециметрах. Яка відстань до берега від кораблика зі знаком питання, якщо відстані між хвилями однакові?

219 Яке число потрібно написати на кулі зі знаком питання, щоб різниці між сусідніми числами були однакові?

220

	+ 140	- 125
460		

15

35

?

221 Обчисли вирази із незвичайними значеннями.

$37\,411 \cdot 3$

$27\,918 \cdot 8$

$211\,112 \cdot 4$

$32\,836 \cdot 8$

$60\,346 \cdot 7$

$117\,845 \cdot 3$

222 Площа прямокутника 12 см^2 , а його довжина 4 см . Знайди ширину прямокутника.

223 $x \cdot 2 = 16$

$x + 2 = 16$

$x : 2 = 16$

$x - 2 = 16$

$x + 1 = 5 - 1$

$x \cdot 2 = 16 : 2$

224 Площа прямокутної ділянки 640 м^2 , а її довжина 40 м . На скільки метрів ширина цієї ділянки менша від її довжини?

225 Пригадай співвідношення між одиницями вимірювання та встав пропущені числа. За потреби скористайся підказкою, поданою у завданні 212.

$3\text{ а} = \square\text{ м}^2$

$5\text{ га} = \square\text{ а}$

$8\text{ км}^2 = \square\text{ га}$

$16\text{ а} = \square\text{ м}^2$

$25\text{ га} = \square\text{ а}$

$36\text{ км}^2 = \square\text{ га}$

$123\text{ а} = \square\text{ м}^2$

$257\text{ га} = \square\text{ а}$

$584\text{ км}^2 = \square\text{ га}$

226 Обчисли за зразком.

Зразок. $156\,000 : 2 = 78\,000$

$156\text{ тис.} : 2 = 78\text{ тис.}$

$249\,000 : 3$

$425\,000 : 5$

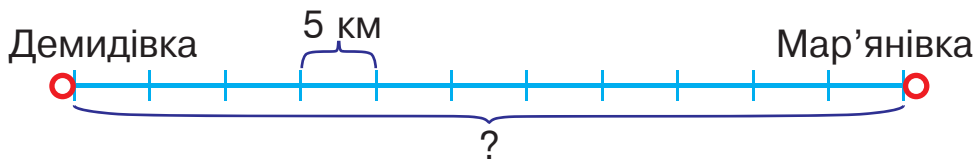
$189\,000 : 9$

$54\,000 \cdot 2$

$32\,000 \cdot 3$

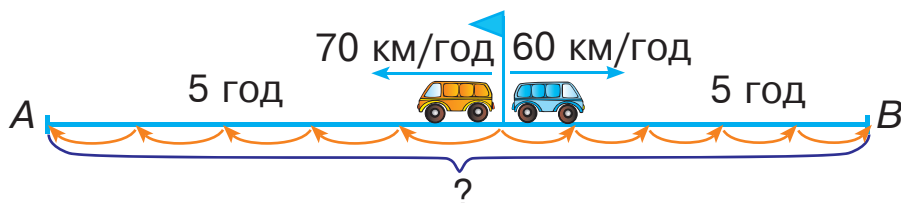
$12\,000 \cdot 4$

- 227 Один сантиметр на схемі відповідає п'яти кілометрам на місцевості. Яка відстань між Демидівкою та Мар'янівкою на місцевості?

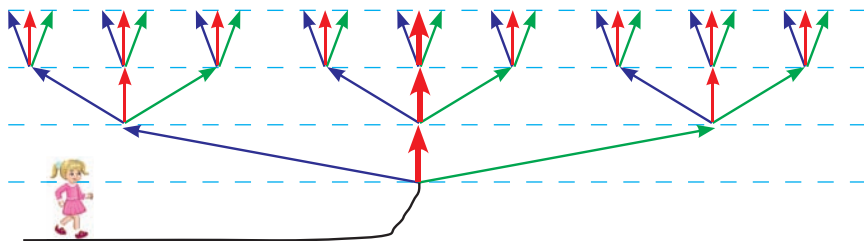

- 228 $12 \text{ м } 45 \text{ см} \cdot 5$ $45 \text{ грн } 60 \text{ коп.} \cdot 3$
 $48 \text{ ц } 32 \text{ кг} : 2$ $5 \text{ т } 6 \text{ ц} : 8$

- 229 Склади і розв'яжи задачу за схемою.

- 230 У зображеній на малюнку схемі стежинок кожен шлях проходить через три розгалуження у три сторони: ліву (Л), середню (С) і праву (П). Іринка збирається іти середнім шляхом: ССС. Запиши за порядком усі інші можливі шляхи.

- 231 Запиши вирази та знайди їхні значення.
 1) Добуток чисел 8736 і 4 зменшити на їх частку.
 2) Частку чисел 9750 і 5 збільшити на їх різницю.

- 232 Доріжку завдовжки 10 дм виклали із трьох однакових тротуарних плиток. Скільки таких плиток треба взяти, щоб викласти доріжку завдовжки 40 дм?

233 Виконай ділення за зразком.

$$\begin{aligned} \text{Зразок. } 148\ 000 : 2 &= 74\ 000 \\ 148 \text{ тис.} : 2 &= 74 \text{ тис.} \end{aligned}$$

$240\ 000 : 3$

$600\ 000 : 5$

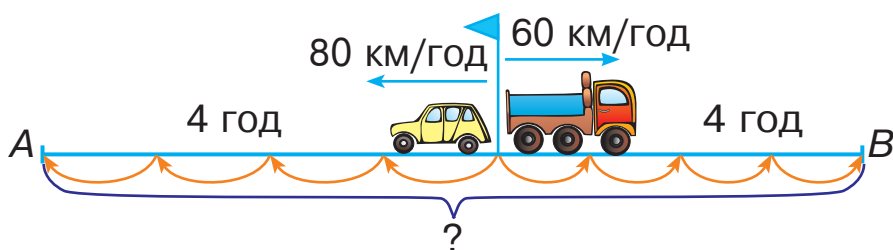
$279\ 000 : 9$

$150\ 000 : 2$

$160\ 000 : 4$

$244\ 000 : 4$

234 Склади і розв'яжи задачу за схемою.

235

$304 \cdot 3$

$506 \cdot 3$

$846 : 2$

$639 : 3$

$908 \cdot 2$

$424 : 4$

236

$x - 4506 = 4520$

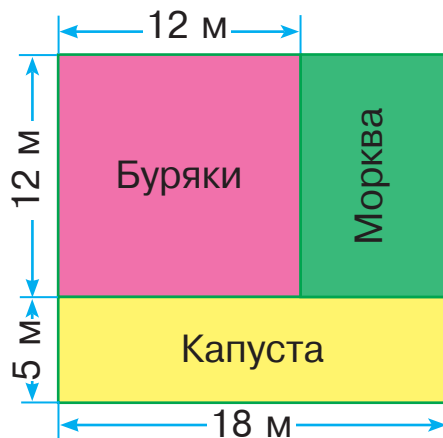
$x : 5 = 70$

$x + 4506 = 4520$

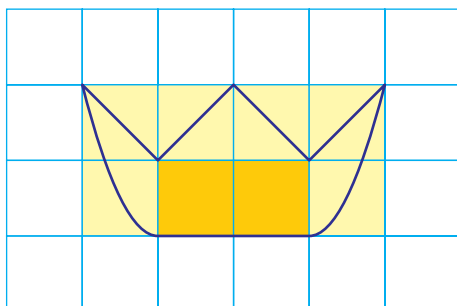
$x \cdot 5 = 70$

237

За поданим планом ділянки знайди площі, відведені для кожного виду овочів.

- 238 Для визначення площ невеликих фігур використовують **палетку** — прозору плівку, поділену на квадрати зі стороною 1 см або 1 мм. На малюнку зображено палетку, яку наклали на фігуру у вигляді корони.

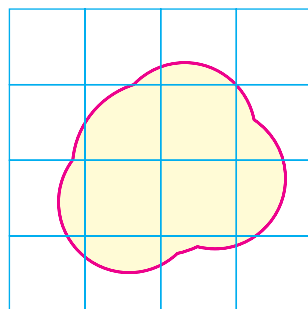

Полічимо, скільки квадратних сантиметрів повністю помістилося всередині фігури (їх позначено темно-жовтим кольором). Тоді знайдемо, скільки квадратів палетки частково збігається із малюнком (їх позначено світло-жовтим кольором).

Повних квадратних сантиметрів 2. Неповних квадратних сантиметрів 6.

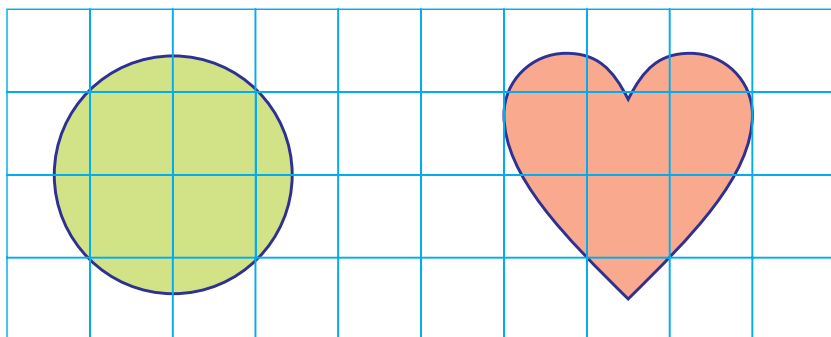
Шість неповних квадратних сантиметрів — це приблизно 3 повні квадратні сантиметри.

Отже, площа корони: $2 + 3 = 5$ (см²).

- 239 Доведи, що площа зображеної фігури більша, ніж 3 см², але менша, ніж 9 см².

- 240 Знайди площі зображених фігур (приблизно).

$241 \quad 9 \text{ км} - 250 \text{ м}$

$5 \text{ км} - 750 \text{ м}$

$4 \text{ м } 7 \text{ дм} + 9 \text{ дм}$

$4 \text{ см} + 2 \text{ см } 4 \text{ мм}$

242 З одного автовокзалу в протилежних напрямках одночасно виїхали два автобуси. Швидкість першого автобуса — 70 км/год, а швидкість другого — 80 км/год. Яка відстань буде між автобусами через 4 години?

Про що дізнаємось, обчисливши кожен вираз? Який із цих виразів є розв'язанням задачі?

$1) 70 \cdot 4;$

$3) 80 - 70;$

$5) (80 + 70) \cdot 4;$

$2) 80 \cdot 4;$

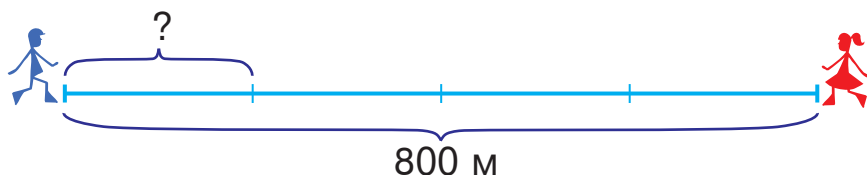
$4) 80 + 70;$

$6) 80 \cdot 4 - 70 \cdot 4.$

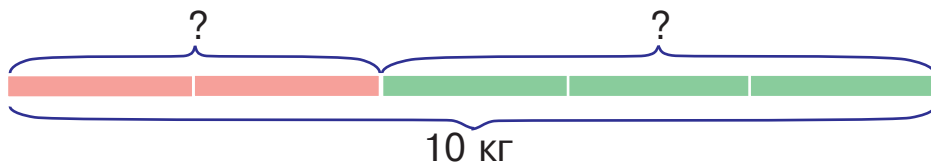
$243 \quad 100\,520 - 4700 \cdot 5 + 13\,980$

$14\,110 + 8010 \cdot 4 - 7604$

244 Відстань між двома пішоходами на місцевості 800 м. Знайди відстань між поділками на схемі.

245 Для виготовлення декоративної вази змішали 2 частини червоного скла і 3 частини зеленого. Скільки кілограмів узяли окремо червоного і зеленого скла, якщо маса вази 10 кг?

$246 \quad x - 100 = 450$

$x : 100 = 450$

247 За день мандрівники подолали 31 км. Чотири години вони рухалися зі швидкістю 4 км/год, а потім — зі швидкістю 5 км/год. Скільки всього годин були у дорозі мандрівники?

ДІЛЕННЯ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

248

$$4 \text{ т } 6 \text{ ц} \cdot 2$$

$$8 \text{ грн } 40 \text{ коп.} \cdot 4$$

$$7 \text{ т } 4 \text{ ц} : 2$$

$$4 \text{ м } 20 \text{ см} \cdot 5$$

$$9 \text{ кг } 300 \text{ г} : 3$$

249

Пригадай! Як називають числа при діленні? Яким символом позначили ділене? дільник? частку?

$$\square : \bigcirc = \text{🌸}$$

Склади і запиши дві рівності на ділення, використовуючи числа 7, 9, 63. Що ти можеш сказати про ділене? А про дільник і частку?

250

Виконай дії і порівняй значення виразів першого та другого стовпчиків.

$$150 : (5 \cdot 3)$$

$$150 : 5 : 3$$

$$(24 + 46) : 2$$

$$24 : 2 + 46 : 2$$

$$(80 - 48) : 8$$

$$80 : 8 - 48 : 8$$

Ознайомся із властивостями частки і розглянь приклади їх застосування під час обчислень.

Щоб поділити число на добуток двох чисел, достатньо поділити це число на один із множників, а потім результат поділити на другий множник.

$$a : (b \cdot c) = a : b : c$$

$$104 : 8 = 104 : (2 \cdot 4) = 104 : 2 : 4 = 52 : 4 = 13$$

Щоб поділити суму чисел на дане число, достатньо поділити кожен доданок на це число й отримані частки додати.

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$

$$325 : 5 = (300 + 25) : 5 = 300 : 5 + 25 : 5 = 60 + 5 = 65$$

Щоб поділити різницю чисел на дане число, достатньо поділити на це число зменшуване і від'ємник, а потім від першої отриманої частки відняти другу.

$$(a - b) : c = a : c - b : c$$

$$234 : 6 = (240 - 6) : 6 = 240 : 6 - 6 : 6 = 40 - 1 = 39$$

251 Запиши ділене у вигляді суми зручних доданків і знайди частки.

$$369 : 3$$

$$484 : 4$$

$$85 : 5$$

$$72 : 6$$

252 Розв'яжіть і порівняйте задачі.

- 1) У 2 бідони розлили 24 л молока, порівну в кожен. Скільки літрів молока в кожному бідоні?
- 2) У дволітрові банки розлили 24 л молока. Скільки таких банок наповнили молоком?
- 3) Посадили 24 ялинки, а дубів — у 2 рази менше. Скільки дубів посадили?
- 4) Невідоме число помножили на 2 і одержали 24. Знайди невідоме число.
- 5) Число 24 поділили на невідоме число і одержали 2. Знайди невідоме число.
- 6) Мамі 24 роки, а доньці 2 роки. У скільки разів мама старша за доньку?
- 7) Ширина ділянки прямокутної форми 2 м, а площа — 24 м². Знайди довжину цієї ділянки.
- 8) До обіду продали 24 кг помідорів, що вдвічі більше, ніж після обіду. Скільки кілограмів помідорів продали після обіду?

253 Яке з даних чисел позначили на малюнку трикутним прапорцем із літерою А: 100, 199, 520 чи 860?

254 $(10 - 8) \cdot x = 10 - 8$

$(38 + 25) : x = 7$

255 Пригадай письмовий спосіб ділення трицифрового числа на одноцифрове.

$$\begin{array}{r} 634 \overline{) 2} \\ \underline{0} \\ - \\ \underline{0} \\ - \\ \underline{0} \\ - \\ \underline{0} \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 235 \overline{) 5} \\ \underline{0} \\ - \\ \underline{0} \\ - \\ \underline{0} \\ \end{array}$$

256 Виконай ділення з коментуванням.

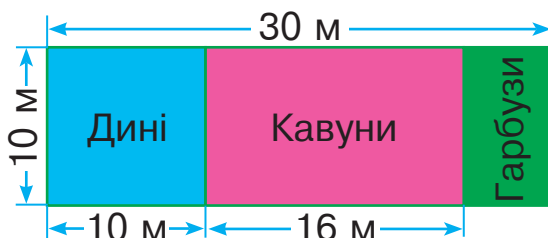
$768 : 3$

$344 : 4$

$585 : 5$

$219 : 3$

257 За поданим планом ділянки знайди площі, відведені для кожного виду баштаних культур.

258 Виконай ділення письмово.

$364 : 4$

$325 : 5$

$581 : 7$

$204 : 6$

259

$360 : 3$

$560 : 8$

$120 \cdot 4$

$150 \cdot 4$

$480 : 4$

$320 \cdot 2$

260 Розташуй літери в порядку виконання дій і прочитай слово.

$(\text{З} : \text{Є} - \text{А} \cdot \text{Б}) : (\text{Ц} \cdot \text{Ц})$

261

Багатоцифрові числа на одноцифрове число ділять так, як і трицифрові на одноцифрове.

Розглянь запис і поясни, як знаходили частку чисел 11 241 і 9.

Виконай ділення з коментуванням.

$$\begin{array}{r} 9 \ 3 \ 1 \ 5 \ | \ 3 \\ \hline \\ \\ \\ \\ \\ \\ \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \ 4 \ 6 \ 5 \ | \ 5 \\ \hline \\ \\ \\ \\ \\ \\ \end{array} \quad \begin{array}{r} 2 \ 3 \ 4 \ 5 \ 6 \ | \ 4 \\ \hline \\ \\ \\ \\ \\ \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \ 1 \ 2 \ 4 \ 1 \ 9 \\ - \quad 9 \quad \quad \quad | \ 1 \ 2 \ 4 \ 9 \\ \hline \quad 2 \ 2 \quad \quad \quad \\ - \quad 1 \ 8 \quad \quad \quad \\ \hline \quad \quad 4 \ 4 \quad \quad \quad \\ - \quad \quad 3 \ 6 \quad \quad \quad \\ \hline \quad \quad \quad 8 \ 1 \quad \quad \quad \\ - \quad \quad \quad 8 \ 1 \quad \quad \quad \\ \hline \quad \quad \quad \quad \quad 0 \end{array}$$

262

$276 \ 612 : 4$

$610 \ 864 : 8$

$367 \ 488 : 4$

263

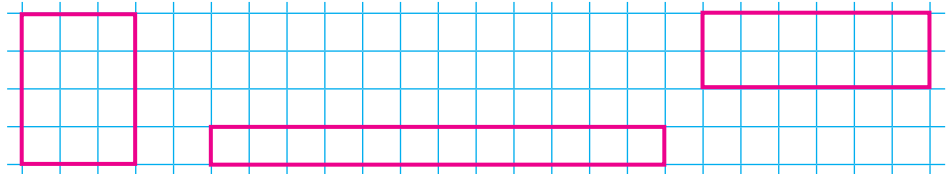
Складіть і розв'яжіть задачі за даними таблиці.

Довжина прямокутника	Ширина прямокутника	Площа прямокутника
?	7 см	70 см ²
20 см	?	120 см ²
15 м	8 м	?

264

Зображені на малюнку фігури мають однакову площу. Чи однакові периметри цих фігур?

265

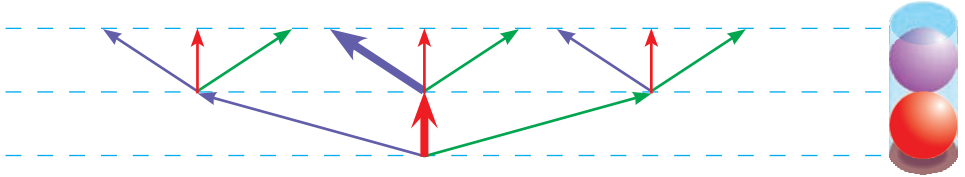
Обчисли, скориставшись підказкою.

1   3   2   5   4

$(6 \cdot 6 - 6 : 6) : (25 : 5)$

$(8 : 4 + 8 \cdot 4) : (16 : 8)$

- 266 У коробці вміщується дві кульки. Запиши всі можливі комбінації із кульок зеленого, червоного та фіолетового кольорів, якщо таких кульок є багато.

- 267 На малюнку зображено два подібні прямокутники. Довжини сторін прямокутника $ABCD$ — 1 дм і 8 дм, а довжини сторін прямокутника $AEFK$ — відповідно 2 см і 16 см. У скільки разів потрібно зменшити сторони прямокутника $ABCD$, щоб отримати прямокутник $AEFK$?

268 $100 : x = 100 - 75$ $x \cdot 6 = 7200 + 204$

269 $242\ 895 : 5$ $558\ 768 : 7$ $112\ 437 : 9$

- 270 Довжина саду 40 м, а ширина на 16 м менша. Третину площі саду займають яблуни, а решту — груші. Яку площу саду займають груші?

271 $x + 4 = 8$ $x \cdot 4 = 8$ $x - 1 = 8 + 1$ $x - 8 = 4$
 $x : 4 = 8$ $x \cdot 2 = 0$

- 272 Із чисел 1, 3, 5, 8, 10 вибери ті значення змінної a , для яких нерівність $240 : a < 120$ буде правильною.

- 273 Щоб зібрати автомобіль, потрібно з'єднати 4245 деталей. Третину деталей уже з'єднали. Скільки деталей залишилося з'єднати?

274 Розглянь схематичний запис знаходження частки чисел 12 168 і 4. Назви перше неповне ділене. Скільки цифр має бути в частці? За якої умови в частці з'являється нуль?

$$\begin{array}{r} 12168 \quad | \quad 4 \\ \underline{3042} \\ \end{array}$$

Знайди частки письмово.

$$33\,648 : 8$$

$$28\,254 : 6$$

$$54\,288 : 9$$

$$35\,196 : 7$$

275 $6963 : 3 - 2482 : 2$

$$1010 \cdot 6 : (180 : 60)$$

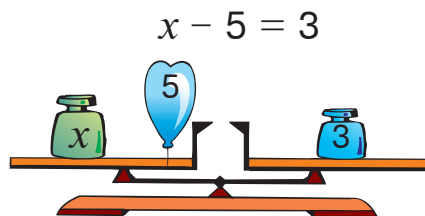
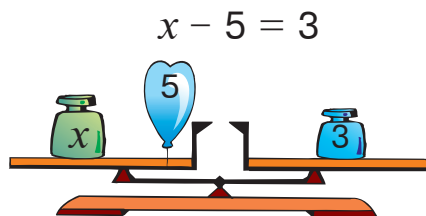
276 З однієї станції в протилежних напрямках одночасно вирушили два поїзди. Швидкість першого поїзда 120 км/год, а швидкість другого на 7 км/год більша. Яка відстань буде між поїздами через 4 години?

277 Розв'яжи рівняння.

$$x \cdot 7 = 70 \cdot 6$$

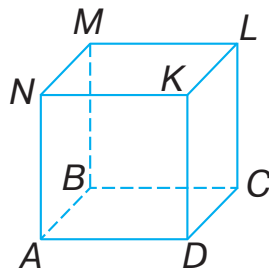
$$88 : x = 54 - 46$$

278 Чи порушиться рівновага терезів, якщо об'єднати гирі і кульки на відповідних шальках?

$$(x - 5) \cdot 2 = 3 \cdot 2$$

279 Куб виготовили з обрізків дроту, позначивши кожну використану частину буквами. Назви частини дроту, у позначенні яких немає літери А.

280 Знайди частки і виконай перевірку дією множення.

$27\ 042 : 6$

$63\ 432 : 6$

$42\ 045 : 5$

281 Для газетного кіоску придбали 8 однакових стелажів, по s грн за кожен. Склади і запиши вирази, за якими можна дізнатися:

а) скільки гривень потрібно заплатити за 9 таких стелажів;

б) скільки таких стелажів можна купити за a грн.

282

$25\ 575 : 5$

$3663 \cdot 2$

$9696 : 6$

$705 \cdot 5$

$5000 \cdot 5$

$800 \cdot 2$

283

$364\ 325 : 5$

$481\ 024 : 4$

$36\ 428 : 7$

284

У двох цехах за день планували виробити 5630 м тканини. В першому цеху виготовили 2800 м тканини, а в другому — на $\frac{1}{10}$ більше, ніж у першому. На скільки більше метрів тканини виробили за день у двох цехах, ніж планували раніше?

285

$x - (780 + 360) = 2000$

$3210 - x = 665 : 7$

286

$4\ \text{м} - 37\ \text{см}$

$2\ \text{м}\ 56\ \text{см} : 2$

$556\ \text{мм} - 489\ \text{мм}$

$6\ \text{м}\ 5\ \text{см} \cdot 10$

$75\ \text{м}\ 24\ \text{см} : 9$

$1\ \text{т}\ 1\ \text{ц} + 1\ \text{т}\ 3\ \text{ц}$

$8\ \text{т}\ 007\ \text{кг} \cdot 5$

$2\ \text{кг}\ 700\ \text{г} + 300\ \text{г}$

287

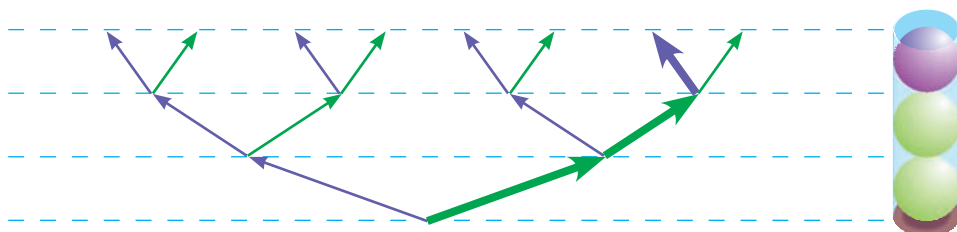
Складіть і розв'яжіть задачі за даними таблиці.

Довжина прямокутника	Ширина прямокутника	Площа прямокутника
?	6 дм	48 дм ²
20 см	?	400 см ²
12 м	6 м	?

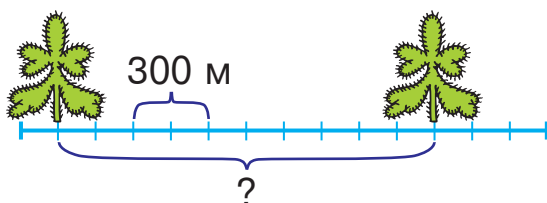
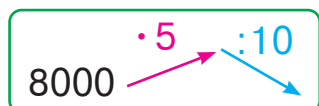

- 288 У коробці вміщується три кульки. Зображено на малярку комбінацію кульок записали так: ЗЗФ. Запиши всі інші можливі комбінації кульок зеленого та фіолетового кольорів, якщо таких кульок є багато.

- 289 Знайди відстань між ялинками, якщо один сантиметр на схемі відповідає 300 м на місцевості.

290

- 291 Яке число потрібно написати на кулі зі знаком питання, щоб різниці між сусідніми числами були однаковими?

?

50

95

- 292 Площу прямокутника $ABCD$ зі сторонами 12 дм і 2 дм зменшили у 4 рази й отримали прямокутник $AKMN$. На скільки квадратних дециметрів площа прямокутника $AKMN$ менша від площі прямокутника $ABCD$?

293 $240\ 966 : 3$

$368\ 736 : 8$

$63\ 742 : 7$

294

$1414 : 7$

$84\ 848 : 2$

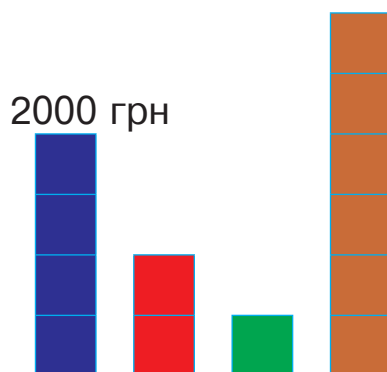
$4060 \cdot 8$

$212\ 121 : 3$

$3020 \cdot 5$

295

На діаграмі у вигляді синього стовпчика зображено грошову суму 2000 грн. Яким грошовим сумами відповідають інші стовпці?

296

$657\ 135 : 5$

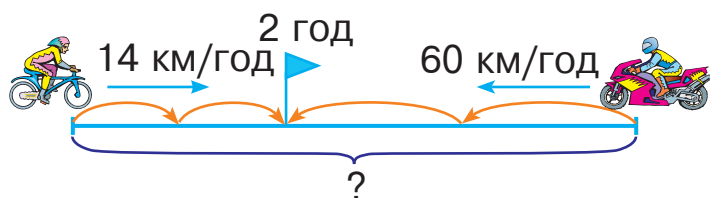
$843\ 124 : 4$

$159\ 831 : 9$

$863\ 214 : 3$

297

Із двох міст назустріч один одному одночасно виїхали мотоцикліст та велосипедист і зустрілися через 2 год. Швидкість велосипедиста 14 км/год, а мотоцикліста — 60 км/год. Скільки кілометрів становить відстань між містами?

Розв'яжи задачу двома способами за поданими планами.

1-й спосіб

- 1) Скільки кілометрів проїхав велосипедист?
- 2) Скільки кілометрів проїхав мотоцикліст?
- 3) Скільки кілометрів становить відстань між містами?

2-й спосіб

- 1) На скільки кілометрів за годину зближалися мотоцикліст і велосипедист?
- 2) Скільки кілометрів становить відстань між містами?

298

$(854 - 845) \cdot x = 2745$

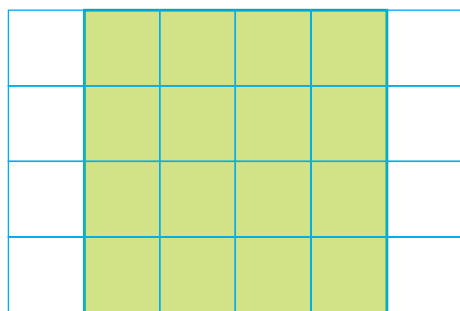
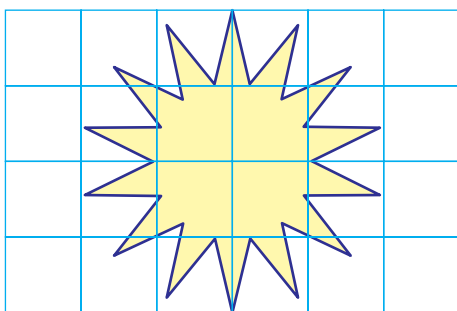
$x : 6 = 1225 + 375$

- 299 Довжини трьох рейок відповідають нерівності: $a + b < c$. Між якою з цих величин та рейкою, зображеною на малюнку, можна встановити відповідність?

- 300 Троє кішок упіймали три мишки за три хвилини. За скільки хвилин шестеро кішок упіймають шість мишок, якщо ловитимуть їх із такою самою швидкістю?

- 301 Довжина кожного з відрізків, що утворюють зірку, 1 см. Знайди і порівняй периметри зірки та квадрата. Знайди площу квадрата і за допомогою палетки площу зірки (приблизно). Порівняй площі цих фігур.

- 302 Знайди частки і виконай перевірку дією множення.
 $286\ 036 : 4$ $794\ 790 : 6$ $794\ 790 : 9$

- 303 Із двох пунктів назустріч один одному одночасно виїхали два мотоциклісти і зустрілися через 6 год. Перший мотоцикліст рухався зі швидкістю 30 км/год, а другий — зі швидкістю 40 км/год. Знайди відстань між пунктами, з яких виїхали мотоциклісти.

- 304 $\frac{1}{5}$ від 3 м 5 см $\frac{1}{2}$ від 8 т 4 ц $\frac{1}{2}$ від 3 год 20 хв
 $\frac{1}{5}$ від 1 год 20 хв $\frac{1}{3}$ від 2 хв 30 с

- 305 Заповни порожні клітинки. Поясни, звідки в частці з'явилося два нулі. Знайди частку чисел 48 056 і 8 із коментуванням.

$$\begin{array}{r} \underline{140015} \quad | \quad 5 \\ 28003 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \underline{48056} \quad | \quad 8 \\ 00000 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \\ \hline 00 \end{array}$$

- 306 Знайди частки. Результати перевір дією множення.
 $636\ 012 : 3$ $145\ 015 : 5$ $54\ 018 : 6$ $80\ 016 : 8$

- 307 За 5 днів 12 кротів вирили 420 м підземного проходу, порівну кожен. Скільки метрів проходу виривав кожен кріт за день?

- 308 Розглянь малюнок. На кільці подано вираз на дві дії: від добутку чисел 5000 і 4 відняти число, записане зі зворотного боку. Кільце розгорнули. Як знайти число, що раніше було невидимим? Пам'ятай, що число, яке буде значенням кожного виразу, має збігатися із числом на його початку.

$$5000 \cdot 4 - =$$

$$5000 \cdot 4 - 5000 = 15\ 000$$

$$5000 \cdot 4 - 15000 = 5000$$

Яке число отримали в результаті обчислень? Який висновок можна зробити?

«Розгорни» кільця і запиши вирази.

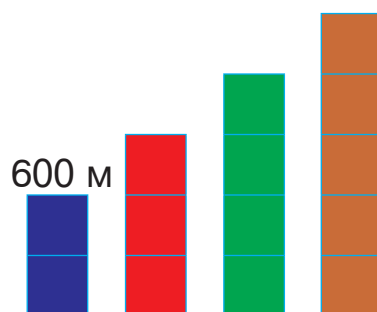
$$10\ 000 : 5 +$$

$$90\ 000 \cdot 2 -$$

$$80\ 000 : 4 +$$

$$2000 \cdot 4 -$$

309 На діаграмі у вигляді синього стовпчика зображена відстань 600 м. Яким відстаням відповідають інші стовпчики?

310 У таблиці подано, скільки кілограмів борошна продавали в магазині кожного дня тижня. Побудуй графік за даними таблиці.

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.	суб.	нед.
Маса борошна, кг	20	18	25	40	50	10	16

311 Із двох сіл назустріч один одному одночасно вирушили пішохід та лижник і зустрілися через 2 години. Пішохід рухався зі швидкістю 5 км/год, а лижник — зі швидкістю 12 км/год. Яка відстань між селами?
Склади обернену задачу, в якій потрібно дізнатися, через скільки годин зустрінуться лижник і пішохід.

312 За 8 годин роботи три однакові трактори витратили 240 л пального. Скільки літрів пального знадобиться одному такому трактору на 6 годин роботи?

313 $400\ 368 : 4$ $70\ 049 : 7$

$240\ 012 : 6$ $43\ 018 : 2$

314 $5\ \text{кг}\ 300\ \text{г} \cdot 2$ $6\ \text{т}\ 360\ \text{кг} : 3$ $3\ \text{хв}\ 20\ \text{с} \cdot 2$

$8\ \text{км}\ 400\ \text{м} : 2$ $5\ \text{год}\ 30\ \text{хв} \cdot 2$

315 Прочитай слово.

О
С
К
А
Р
И

$(\square + \square \cdot \square - \square) - (\square - \square : \square)$

- 316** Розглянь, як знаходили частку чисел 135 000 і 5, та прочитай пояснення.

$$\begin{array}{r}
 135000 \overline{) 135000} \\
 \underline{10} \\
 35 \\
 \underline{35} \\
 0
 \end{array}$$

Пояснення. Перше неповне ділене — 13 десятків тисяч. Отже, у частці буде п'ять цифр. 13 десятків тисяч поділити на 5 — буде 2 десятки тисяч і 3 десятки тисяч в остачі. Друге неповне ділене — 35 тисяч. 35 тисяч поділити на 5 — буде 7 тисяч. Сотень, десятків і одиниць у діленому немає, тому на їх місці у частці записуємо нулі. Частка 27 000.

Виконай ділення з коментуванням за схемою. За якої умови останніми цифрами частки будуть нулі?

$$\begin{array}{r}
 13400 \overline{) 13400} \\
 \underline{10} \\
 34 \\
 \underline{30} \\
 40 \\
 \underline{40} \\
 0
 \end{array}$$

- 317** Знайди частки з поясненням.

$$19\ 600 : 4$$

$$284\ 000 : 2$$

$$181\ 000 : 5$$

$$900\ 000 : 2$$

- 318** Із двох станцій одночасно назустріч один одному вийшли два товарні поїзди і зустрілися через 5 годин. Один поїзд рухався зі швидкістю 29 км/год, а другий — 35 км/год. Яка відстань між станціями?

- 319** Виконай обчислення, скориставшись підказкою.

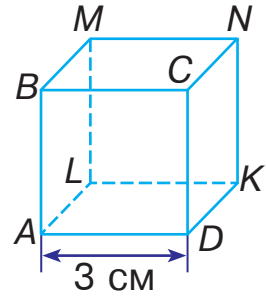
①   ③   ②   ⑤   ④

$$(60 + 30) : (60 - 30) + 60 : 30$$

$$(8 + 4) : (8 - 4) + 8 \cdot 4$$

- 320** За три рейси 7 однакових автобусів перевезли 1092 пасажери. Скільки пасажирів перевозив один автобус за один рейс?

321 Куб виготовлено із дроту. Визнач найкоротший маршрут для жука, який збирається переповзти з точки A в точку N. Знайди довжину цього шляху.

322 «Розгорни» кільця і запиши вирази. Пам'ятай, що число, яке буде значенням кожного виразу, має збігатися із числом на його початку.

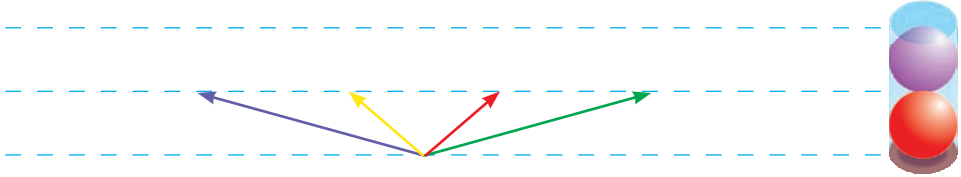
$$123 \quad 123 : 3 +$$

$$162 \quad 154 \cdot 2 -$$

$$854 \quad 624 : 4 +$$

$$123 \quad 123 \cdot 3 -$$

323 У коробці вміщуються дві кульки. Скількома способами можна покласти в коробку кульки зеленого, червоного, жовтого та фіолетового кольорів, якщо таких кулек є багато?

324 Довжина кожної сторони трикутника становить 12 см. Знайди площу квадрата, периметр якого дорівнює периметру цього трикутника.

325 $215\ 000 : 5$

$153\ 000 : 9$

$248\ 000 : 8$

326 $2002 \cdot 8$

$4212 \cdot 2$

$4802 : 2$

$5431 : 1$

$3003 \cdot 3$

$6400 : 100$

327 $100\ 800 : 9$

$400\ 480 : 8$

$10\ 020 : 3$

328 Працюючи з однаковою продуктивністю, 8 операторок за 3 тижні набрали 3696 сторінок тексту. Скільки сторінок тексту набирала одна операторка за тиждень?

329 Склади задачу про рух двох автомобілів, розв'язанням якої був би такий вираз: $(80 + 70) \cdot 4$.

330 $210\ 018 : 6$ $28\ 042 : 7$ $576\ 008 : 8$ $72\ 016 : 4$

331 У цих виразах числа замінили літерами. Відомо, що обидва числа більші від одиниці. Значення якого виразу буде найбільшим? Чи можна з певністю сказати, значення якого виразу буде найменшим?

$$a : b$$

$$a - b$$

$$a \cdot b$$

332 Розташуй літери в порядку спадання числових значень величин і прочитай слово.

І 6 м ² 9 дм ²	Л 6 а 9 см ²	З 6 м ² 9 см ²
А 6 дм ² 9 см ²	В 6 а 9 м ²	А 6 а 6 дм ²

333 Перевір, чи будуть однаковими результати обчислень, якщо спочатку виконати дії у порядку, вказаному синіми цифрами, а тоді — у порядку, вказаному червоними цифрами.

$$600 : 100 : 2$$

(2)   (1)
(1)   (2)

334 Шестицифрове число поділили на одноцифрове. Яку найменшу кількість цифр могли отримати в частці?

335 Дорогою до школи Оксанка робить 820 кроків, причому кожні 10 її кроків складають 5 м. Скільки метрів становить відстань від дому дівчинки до школи?

336 У ставку плавають качки та гуси — всього 452 птахи. Відомо, що качок на 8 більше, ніж гусей. Скільки окремо качок та гусей плаває у ставку?

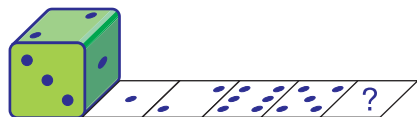

337 На крапки грального кубика нанесли свіжу фарбу і прокотили кубик по аркуші паперу. Скільки крапок має відбитися в клітинці зі знаком питання?

338

$+12\ 121$ $-21\ 212$

60 606

339 Двоє майстрів, працюючи з однаковою продуктивністю, за 6 годин роботи виклали 720 тротуарних плиток. Скільки таких плиток викладе один із майстрів за 8 годин, якщо продуктивність його праці не зміниться?

340 $100\ 500 : 3$

$40\ 050 : 5$

$600\ 300 : 6$

$100\ 000 : 8$

341

$4500 \cdot 10$ $360 \cdot 100$ $38\ 000 : 1000$ $28\ 000 : 1$

$18 \cdot 1000$ $46\ 000 : 10$

342 $16\ 025 : (3 + 120 : 60)$ $27\ 036 : (3 + 12 \cdot 4 : 8)$

343 Безвітряної погоди за один рейс човен перевозить 2 ц вантажу. Скільки рейсів має зробити цей човен, щоб перевезти 11 т 2 ц вантажу?

Розв'язання

$11\ \text{т}\ 2\ \text{ц} : 2\ \text{ц} = 56\ (\text{р.})$

Відповідь: щоб перевезти 11 т 2 ц вантажу, човен має зробити 56 рейсів.

1	1	2	2	
-	1	0	5	6
	-	1	2	
		-	1	2
			-	0

344 Господиня купила декілька гудзиків по 9 грн, заплативши за них 108 грн. Скільки гудзиків купила господиня? *Доповни умову і постав запитання так, щоб задача розв'язувалась двома діями.*

345 $5\ \text{грн}\ 60\ \text{коп.} : 5$

$6\ \text{м}\ 120\ \text{мм} : 9\ \text{мм}$

$1\ \text{ц}\ 24\ \text{кг} : 4$

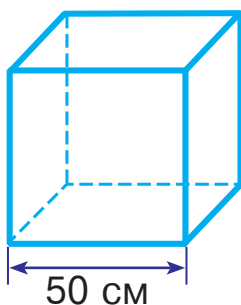
$6\ \text{км}\ 280\ \text{м} : 2$

$8\ \text{т}\ 240\ \text{кг} : 4\ \text{кг}$

$8\ \text{кг}\ 480\ \text{г} : 4$

346 Із двох міст, відстань між якими 110 км, назустріч одна одній одночасно виїхали дві велосипедистки. Одна з них рухалася зі швидкістю 10 км/год, а друга — 12 км/год. Через скільки годин велосипедистки зустрінуться?

347 Цей маленький акваріум хочуть заповнити водою наполовину. На якій відстані від дна акваріума опиниться рівень води?

348 «Розгорни» кільця і запиши вирази.

$$24\ 048 : 6 +$$

$$391\ 527 : 3 +$$

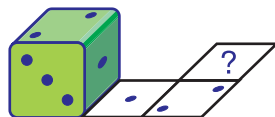
$$123\ 012 \cdot 6 -$$

$$12\ 034 \cdot 3 -$$

349 Відомо, що сума крапок на протилежних гранях кубика дорівнює 7. Скільки крапок має відбитися в клітинці зі знаком питання?

350

$$100\ 000 \quad \begin{matrix} +1000 & -10 \\ \nearrow & \searrow \end{matrix}$$

351 З одного баштану фермер зібрав 24 т 3 ц кавунів, а з другого — третину від цієї кількості. Скільки центнерів кавунів зібрав фермер з обох баштанів?

352 1 км : 5 м

2 ц : 5 кг

6 м : 4 см

2 км : 100 м

3 т : 6 ц

6 км : 3 м

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДРОБАМИ. МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НУЛЯМИ

ДРОБИ

353 $6 \text{ кг } 500 \text{ г} : 2$ $2 \text{ год } 20 \text{ хв} \cdot 2$ $3 \text{ грн } 40 \text{ коп.} \cdot 3$
 $8 \text{ т } 4 \text{ ц} \cdot 3$ $6 \text{ хв } 40 \text{ с} : 2$

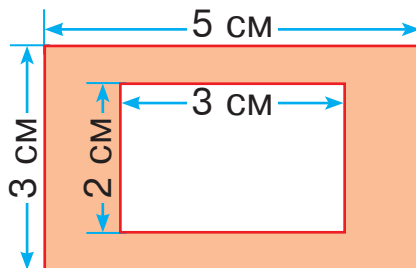
354 Накресли три відрізки завдовжки 6 см. Один поділи на 2 рівні частини, другий — на 3 рівні частини, третій — на 6 рівних частин. Скільки сантиметрів становить половина відрізка? третина відрізка? шоста частина відрізка?

355 На малюнках позначили половину, третину, чверть і п'яту частину. Знайди кожную із цих частин. Яка частина найбільша? найменша?

356 $641\ 672 : 8$ $105\ 605 : 5$
 $156\ 248 : 4$ $426\ 120 : 6$

357 У прямокутнику зі сторонами 5 см і 3 см вирізали прямокутний отвір, довжина якого 3 см, а ширина — 2 см. Знайди площу фігури, що залишилась.

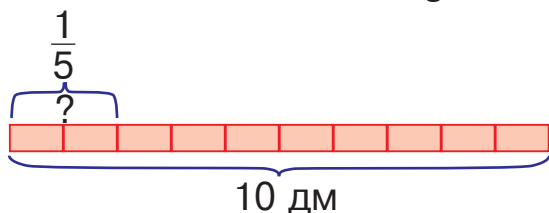

358 Розглянь розв'язання задач на знаходження частини від числа і числа за його частиною.

1) Довжина червоної доріжки 10 дм. Знайди $\frac{1}{5}$ від її довжини.

Розв'язання

$$10 : 5 = 2 \text{ (дм)}$$

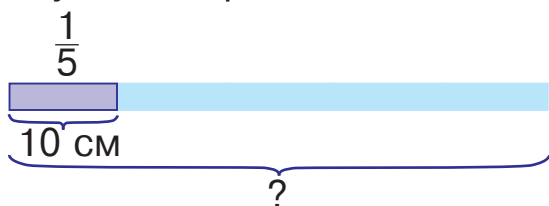

Відповідь: $\frac{1}{5}$ доріжки становить 2 дм.

2) П'ята частина довжини синьої доріжки становить 10 см. Знайди довжину цілої доріжки.

Розв'язання

$$10 \cdot 5 = 50 \text{ (см)}$$

Відповідь: довжина цілої доріжки 50 см.

359 За три дні туристи мали пройти 36 км. Першого дня вони пройшли $\frac{1}{4}$ всієї відстані. Скільки кілометрів залишилося пройти туристам?

360 «Розгорни» кільця.

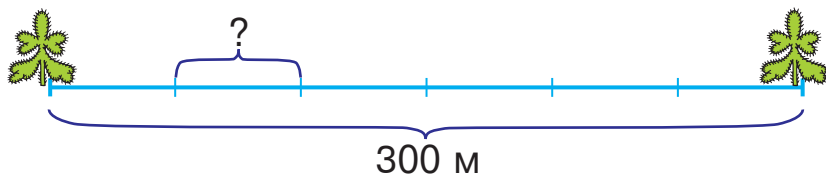
$$406 \ 408 : 8 +$$

$$765 \ 123 : 3 +$$

$$204 \ 103 \cdot 4 -$$

$$60 \ 708 \cdot 9 -$$

361 Відстань між двома ялинками на місцевості 300 м. Знайди відстань між поділками на схемі.

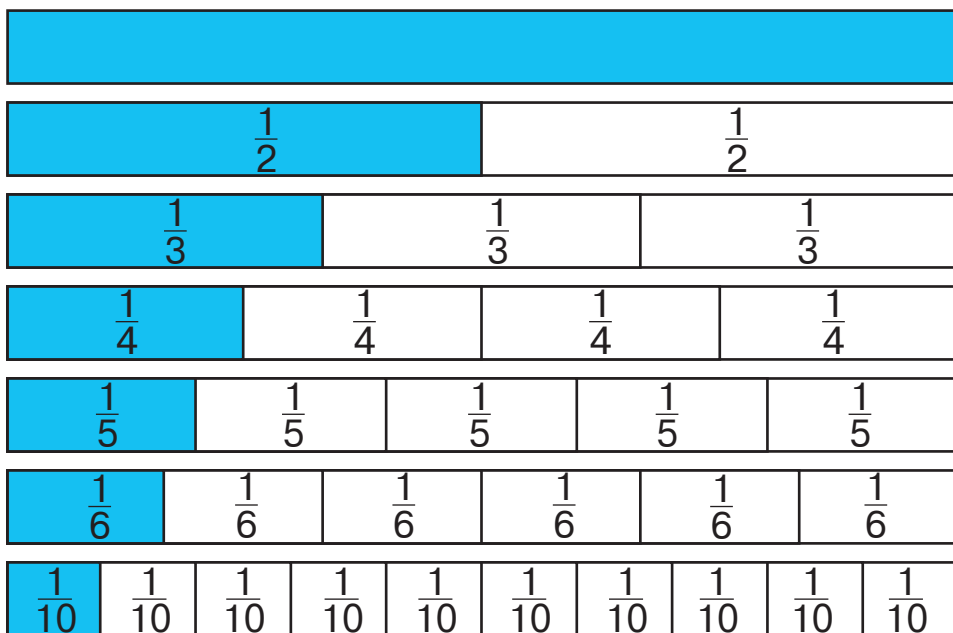

362 $128\ 655 : 5$ $480\ 000 : 6$
 $470\ 860 : 4$ $504\ 000 : 9$

363 З одного поля фермер зібрав 48 т 240 кг огірків, а з другого — чверть від цієї кількості. Скільки кілограмів огірків зібрав фермер з обох полів?

364 $320 : 4$ $480 : 2$ $230 \cdot 3$ $1002 \cdot 7$
 $540 : 10$ $3040 \cdot 4$

365 На малюнку зображено 7 однакових прямокутників: перший — цілий, другий — поділений на 2 рівні частини, третій — на 3 рівні частини, четвертий — на 4, п'ятий — на 5, шостий — на 6 і сьомий — на 10 рівних частин. У цілому прямокутнику міститься дві половини, три третіх частини, чотири четвертих, п'ять п'ятих, шість шостих або десять десятих частин. Скільки четвертих частин у половині? Скільки десятих частин у половині?

366 Користуючись малюнком із попереднього завдання, порівняй:

$$\frac{2}{3} \text{ і } \frac{1}{3}; \quad \frac{2}{4} \text{ і } \frac{3}{4}; \quad \frac{2}{6} \text{ і } \frac{4}{6}; \quad \frac{3}{5} \text{ і } \frac{2}{5}.$$

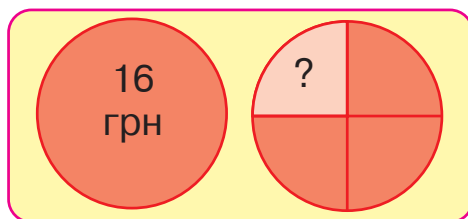
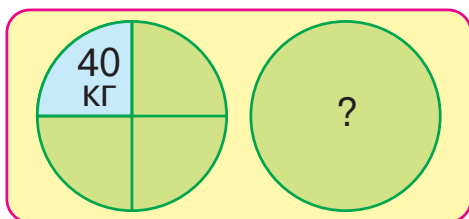
367 Кілограм карамельок розклали в однакові пакети по $\frac{1}{5}$ кг у кожен. Скільки таких пакетів використали?

368 Шість літрів соку розлили у півлітрові банки. Скільки таких банок наповнили соком?

369 Знайди: $\frac{1}{2}$ від 1 т; $\frac{1}{3}$ від 1 хв; $\frac{1}{4}$ від 1 ц.

370 На хлібозавод привезли 28 ц борошна. Першого дня використали четверту частину всього борошна, а другого — п'яту частину того, що залишилося. Скільки кілограмів борошна використали другого дня?

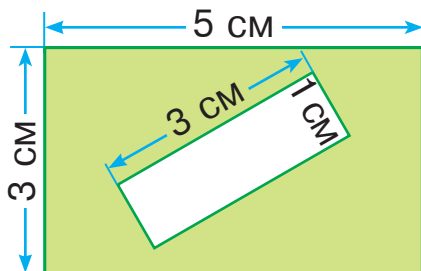
371 Виконай обчислення за схемами.

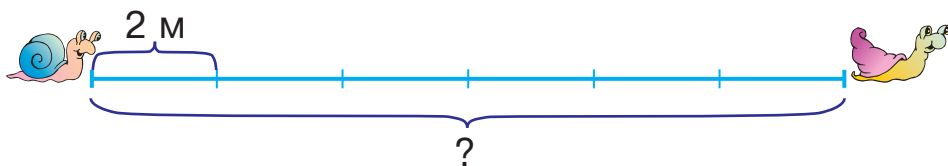
372 $45\ 016 : 4 \cdot 6$

$(87\ 065 - 80\ 045) : 2 \cdot 10$

373 У прямокутнику зі сторонами 5 см і 3 см вирізали прямокутний отвір, довжина якого 3 см, а ширина — 1 см. Знайди площу фігури, що залишилась.

- 374 Одна поділка на схемі відповідає двом метрам на місцевості. Знайди відстань між равликами на місцевості.

- 375 Довжина клумби прямокутної форми 12 м, а ширина становить $\frac{1}{6}$ від довжини. Знайди площу клумби.

- 376 Знайди: $\frac{1}{5}$ від 1 год 20 хв; $\frac{1}{2}$ від 6 т 2 ц; $\frac{1}{6}$ від 3 м 60 см.

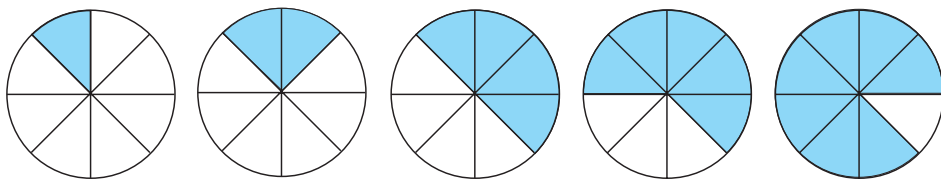

- 377 $\frac{1}{3}$ від 6 м 9 см $\frac{1}{2}$ від 9 т 6 ц $\frac{1}{3}$ від 2 хв

$\frac{1}{2}$ від 5 кг 400 г

$\frac{1}{2}$ від 5 м 4 дм

- 378 Розглянь малюнок. На скільки рівних частин поділено кожен круг? Скільки таких частин зафарбовано у кожному випадку?

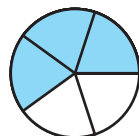
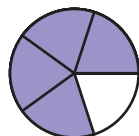
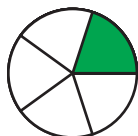
Числа виду $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{5}{8}$ називають **дробівими числами**, або **дробами**.

Розглянемо дріб $\frac{5}{8}$. Число над рискою — це **чисельник** дробу, а число під рискою — **знаменник** дробу. Риска — символ дії ділення. Знаменник показує, на скільки рівних частин поділено ціле, а чисельник — скільки таких рівних частин узято.

379 Користуючись малюнком із попереднього завдання, назви пропущені чисельники.

$$1 = \frac{1}{8} + \frac{\square}{8} \quad 1 = \frac{2}{8} + \frac{\square}{8} \quad 1 = \frac{4}{8} + \frac{\square}{8} \quad 1 = \frac{5}{8} + \frac{\square}{8}$$

380 На цих кругах різними кольорами виділено частини, що відповідають дробам $\frac{1}{5}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$ і $\frac{4}{5}$. Яким кольором позначено кожен із цих дробів?

381 За допомогою схематичного малюнка із попереднього завдання визнач, скільки повних кругів можна скласти із вісімнадцяти п'ятих частин. Скільки частин будуть зайвими?

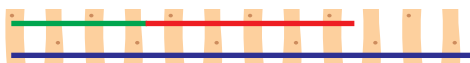
382 Довжина саду прямокутної форми 400 м, а ширина — 300 м. Третину площі саду займають вишні, а решту — яблуни. Яку площу саду займають яблуни?

$$\begin{array}{ll} 383 & 100\,000 - (564\,240 : 4 - 100\,000) & 14\,067 \cdot 2 \\ & 100\,000 + (99\,998 + 1) \cdot 9 & 18\,644 : 2 \end{array}$$

384 Прочитай слово.

$$\begin{array}{cccccc} \text{Л} & \text{І} & \text{С} & \text{О} & \text{Т} & \text{В} \\ \square - \square \cdot (\square - \square) - \square : (\square + \square) \end{array}$$

385 Довжини трьох рейок відповідають нерівності $a - b > c$. Між якою з цих величин та рейкою, зображеною на малюнку, можна встановити відповідність?

386 «Розгорни» кільця.

$$124\ 864 : 4 +$$

$$254\ 035 : 5 +$$

$$10\ 203 \cdot 9 -$$

$$241\ 208 \cdot 4 -$$

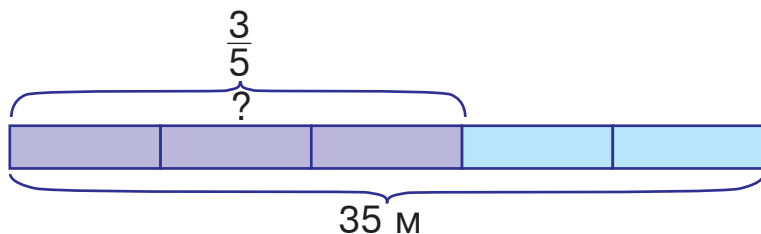
387 Знайди $\frac{1}{5}$ від кожної величини: 2 т; 4 см; 3 км; 5 кг.

388 У магазин завезли 2 т 8 ц картоплі. Четверть усієї картоплі закупили для шкільної їдальні, а решту розфасували в пакети, по 5 кг у кожен. Скільки таких пакетів з картоплею отримали?

389 $x + 8 = 40$ $x : 8 = 40$ $x \cdot 8 = 40$ $x - 8 = 40$

390 Розглянь схему і розв'язання задачі на знаходження дробу від числа.

Довжина доріжки 35 м. Скільки метрів становить $\frac{3}{5}$ цієї доріжки?

Розв'язання

1) Скільки метрів становить $\frac{1}{5}$ доріжки?

$$35 : 5 = 7 \text{ (м)}$$

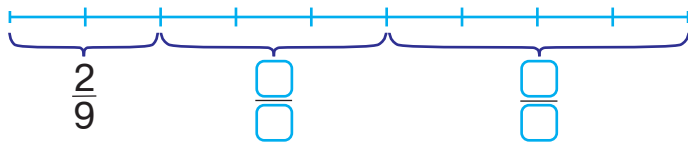
2) Скільки метрів становить $\frac{3}{5}$ доріжки?

$$7 \cdot 3 = 21 \text{ (м)}$$

Відповідь: довжина $\frac{3}{5}$ доріжки становить 21 м.

391 Знайди $\frac{2}{3}$ від 369 123 і $\frac{4}{5}$ від 567 085, виконуючи дії письмово.

- 392 Прочитай дріб і запиши два інші дроби. Який із цих дробів найбільший? найменший?

- 393 У розсаднику виростили 3650 саджанців, причому $\frac{3}{5}$ від цієї кількості становили ялинки. Скільки ялинок виростили в розсаднику?

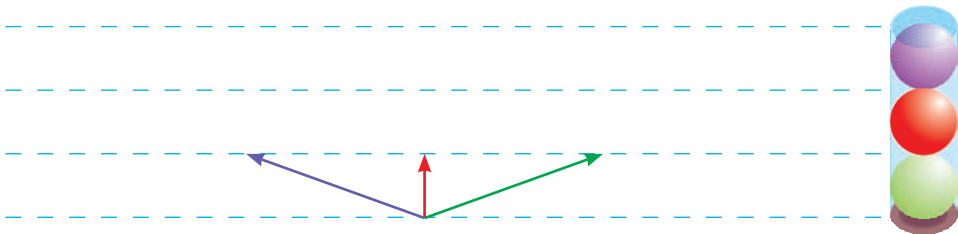
- 394 Виконай дії, скориставшись підказкою.

1 3 2 5 4

$$(6 \cdot 10 + 3 \cdot 7) : (9 \cdot 9)$$

$$(48 : 8 + 48 : 6) \cdot (48 : 24)$$

- 395 У коробці вміщується три кульки. Скількома способами можна покласти в коробку кульки зеленого, червоного та фіолетового кольорів, якщо таких кульок є багато і першу з них можна покласти трьома способами?

- 396 Знайди $\frac{5}{6}$ від 426 114 і $\frac{3}{8}$ від 641 624, виконуючи дії письмово.

- 397 У колекції було 5600 марок. Відомо, що $\frac{4}{7}$ усіх марок становили марки із серії «Спорт». Скільки марок із серії «Спорт» було в колекції?

398

$303 \cdot 3$

$110 \cdot 7$

$8000 : 100$

$0 : 3000$

$432 \cdot 2$

$286 \cdot 10$

$4000 : 1$

399

$1 \text{ см} = \frac{1}{10} \text{ дм}$

Запиши величини в дециметрах за зразком.

Зразок. $2 \text{ см} = \frac{2}{10} \text{ дм}$

$5 \text{ см} = \square \text{ дм}$

$7 \text{ см} = \square \text{ дм}$

$8 \text{ см} = \square \text{ дм}$

$10 \text{ см} = \square \text{ дм}$

400

Знайди $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{1}{12}$ від 1 хв.

401

Знайди дроби від чисел, виконуючи ділення і множення письмово.

$\frac{1}{3}$ від 12 033

$\frac{4}{7}$ від 336 455

$\frac{2}{3}$ від 305 013

402

Розв'яжіть і порівняйте задачі.

1) У залі кінотеатру 600 місць. Під час кіносеансу глядачі зайняли четверту частину місць. Скільки місць у залі зайняли глядачі?

2) На кораблі пливе 150 туристів, причому вони займають четверту частину всіх місць, призначених для пасажирів. Скільки місць для пасажирів на кораблі?

403

Назви числа, які потрібно вписати у порожні графи таблиці.

a	3	6	10	13	17	20
$40 - 2 \cdot a$						

404

$28\ 014 : (5 \cdot 6 - 46 : 2)$

$57\ 018 : (81 : 9 - 3)$

405 На птахофермі біля ставка було 1152 птахи, причому $\frac{5}{6}$ від цієї кількості становили качки, а решту — гуси. На скільки більше качок, ніж гусей, було на птахофермі?

406 Знайди дроби від чисел, виконуючи ділення і множення письмово.

$$\frac{2}{5} \text{ від } 150\ 465$$

$$\frac{2}{9} \text{ від } 169\ 236$$

$$\frac{5}{6} \text{ від } 140\ 166$$

$$\frac{2}{3} \text{ від } 104\ 046$$

407 У Фатіми в гаманці було 725 грн. Вона купила картину, витративши $\frac{3}{5}$ від цієї суми. Скільки гривень залишилось у Фатіми?

408

$$840 : 2$$

$$4800 : 6$$

$$321 \cdot 3$$

$$5001 \cdot 9$$

$$3200 : 8$$

$$540 : 6$$

$$408 \cdot 2$$

409

$$1 \text{ см} = \frac{1}{100} \text{ м}$$

$$1 \text{ м} = \frac{1}{1000} \text{ км}$$

Запиши подані величини у вигляді дробів.

$$2 \text{ см} = \boxed{} \text{ м}$$

$$3 \text{ м} = \boxed{} \text{ км}$$

$$7 \text{ см} = \boxed{} \text{ м}$$

$$6 \text{ м} = \boxed{} \text{ км}$$

410 Знайди $\frac{1}{3}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{2}{12}$, $\frac{3}{20}$, $\frac{1}{60}$ від 1 год.

411 Площа кімнати в однокімнатній квартирі 18 м^2 , а площа кухні становить $\frac{4}{9}$ від площі кімнати. Яку площу займають кімната і кухня разом?

412 Знайди різницю двох чисел: $\frac{2}{3}$ від 4326 і $\frac{2}{5}$ від 6845.

413 Дві ластівки одночасно вилетіли назустріч одна одній зі швидкістю 23 м/с. Через скільки секунд ластівки зустрінуться, якщо відстань між ними була 920 м?

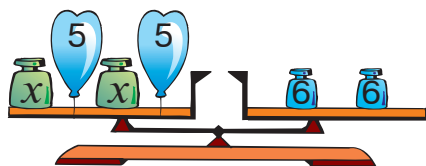
414 «Розгорни» кільця.

415 Чи порушиться рівновага терезів, якщо із двох однакових гир або кульок залишити тільки одну?

$$(x - 5) \cdot 2 = 6 \cdot 2$$

$$x - 5 = 6$$

416 $34\ 567$ $+3003$ -122

417 Знайди різницю двох чисел: $\frac{3}{5}$ від 6805 і $\frac{3}{8}$ від 6472.

418 У вагон товарного потяга вміщується 4833 коробки із телевізорами. На заводі завантажили $\frac{7}{9}$ цього вагона. Скільки коробок із телевізорами ще можна туди покласти?

419 $\frac{2}{5}$ від 25 $\frac{3}{10}$ від 1000 $\frac{1}{4}$ від 624
 $\frac{2}{3}$ від 363 $\frac{3}{4}$ від 1000

420 Маса навантаженого автомобіля 4000 кг, а маса автомобіля без вантажу становить $\frac{3}{5}$ його маси із вантажем. Яка маса автомобіля без вантажу?

421

$$1 \text{ с} = \frac{1}{60} \text{ хв}$$

$$1 \text{ хв} = \frac{1}{60} \text{ год}$$

$$1 \text{ год} = \frac{1}{24} \text{ доби}$$

Запиши подані величини у вигляді дробів.

$$5 \text{ с} = \boxed{} \text{ хв}$$

$$20 \text{ хв} = \boxed{} \text{ год}$$

$$30 \text{ с} = \boxed{} \text{ хв}$$

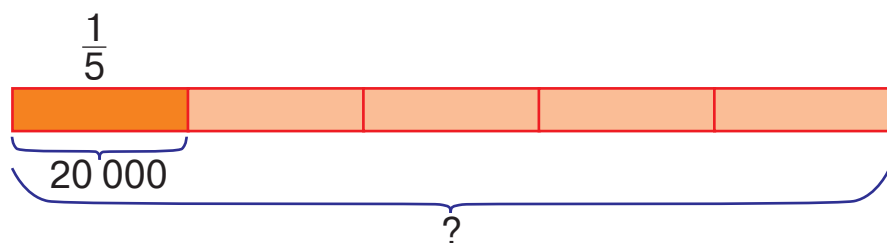
$$8 \text{ год} = \boxed{} \text{ доби}$$

$$3 \text{ хв} = \boxed{} \text{ год}$$

$$12 \text{ год} = \boxed{} \text{ доби}$$

422

Відомо, що $\frac{1}{5}$ від числа дорівнює 20 000. Знайди ціле число.

423

Знайди суму двох чисел: $\frac{1}{5}$ від 36 245 і $\frac{1}{5}$ від 42 010.

424

$$(45\,016 : 4) \cdot 6$$

$$(87\,065 - 80\,045) : 2 \cdot 10$$

425

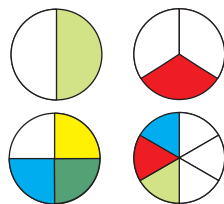
Магазин завжди замовляв 240 упаковок соку по 8 пачок у кожній упаковці. Але завод-виробник запропонував магазину придбати той самий сік по 6 пачок у кожній упаковці. Скільки таких упаковок соку має замовити магазин?

426

Розглянь схеми розрізаних тортів. Скільки потрібно буде шостих частин, щоб доповнити половину до цілого торта? третю частину до цілого торта?

427

$$2000 \xrightarrow{+1000} \xrightarrow{-901}$$

428 Від числа 2040 відними $\frac{2}{5}$ його частини.

429 Рухаючись зі швидкістю 320 км/год, вертоліт за 3 години пролетів $\frac{1}{5}$ запланованої відстані. Яку відстань мав пролетіти вертоліт?

430

$\frac{2}{3}$ від 1 хв	$\frac{1}{6}$ від 2 год	$\frac{3}{10}$ від 20 хв
$\frac{5}{6}$ від 1 год	$\frac{1}{12}$ від 2 хв	

431

$1 \text{ см} = \frac{1}{100} \text{ м}$	$1 \text{ см} = \frac{1}{100\,000} \text{ км}$
--	--

Запиши подані величини у вигляді дробів.

$$3 \text{ см} = \square \text{ м}$$

$$3 \text{ см} = \square \text{ км}$$

$$9 \text{ см} = \square \text{ м}$$

$$9 \text{ см} = \square \text{ км}$$

$$14 \text{ см} = \square \text{ м}$$

$$14 \text{ см} = \square \text{ км}$$

432 Заповни пропуски.

$$\frac{2}{3} \text{ год} = \square \square \text{ хв}$$

$$\frac{3}{8} \text{ доби} = \square \text{ год}$$

$$\frac{3}{4} \text{ р.} = \square \text{ міс.}$$

$$\frac{1}{5} \text{ хв} = \square \square \text{ с}$$

433 Відомо, що $\frac{1}{8}$ від числа становить 3000. Знайди ціле число.

434 Фермер виростив 10 т 500 кг баклажанів, а продав $\frac{2}{5}$ від вирощеного врожаю. Скільки кілограмів баклажанів продав фермер?

435 Розстав дужки так, щоб рівність була правильною.

$$1968 : 6 - 28 \cdot 195 - 37 \cdot 5 = 3000$$

436 «Розгорни» кільця.

$$35\ 045 : 5 +$$

$$10\ 305 \cdot 6 -$$

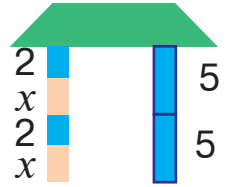
$$246\ 048 : 4 +$$

$$502\ 141 \cdot 3 -$$

437 Чи нахилиться дах, якщо кількість однакових блоків у кожній колоні зменшити вдвічі?

$$(x + 2) \cdot 2 = 5 \cdot 2$$

$$x + 2 = 5$$

438 Заповни пропуски.

$$\frac{5}{6} \text{ доби} = \square\square \text{ год}$$

$$\frac{3}{4} \text{ год} = \square\square \text{ хв}$$

$$\frac{2}{3} \text{ р.} = \square \text{ міс.}$$

$$\frac{1}{10} \text{ хв} = \square \text{ с}$$

439 Давид прочитав 120 сторінок книги, що складає $\frac{1}{3}$ від її обсягу. Скільки сторінок у цій книзі?

440

$$255 \cdot 5$$

$$3663 \cdot 2$$

$$3232 \cdot 2$$

$$705 \cdot 5$$

$$5000 \cdot 5$$

$$8000 \cdot 2$$

441 Відомо, що $\frac{1}{4}$ від числа дорівнює 16 000. Знайди ціле число.

442 Будь-яке натуральне число можна поділити на інше натуральне число. Щоправда, результат часто отримують у вигляді дробу.

Запиши частки у вигляді дробів за зразком.

Зразок. $5 : 8 = \frac{5}{8}$

$$3 : 11$$

$$6 : 7$$

$$4 : 19$$

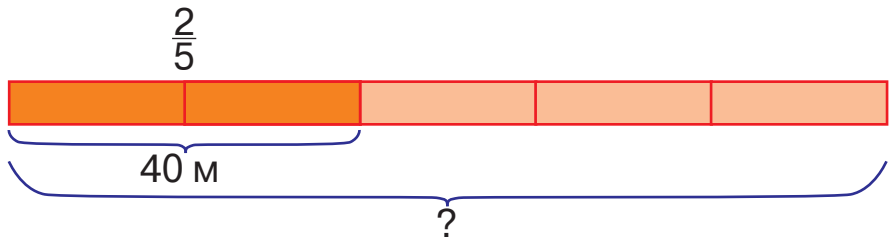
443 Розв'яжи рівняння.

$$a : 4 = 890 - 63$$

$$x \cdot (108 - 107) = 10$$

444 Розглянь схему і розв'язання задачі на знаходження числа за його дробом.

Відомо, що $\frac{2}{5}$ доріжки становить 40 м. Знайди довжину цілої доріжки.

Розв'язання

1) Скільки метрів становить $\frac{1}{5}$ доріжки?

$$40 : 2 = 20 \text{ (м)}$$

2) Яка довжина цілої доріжки?

$$20 \cdot 5 = 100 \text{ (м)}$$

Відповідь: довжина цілої доріжки 100 м.

445 Відомо, що $\frac{3}{8}$ від числа становить 3000. Знайди ціле число.

446 Розв'яжіть і порівняйте задачі.

1) На складі було 72 ц жита і 64 ц кукурудзи. До млина відвезли $\frac{2}{9}$ усієї маси жита. Скільки центнерів жита відвезли до млина?

2) До млина відвезли 16 ц жита, що становило $\frac{2}{9}$ усієї маси зібраного житнього зерна. Скільки центнерів жита було на складі, якщо кукурудзи було 64 ц?

Чи є у запропонованих задачах зайві дані? Якими є ці задачі одна відносно одної?

447

Число ділиться на 2,
якщо кількість його одиниць ділиться на 2.

Скориставшись правилом, допоможи білочці знайти числа, які діляться на 2.

12 345

13 352

94 681

46 826

448

На $\frac{5}{8}$ частин огорожі використали 85 м сітки. Скільки метрів сітки потрібно на всю огорожу?

449

$$x + 50 = 300 : 2$$

$$40 : x = 70 : 14$$

МНОЖЕННЯ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НУЛЯМИ

450

$$80 : 4 \cdot 10$$

$$400 : 100 \cdot 10$$

$$90 : 10 \cdot 3$$

$$30 : 30 \cdot 100$$

$$60 : 2 \cdot 4$$

451

Розташуй літери в порядку зростання числових значень величин і прочитай слово.

І
4 ц 6 кг

Л
4 т 6 кг

К
4 кг 6 г

О
4 т 6 ц

Р
4 ц 6 г

С
4 т 6 г

452

Будь-яке кругле число можна записати у вигляді добутку, де одним із множників буде розрядне число. Запиши числа у вигляді добутку за зразком.

Зразок. $400 = 4 \cdot 100$

6400

3000

18 000

8000

500 000

62 000

453 Ділянку дороги завдовжки 320 км заасфальтували. Яка довжина всієї дороги, якщо вкрита асфальтом ділянка становить $\frac{1}{8}$ її довжини?

454 Запиши частки у вигляді дробів.

$6 : 17$

$2 : 11$

$5 : 13$

$8 : 19$

455 Виконай обчислення, скориставшись підказкою.

$$\overset{1}{(15 + 10)} : \overset{3}{(15 - 10)} - \overset{5}{45} : \overset{4}{9}$$

$$(60 + 20) : (60 - 20) + 60 \cdot 20$$

456 «Розгорни» кільця.

$480\ 684 : 4 +$

$360\ 108 : 9 +$

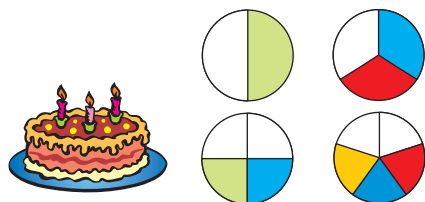
$201\ 101 \cdot 4 -$

$103\ 091 \cdot 6 -$

457 Розглянь схеми розрізаних тортів. Із яких частин неможливо скласти половину торта?

458

$$98\ 765 \quad \begin{array}{l} +1200 \\ -2200 \end{array}$$

459 У магазині було 810 кг перлових крупів. Першого дня продали $\frac{2}{9}$, а другого — $\frac{2}{5}$ від усієї кількості крупів. Скільки кілограмів крупів продали за 2 дні?

460 Запиши вирази і знайди їхні значення.

1) Число 2405 помножити на добуток чисел 2 і 4.

2) Суму чисел 351 і 249 збільшити у 4 рази.

3) Різницю чисел 3440 і 2180 зменшити на добуток чисел 5 і 8.

461

$300 \cdot 2$

$800 \cdot 100$

$800 : 100$

$400 : 400$

$400 \cdot 1$

$900 : 1$

462

Запиши один із множників у вигляді добутку і виконай множення за зразком.

$$\begin{aligned} \text{Зразок. } 120 \cdot 300 &= 120 \cdot (100 \cdot 3) = \\ &= (120 \cdot 100) \cdot 3 = 12\,000 \cdot 3 = 36\,000 \end{aligned}$$

$150 \cdot 4000$

$2400 \cdot 60$

$3800 \cdot 200$

463

При яких значеннях a нерівність $a \cdot 8 < 90$ буде правильною?

464

$$20 \cdot 30 \cdot (40 : 20) - 50 \cdot 20 \quad 87\,366 : (4 \cdot 9 : 6)$$

465

Знайди значення виразу $a : (k - 5)$, якщо $a = 3000$, $k = 20$.

466

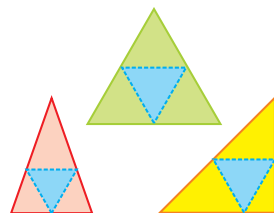
На взуттєвій фабриці виготовили 320 пар жіночого взуття, що складало четверту частину всього виготовленого взуття. Чоловіче взуття становило половину всього взуття, а дитяче — решту. Скільки пар дитячого взуття виготовили на фабриці?

План розв'язування

- 1) Скільки всього пар взуття виготовили на фабриці?
- 2) Скільки пар чоловічого взуття виготовили?
- 3) Скільки пар чоловічого і жіночого взуття виготовили?
- 4) Скільки пар дитячого взуття виготовили на фабриці?

467

Відомо, що тільки з одного із зображених трикутників можна склеїти піраміду, згинаючи папір по пунктирних лініях. Знайди на малюнку цей трикутник.

468 «Розгорни» кільця.

$$942\ 612 : 2 +$$

$$480\ 960 : 8 +$$

$$12\ 013 \cdot 7 -$$

$$10\ 203 \cdot 9 -$$

469 Розглянь схеми розрізаних тортів різної маси. Знайди масу кожного торта, якщо маса будь-якого шматочка становить 100 г.

470

$$50\ 000 \quad \begin{array}{l} +2001 \\ -1002 \end{array}$$

471 Знайди добутки зручним способом.

$2400 \cdot 300$

$4500 \cdot 20$

$1300 \cdot 300$

$4500 \cdot 40$

472 На четверту частину огорожі використали 26 плит металопластику. Скільки таких плит потрібно на всю огорожу?

473 Із кожної пари назв більший дріб. За необхідності скористайся схематичним малюнком із №365.

$\frac{1}{6} \text{ і } \frac{3}{6}$

$\frac{1}{5} \text{ і } \frac{4}{5}$

$\frac{2}{3} \text{ і } \frac{1}{3}$

$\frac{1}{4} \text{ і } \frac{3}{4}$

474 Не обчислюючи, розташуй літери в порядку зростання значень виразів і прочитай слово.

$$\begin{array}{c} \text{У} \\ 70\ 000 + 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{Б} \\ 70\ 000 + 3000 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{Р} \\ 7000 + 3000 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{Ж} \\ 70\ 000 + 300 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{А} \\ 70\ 000 + 30\ 000 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{Д} \\ 700 + 30 \end{array}$$

475 $420 \cdot 30$ $420 \cdot 400$ $120 \cdot 4000$ $360 \cdot 300$

476 П'ята частина від невідомого числа складає 40 000.
Знайди невідоме число.

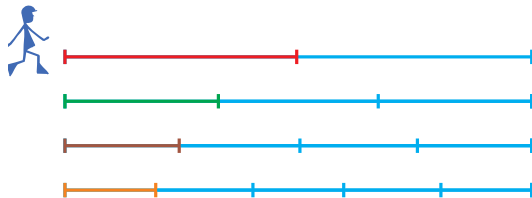
477 У залі кінотеатру 1200 місць. Під час кіносеансу $\frac{3}{5}$ місць у залі було зайнято. На скільки менше вільних місць, ніж зайнятих, було в залі під час сеансу?

478 Підлогу в кімнаті завдовжки 8 м і завширшки 6 м вкрили ламінованими плитами довжиною 3 дм і шириною 2 дм. Скільки таких плит використали для покриття підлоги?

479 $3010 - 5614 : 7 + 9042$ $(90 - 42 : 3 \cdot 2) : 2$

480 Ширина прямокутника 6 см, а довжина — у 2 рази більша. Знайди площу та периметр прямокутника.

481 Запиши у вигляді дробів довжини червоної, зеленої, коричневої та оранжевої ділянок шляху.
Скільки клітинок зошита складає кожна ділянка, якщо весь шлях дорівнює 60 клітинок?

482 $66\ 666 \xrightarrow{+10\ 101} \xrightarrow{-11\ 100}$

483 $250 \cdot 200$ $800 \cdot 40$ $680 \cdot 20$ $450 \cdot 40$

484 Геологи мали пройти 210 км. Першого дня вони подолали $\frac{1}{6}$ всієї відстані, а другого дня — $\frac{2}{7}$ усієї відстані.

 Скільки кілометрів залишилося пройти геологам?

485

 $\frac{2}{3}$ від 2 год $\frac{1}{6}$ від 3 хв $\frac{1}{12}$ від 1 год $\frac{1}{5}$ від 1 т $\frac{1}{10}$ від 1 см

486 Не обчислюючи, розташуй літери в порядку спадання значень виразів і прочитай слово.

О
600 000 + 100

С
600 000 + 1000

К
6000 + 10

А
600 + 10

А
6000 + 100

Б
600 000 + 10

487 Розглянь, як знаходили добуток чисел 32 і 200 усно та письмово.

Усно

$$32 \cdot 200 = 32 \cdot (2 \cdot 100) = \\ = (32 \cdot 2) \cdot 100 = 64 \cdot 100 = 6400$$

Виконай множення письмово.

Письмово

$$\begin{array}{r} \times 32 \\ \hline 6400 \\ \hline \end{array}$$

$$45 \cdot 300 \quad 18 \cdot 5000 \quad 12 \cdot 6000 \quad 15 \cdot 4000$$

488 До обіду зібрали 16 однакових мішків картоплі, а після обіду — 14 таких мішків. Яка маса одного мішка, якщо всього за день було зібрано 1200 кг картоплі?

489 $x : 500 = 10$

$x - 500 = 10$

$x + 10 = 500$

$x \cdot 10 = 500$

490 У мамі було 486 грн 80 коп. У магазині іграшок вона витратила $\frac{4}{5}$ від цієї суми. Скільки грошей залишилось у мамі?

491 $36\,000 : (72 + 14 \cdot 2) + 23 \cdot 500$

492

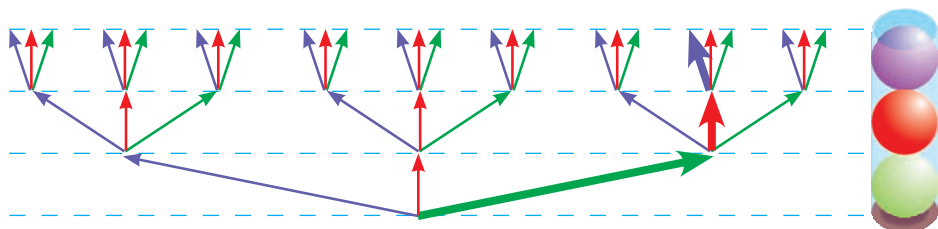
Число ділиться на 10,
якщо остання цифра в його записі — нуль.

Допоможи білочці знайти числа, які діляться на 10.

493

У коробці вміщується три кульки. Зображену на малюнку комбінацію кульок записали так: ЗЧФ. Запиши всі інші можливі комбінації із кульок зеленого, червоного та фіолетового кольорів, якщо таких кульок є багато.

494

Виконай множення письмово.

$$\begin{array}{cccc} 42 \cdot 200 & 31 \cdot 3000 & 15 \cdot 600 & 12 \cdot 5000 \\ 28 \cdot 300 & 16 \cdot 4000 & 11 \cdot 700 & 21 \cdot 4000 \end{array}$$

495

У спортивному залі 1240 лампочок. Після удару блискавки в громовідвід $\frac{2}{5}$ лампочок перегоріло. Скільки

лампочок залишились неушкодженими?

496

$$20 \cdot 30$$

$$500 \cdot 10$$

$$6000 : 6$$

$$10\,000 : 10$$

$$400 \cdot 20$$

$$8000 : 2$$

497

$$3007 \cdot 60 \quad 2804 \cdot 80 \quad 647 \cdot 300 \quad 799 \cdot 200$$

498

При яких значеннях a нерівність $8 \cdot a < 50$ буде правильною?

499 Для ремонту квартири купили 8 рулонів шпалер, по a м у кожному. Використали $\frac{3}{4}$ придбаних рулонів шпалер. Скільки метрів шпалер використали?
Склади і запиши вираз для розв'язання задачі.

500 На будівництво завезли 3 вагони піску і 4 вагони щебеню — усього 210 т. На скільки більше тонн завезли щебеню, ніж піску, якщо маса будматеріалів у кожному вагоні однакова?

501 $18 \cdot 40$ $18 \cdot 4 \cdot 10$ $36 \cdot 5 \cdot 10$ $36 \cdot 15$

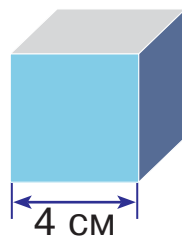
$72 \cdot 14$ $72 \cdot 10 \cdot 4$ $98 \cdot 21$ $98 \cdot 3 \cdot 7$

502 Число ділиться на 5,
якщо остання цифра в його записі — 0 або 5.

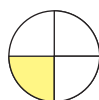
Допоможи білочці знайти числа, які діляться на 5.

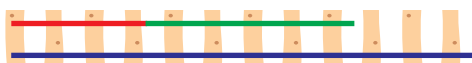
503 Довжина ребра куба 4 см. Скільки квадратних сантиметрів паперу знадобиться, щоб обклеїти всі грані цього куба?

504 Яблука розрізали на частини, як показано на малюнку. Скільки цілих яблук можна скласти із 11 половинок? із 10 третин? із 9 четвертинок? із 7 п'ятих частин?

- 505 Довжини трьох рейок відповідають нерівності $c > a + b$. Між якою з цих величин та рейкою, зображеною на малюнку, можна встановити відповідність?

- 506 Виконай множення письмово.

$$48 \cdot 200$$

$$24 \cdot 4000$$

$$16 \cdot 6000$$

$$12 \cdot 800$$

$$21 \cdot 300$$

$$32 \cdot 2000$$

$$14 \cdot 6000$$

$$18 \cdot 3000$$

- 507 На фабриці було 4864 м тканини. На пошиття жіночих костюмів витратили $\frac{3}{8}$ усієї тканини, а на пошиття чоловічих штанів — $\frac{1}{4}$ усієї тканини. Скільки метрів тканини залишилося?

ДІЛЕННЯ ЧИСЕЛ, ЩО ЗАКІНЧУЮТЬСЯ НУЛЯМИ

508

$$400 \cdot 20$$

$$50 \cdot 40$$

$$8000 : 100$$

$$9000 : 3$$

$$600 \cdot 30$$

$$10\,000 : 2$$

509

Число ділиться на 100,
якщо дві останні цифри в його записі — нулі.

Скориставшись правилом, допоможи білочці знайти числа, які діляться на 100.

510 Виконай ділення за зразком.

$$\begin{aligned} \text{Зразок. } 5400 : 300 &= 5400 : (100 \cdot 3) = \\ &= 5400 : 100 : 3 = 54 : 3 = 18 \end{aligned}$$

$48\ 000 : 400$

$64\ 200 : 20$

$884\ 000 : 400$

511 Розглянь, як виконали ділення з остачею.

Усно

$$\begin{aligned} 638 : 90 &= 638 : (10 \cdot 9) = \\ &= 638 : 10 : 9 = 7 \text{ (ост. } 8) \end{aligned}$$

Письмово

	6	3	8	9	0
-	6	3	0	7	
			8		

Пояснення. Щоб число 638 поділити на 90, спочатку поділимо його на 10 — буде 63. Потім 63 поділимо на 9 — буде 7. Дізнаємося, яке число поділили. Помножимо 90 на 7 — буде 630. Дізнаємося, скільки залишилося: $638 - 630 = 8$. Частка 7, остача 8.

Пам'ятай! Остача має бути менша від дільника.

512 Знайди частки й остачі.

$167 : 40$

$472 : 50$

$670 : 300$

$2150 : 600$

513 Двоє робітників, працюючи разом однакову кількість днів, виготовили 480 деталей. Перший робітник щодня виготовляв 7 деталей, а другий — 9. Скільки деталей виготовив кожен робітник окремо?

План розв'язування

- 1) Скільки деталей виготовляли щодня обидва робітники разом?
- 2) Скільки днів працювали обидва робітники?
- 3) Скільки всього деталей виготовив перший робітник?
- 4) Скільки всього деталей виготовив другий робітник?

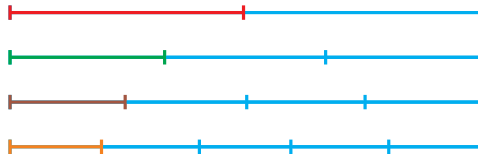
514 Знайди дроби від даних чисел і порівняй результати.

$$\frac{2}{3} \text{ від } 456\,033 \quad \text{і} \quad \frac{3}{4} \text{ від } 365\,044$$

515 Виконай дії, скориставшись підказкою.

$$\begin{array}{cccccc} \textcircled{1} & \textcircled{3} & \textcircled{2} & \textcircled{5} & & \textcircled{4} \\ (6 \cdot 9 + 5 \cdot 8) : (100 : 50) \\ (32 : 4 - 32 : 8) \cdot (64 : 8) \end{array}$$

516 Користуючись схемою, порівняй дроби: $\frac{1}{2}$ і $\frac{2}{4}$;
 $\frac{2}{5}$ і $\frac{1}{3}$; $\frac{3}{5}$ і $\frac{3}{4}$; $\frac{2}{3}$ і $\frac{4}{5}$.

517 Знайди дроби від даних чисел і порівняй результати.

$$\frac{4}{5} \text{ від } 462\,025 \quad \text{і} \quad \frac{5}{6} \text{ від } 365\,046$$

518 В одну їдальню привезли 4 мішки картоплі, а в другу — 6 таких самих мішків. Скільки кілограмів картоплі отримала кожна їдальня, якщо всього привезли 500 кг картоплі?

Вказівка. Поміркуй, що означає вислів «кожна їдальня».

519

$$\frac{2}{3} \text{ від } 2 \text{ хв}$$

$$\frac{5}{6} \text{ від } 2 \text{ год}$$

$$\frac{1}{10} \text{ від } 6 \text{ год}$$

$$\frac{3}{4} \text{ від } 2 \text{ км}$$

$$\frac{4}{5} \text{ від } 2 \text{ т}$$

520 Виконай ділення з остачею.

$$6739 : 80$$

$$4193 : 50$$

$$289\,460 : 700$$

521 Знайди частки. Результати перевір дією множення.

$$3600 : 60$$

$$48\,000 : 120$$

$$54\,000 : 900$$

522 Розв'яжіть і порівняйте задачі.

1) Перша бригада збирала 3 ящики яблук, а друга — 4 такі самі ящики. Скільки кілограмів яблук збирала кожна бригада, якщо обидві бригади разом зібрали 84 кг?

2) Дві бригади зібрали 7 однакових ящиків яблук, причому перша бригада збирала 36 кг, а друга — 48 кг. Скільки ящиків яблук збирала кожна бригада?

523 $(640 : 80 + 360 : 12) : 2$
 $(6000 : 20 - 6000 : 100) \cdot 10$

524 Гектар хвойного лісу протягом року виділяє стільки кисню, скільки необхідно для забезпечення життєдіяльності 2500 людей. Скільки людей зможе забезпечити киснем ліс площею 350 га?

525 «Розгорни» кільця.

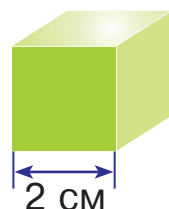
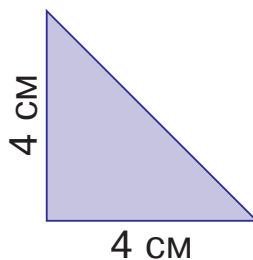
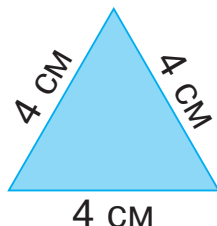
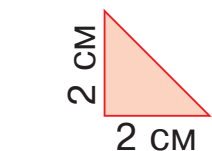
$$10\ 235 \cdot 6 -$$

$$35\ 784 \cdot 6 -$$

$$38\ 766 : 2 +$$

$$18\ 268 : 4 +$$

526 Відомо, що цей кубик можна обклеїти шістьма паперовими квадратами зі стороною 2 см. Частина його поверхні обклеїли зображеним на малюнку бузковим трикутником. Скільки і яких трикутників треба взяти, щоб обклеїти ними решту поверхні кубика?

527 Реактивний літак пролітає 6 км за 15 секунд. Знайди швидкість цього літака в кілометрах за годину.

528 Знайди частки. Результати перевір дією множення.
 $484\ 000 : 40$ $369\ 000 : 30$ $72\ 000 : 900$

529 Уранці в кафе привезли 4860 тістечок. До обіду продали $\frac{2}{5}$ від усієї кількості тістечок, а після обіду — $\frac{2}{3}$ від решти. Скільки тістечок продали після обіду?

530 Знайди дроби від чисел.

$\frac{1}{100}$ від 1000

$\frac{1}{1000}$ від 10 000

$\frac{1}{100}$ від 10 000

$\frac{1}{1000}$ від 100 000

531 Знайди частки. Результати перевір дією множення.
 $54\ 000 : 300$ $84\ 000 : 500$ $68\ 000 : 40$

532 Розглянь, як знаходили частку чисел 42 800 і 40.

Пояснення. Перше неповне ділене — 42 тисячі. Отже, у частці буде чотири цифри. 42 тисячі поділимо на 40 — буде 1 тисяча. Множимо 40 на 1 — буде 40. В остачі

$$\begin{array}{r} 42800 : 40 \\ \underline{-40} \\ 280 \\ \underline{-280} \\ 0 \\ \underline{-0} \\ 0 \\ \underline{-0} \\ 0 \\ \underline{-0} \\ 0 \end{array}$$

2 тисячі. Друге неповне ділене — 28 сотень. 28 на 40 не ділиться, тому в частці на місці сотень пишемо 0. Третє неповне ділене — 280 десятків. 280 десятків поділити на 40 — буде 7 десятків. Множимо 40 на 7 — буде 280. Остачі немає. У частці на місці одиниць пишемо нуль. Частка 1070.

533 Знайди частки письмово з коментуванням.

$486\ 000 : 90$

$678\ 000 : 300$

$957\ 000 : 20$

534

Число ділиться на 1000,
якщо три останні цифри в його записі — нулі.

Допоможи білочці знайти числа, які діляться на 1000.

535

Аліна купила два нотні зошити для себе і 8 таких са-
мих зошитів для друзів, заплативши за всю покупку
80 гривень. Скільки грошей їй мають повернути друзі?

536

Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Магазин	Кількість ящиків	Маса
Перший	?	66 кг
Другий	?	33 кг

} 9

537

$$(40\ 179 - 15\ 395 : 5) \cdot 4$$

$$15 \cdot (54 : 3 - 84 : 7)$$

538

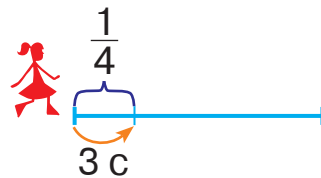
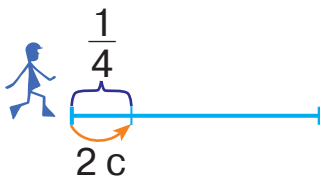
$$x \cdot 400 = 84\ 000$$

$$x + 400 = 84\ 000$$

$$x - 400 = 84\ 000$$

539

Турист пройшов чверть шляху за 2 секунди, а ту-
ристка — за 3 секунди. На скільки секунд швидше
подолає увесь шлях турист, ніж туристка?

540

Знайди частки. Результати перевір дією множення.

$$45\ 000 : 500$$

$$942\ 000 : 500$$

$$64\ 000 : 800$$

$$846\ 000 : 600$$

541 Для виготовлення дванадцяти однакових зошитів витратили 144 аркуші паперу. Скільки аркушів паперу потрібно для виготовлення п'яти таких зошитів?

542 $400 \cdot 20$ $800 \cdot 10$ $5000 : 2$ $8000 : 40$
 $600 \cdot 300$ $40\,000 : 2000$

543 Розглянь схематичні записи. Назви перше неповне ділене та кількість цифр у частці в кожному випадку. Виконай ділення з коментуванням.

$$\begin{array}{r} 14400 \mid 30 \\ \underline{000} \\ - 000 \\ \underline{000} \\ - 000 \\ \underline{000} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 288000 \mid 400 \\ \underline{00000} \\ - 00000 \\ \underline{00000} \\ - 00000 \\ \underline{00000} \\ 0 \end{array}$$

544 Знайди частки письмово.

$456\,000 : 200$

$984\,500 : 50$

$846\,000 : 20$

$789\,000 : 300$

545 Два автомобілі однакової вантажності за 16 рейсів перевезли 80 т картоплі, причому перший автомобіль перевіз 30 т, а другий — решту картоплі. Скільки рейсів зробив кожен автомобіль?

546 Виконай обчислення, скориставшись підказкою.

1   2   5   4   3
 $(8 \cdot 8 - 60) \cdot (1 + 5 \cdot 8)$

$(4 \cdot 4 + 16) : (26 - 3 \cdot 8)$

547 Чи нахилиться дах, якщо колони закопати в ці ямки?

$x \cdot 2 = 8$

$x + 3 = 7$

$x \cdot 2 - (x + 3) = 8 - 7$

548 Із двох міст, відстань між якими 1656 км, назустріч один одному одночасно виїхали два автобуси. Яка відстань буде між автобусами, коли перший з них проїде $\frac{5}{6}$ шляху, а другий — $\frac{3}{8}$ шляху?

549 При якому із поданих значень змінної a нерівність $540\,000 : a < 540$ буде правильною?

$$a = 100$$

$$a = 1000$$

$$a = 10\,000$$

550 Щоб паровоз проїхав 10 км, у топці (пічці) спалили 90 кг вугілля. Скільки кілограмів вугілля треба спалити, щоб паровоз проїхав 45 км?

551 Виконай ділення письмово.

$$549\,000 : 50$$

$$756\,000 : 60$$

$$448\,000 : 40$$

552 На фермі було 4850 корів, а телята становили $\frac{2}{5}$ від кількості корів. На скільки менше телят, ніж корів, було на фермі?

553 $\frac{2}{3}$ від 6000

$\frac{3}{7}$ від 700

$\frac{1}{3}$ від 36 936

$\frac{4}{5}$ від 50 000

$\frac{1}{2}$ від 2468

554 Виконай ділення письмово.

$$864\,326 : 2$$

$$548\,655 : 5$$

$$969\,363 : 3$$

$$102\,456 : 9$$

555 Кінь за 20 хвилин пробігає 5 км, а антилопа за 12 хвилин — 3600 м. Швидкість якої тварини більша і на скільки метрів за хвилину?

556 $x - 80 = 400$

$x + 80 = 400$

$x : 80 = 400$

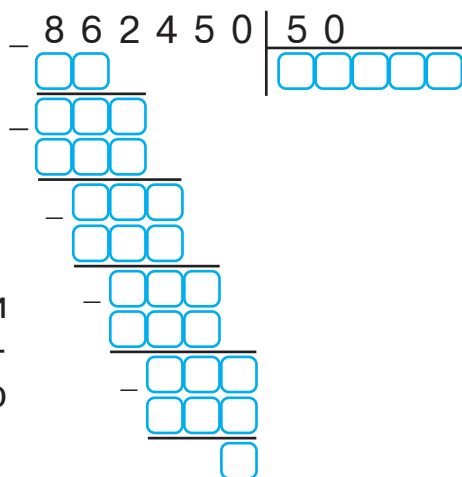
557 Виконай ділення, користуючись схематичним записом.

$$468\ 840 : 20$$

$$967\ 240 : 40$$

$$426\ 510 : 30$$

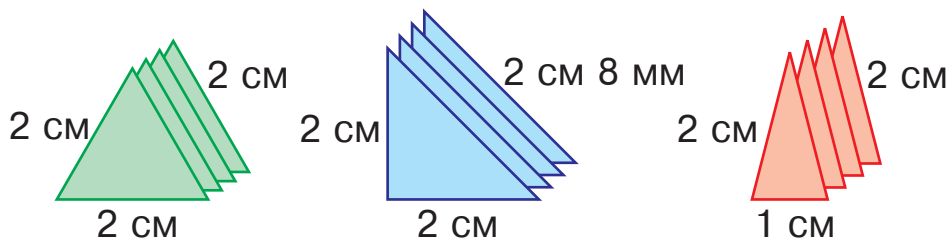
$$859\ 560 : 60$$

558 Яке число отримаємо, коли від найбільшого шестицифрового числа віднімемо найбільше п'ятицифрове?

559 За 10 годин роботи двигуна згоріло 90 л пального, причому до обіду — 54 л, а після обіду — решта. Скільки годин двигун працював до обіду і скільки після обіду, якщо за годину згоряє однакова кількість пального?

560 Щоб отримати чотиригранну піраміду, потрібно склеїти 4 трикутники і квадрат. Якої довжини має бути сторона квадрата в кожному випадку?

561 Знайди частки й остачі письмово.

$$26\ 800 : 30$$

$$54\ 000 : 70$$

$$48\ 200 : 90$$

562 Велосипедист проїхав 3 км за 15 хвилин. Скільки кілометрів він проїде за 45 хвилин, якщо рухатиметься з тією самою швидкістю?

563 Виконай ділення письмово.

$$864\ 015 : 5$$

$$428\ 016 : 4$$

$$964\ 128 : 6$$

$$124\ 290 : 9$$

564 Протягом двох тижнів автомобіль проїхав 7200 км, причому першого тижня він був у дорозі 40 годин, а другого тижня — 80 годин. Скільки кілометрів автомобіль подолав кожного тижня окремо, якщо його швидкість весь час була однаковою?

565

$$\frac{4}{5} \text{ від } 2 \text{ т}$$

$$\frac{2}{3} \text{ від } 2 \text{ хв}$$

$$\frac{1}{5} \text{ від } 4 \text{ км}$$

$$\frac{5}{6} \text{ від } 3 \text{ км}$$

$$\frac{3}{4} \text{ від } 2 \text{ кг}$$

566 Яке число отримаємо в результаті ділення найбільшого п'ятицифрового числа на найменше натуральне?

567 Знайди частки. Результати перевір дією множення.

$$458\ 000 : 40$$

$$966\ 000 : 60$$

$$486\ 000 : 200$$

568 Виконай ділення письмово.

$$452\ 850 : 50$$

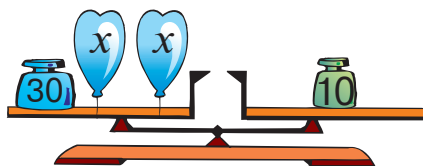
$$649\ 200 : 30$$

$$987\ 030 : 90$$

569 $1600 : 5 \cdot 8 : (8040 - 8000)$ $630 : 3 + 630 : 3 \cdot 2$

570 Легковий автомобіль проїхав 720 км за 9 годин. За скільки годин подолає цю відстань вантажівка, якщо її швидкість становить $\frac{3}{4}$ від швидкості легкового автомобіля?

571 Склади і розв'яжи рівняння за малюнком.

572 Заповни порожні графи таблиці.

a	0	16	48	120	184	280
$a : 8 + 35$						

573 За 6 днів у майстерні пошили 120 однакових рюкзаків. За скільки днів тут пошиють 100 таких рюкзаків, якщо щодня шитимуть на 5 рюкзаків більше, ніж раніше? Склади і запиши план розв'язування та розв'яжи задачу.

574 Знайди частки. Результати перевір дією множення.
256 100 : 50   492 100 : 70   486 900 : 90

575 Протягом двох днів шляховики проклали 4545 м дороги, причому першого дня — $\frac{2}{5}$ цієї відстані, а другого дня — решту. На скільки більше метрів дороги шляховики проклали другого дня, ніж першого?

576 $500 \cdot 30$ $800 \cdot 2$ $1000 : 200$ $4000 : 800$
 $600 \cdot 400$ $2000 : 40$

577 Яке число отримаємо, коли від найменшого п'ятицифрового числа віднімемо найбільше чотирицифрове?

578 У будь-якому числі кількість одиниць кожного розряду записують одноцифровим числом. Якщо сума цих одноцифрових чисел ділиться на 3, то й саме число ділиться на 3.

Допоможи білочці знайти числа, які діляться на 3.

579 Виконай ділення і порівняй частки кожного стовпчика.

$456\ 000 : 3$

$462\ 000 : 2$

$155\ 000 : 5$

$456\ 000 : 30$

$462\ 000 : 20$

$155\ 000 : 5000$

580 Вулицю довжиною 1600 м і шириною 15 м заасфальтували. Скільки тонн асфальту використали, якщо на кожні 100 м^2 витрачали 4 т асфальту?

581 $18\text{ км } 90\text{ м} : 90$

$91\text{ т } 200\text{ кг} : 30$

$27\text{ ц } 60\text{ кг} : 40\text{ кг}$

$8\text{ м } 280\text{ мм} : 20\text{ мм}$

582 На склад завезли 49 800 пачок соку, причому половину від цієї кількості складав яблучний сік, $\frac{3}{4}$ від кількості яблучного — сливовий, а решту — вишневий. Скільки пачок вишневого соку завезли на склад?

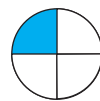
583 Знайди значення виразу $120 : 4 + 2 \cdot 3$. Як у цьому виразі розставити дужки, щоб його значення дорівнювало 60? 96? 12?

584 Скільки цілих яблук можна скласти із:

а) 4 половинок; 7 половинок; 10 половинок?

б) 4 третин; 7 третин; 10 третин?

в) 4 четвертинок; 7 четвертинок; 10 четвертинок?

585 $64\text{ м } 50\text{ см} : 50\text{ см}$

$420\text{ м } 40\text{ см} : 20\text{ см}$

$63\text{ м } 120\text{ мм} : 30\text{ мм}$

$45\text{ кг } 500\text{ г} : 50\text{ г}$

586 Картина коштує 4860 гривень, а рама — $\frac{3}{10}$ від вартості картини. Скільки гривень коштує картина разом із рамою?

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

МНОЖЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

587

$400 \cdot 40$

$5050 \cdot 2$

$8840 : 20$

$45\ 000 : 1000$

$1234 \cdot 2$

$54\ 000 : 60$

588

Яке число отримаємо в результаті множення найменшого шестицифрового числа на найменше одноцифрове?

589

Виконай дії письмово.

$6840 \cdot 40$

$15\ 920 \cdot 30$

$768 \cdot 60$

$264\ 048 : 4$

$728\ 100 : 90$

$62\ 400 : 60$

590

Двоє дітей одночасно побігли назустріч одне одному по біговій доріжці завдовжки 120 м і зустрілися через 10 секунд. Перша дитина бігла зі швидкістю 6 м/с. З якою швидкістю бігла друга дитина?

591

$x : 60 = 240$

$x - 80 = 5900$

$x \cdot 60 = 240$

$x + 80 = 5900$

592

Відрізок завдовжки 90 мм поділили на три однакові частини, а кожну частину — навпіл. На скільки частин поділили відрізок? Скільки міліметрів становить шоста частина даного відрізка? п'ять шостих його частин?

593

Із однієї тонни молока отримують 83 кг сиру або 45 кг масла. На скільки більше кілограмів сиру, ніж масла, отримають із 20 т молока?

Розв'яжи задачу різними способами.

- 594 Скільки цілих яблук можна скласти із:
- а) 8 п'ятих частин; 13 п'ятих частин; 17 п'ятих частин?
- б) 8 шостих частин; 13 шостих частин; 17 шостих частин?

595

$$\begin{array}{r} +1239 \\ 34\ 567 \\ -4321 \\ \hline \end{array}$$

- 596 Виконай дії письмово.

$456 \cdot 60$

$8725 \cdot 50$

$1840 \cdot 90$

$307\ 200 : 300$

$11\ 950 : 50$

$8420 : 20$

- 597 З одного пункту в протилежних напрямках одночасно виїхало два автомобілі. Яка відстань буде між автомобілями, коли перший із них проїде 480 км, а другий — $\frac{3}{5}$ від цього шляху?

598

$\frac{2}{3}$ від 9000	$\frac{1}{3}$ від 369 369	$\frac{1}{5}$ від 10 000
$\frac{4}{5}$ від 20 000	$\frac{2}{4}$ від 8000	

- 599 У будь-якому числі кількість одиниць кожного розряду записують одноцифровим числом. Якщо сума цих одноцифрових чисел ділиться на 9, то й саме число ділиться на 9.

Скориставшись правилом, допоможи білочці знайти числа, які діляться на 9.

600 Виконай обчислення, скориставшись підказкою.

$$\begin{array}{cccccc} 1 & 3 & 2 & 7 & 4 & 6 & 5 \\ (72 : 8 - 72 : 9) \cdot (5 \cdot 8 + 5 \cdot 9) \\ (12 : 4 - 12 : 6) \cdot (7 \cdot 7 - 6 \cdot 8) \end{array}$$

601 У магазин завезли 24 упаковки соку, по 32 пачки в кожній упаковці. Скільки всього пачок соку завезли в магазин?

602 Прочитай пояснення про усний і письмовий способи знаходження добутку чисел 32 і 24.

Усно

$$32 \cdot 24 = 32 \cdot (20 + 4) = 32 \cdot 20 + 32 \cdot 4 = 640 + 128 = 768$$

Висновок. Щоб виконати множення на двоцифрове число, треба перший множник помножити окремо на десятки й одиниці, а тоді отримані добутки додати.

Письмово

Множники розміщують так, щоб одиниці були записані під одиницями.

Спочатку виконують множення на одиниці.

При множенні на десятки цифри починають записувати під десятками. В останній дії знаходять суму отриманих неповних добутків.

$$\begin{array}{r} \times 32 \\ 24 \\ \hline + 64 \\ \hline 768 \end{array}$$

603 Виконай множення письмово.

$46 \cdot 38$

$59 \cdot 79$

$64 \cdot 83$

$29 \cdot 75$

604 «Розгорни» кільця.

$64\ 098 \cdot 3 -$

$78\ 448 : 4 +$

$35\ 992 \cdot 8 -$

$68\ 654 : 2 +$

605 Розв'яжіть і порівняйте задачі.

- 1) Із 6 м тканини пошили 2 однакові плащі. Скільки метрів тканини витрачали на один плащ?
- 2) У першій майстерні пошили 5 однакових плащів, а в другій — 3 такі самі плащі. Перша майстерня використала на 6 м тканини більше, ніж друга. Скільки метрів тканини витрачали на один плащ?
- 3) У першій майстерні пошили 5 однакових плащів, а в другій — 3 такі самі плащі. Перша майстерня використала на 6 м тканини більше, ніж друга. Скільки метрів тканини використала кожна майстерня?

606 Легковий автомобіль проїхав 6 км за 5 хвилин. Яку відстань він подолає за 40 хвилин, якщо їхатиме з тією ж швидкістю?

Вказівка. Запиши кілометри в метрах.

607 На шахту завезли 14 вагонів колод. Яка маса всіх завезених колод, якщо маса колод у кожному вагоні 20 т 450 кг?

608 Виконай множення письмово.

$36 \cdot 79$

$64 \cdot 57$

$28 \cdot 58$

$63 \cdot 81$

609 Знайди дроби від чисел.

$\frac{1}{10}$ від 1 000 000

$\frac{1}{1000}$ від 1 000 000

$\frac{1}{100}$ від 1 000 000

$\frac{1}{10\,000}$ від 1 000 000

610

Багатоцифрові числа множать на двоцифрове число так, як і трицифрові на двоцифрове.

Розглянь запис і поясни хід обчислення. Знайди два інші добутки з коментуванням.

$$\begin{array}{r} 824 \\ \times 23 \\ \hline 1648 \\ + 1648 \\ \hline 18952 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4091 \\ \times 21 \\ \hline 4091 \\ + 8182 \\ \hline 8582 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4321 \\ \times 13 \\ \hline 4321 \\ + 12963 \\ \hline 17284 \end{array}$$

611 Виконай множення письмово.

$151 \cdot 42$

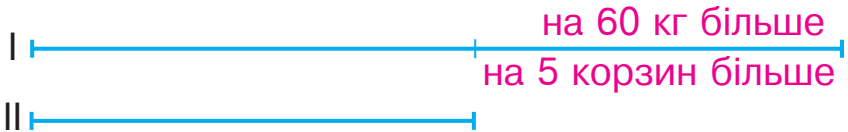
$526 \cdot 39$

$3485 \cdot 24$

$1246 \cdot 83$

612 Розв'яжіть і порівняйте задачі.

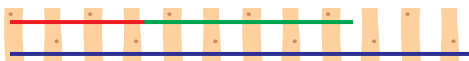
- 1) Із двох ділянок зібрали капусту в декілька однакових корзин, причому з першої ділянки зібрали на 5 корзин і на 60 кг капусти більше, ніж із другої. Скільки кілограмів капусти було в одній корзині?

- 2) Із першої ділянки зібрали 15 однакових корзин капусти, а з другої — 10 таких самих корзин, причому з першої ділянки зібрали на 60 кг капусти більше, ніж із другої. Скільки кілограмів капусти було в одній корзині?

613 Із 2 кг борошна випікають 3 кг хліба. Скільки кілограмів такого хліба випечуть із 1 ц борошна?**614** $(500 \cdot 20 + 600 \cdot 30) : 100$ $(500 : 10 + 800 : 20) \cdot 100$

- 615 Довжини трьох рейок відповідають нерівності $c < a - b$. Між якою з цих величин та рейкою, зображеною на малюнку, можна встановити відповідність?

- 616 На кожну із восьми вантажівок поклали по 7 т 200 кг вантажу. Яка маса всього вантажу на восьми вантажівках?

- 617 Знайди добутки письмово.

$$609 \cdot 23 \quad 1402 \cdot 16 \quad 6084 \cdot 32 \quad 4271 \cdot 43$$

- 618 Автомобіль витрачає на 100 км шляху 11 л бензину. Скільки літрів бензину потрібно, щоб проїхати цим автомобілем 800 км?

- 619 $400 \cdot 200$ $600 \cdot 30$ $64\ 646 : 2$ $7000 : 1000$
 $121\ 212 \cdot 4$ $50\ 500 : 500$

- 620 На ринку продавали по 4 т 6 ц картоплі щодня. Яку масу картоплі продали за 23 дні?

Розв'язання

$$4\ \text{т}\ 6\ \text{ц} \cdot 23 = 1058\ \text{ц} = 105\ \text{т}\ 8\ \text{ц}$$

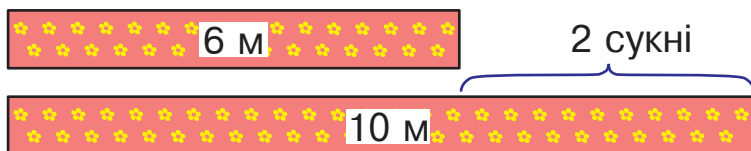
Відповідь: за 23 дні продали 105 т 8 ц картоплі.

				4	6
				2	3
				<hr/>	
				1	3
				9	2
				<hr/>	
				1	0
				5	8

При множенні складене іменоване число замінюють простим. У відповіді просте іменоване число знову замінюють складеним.

- 621 $9\ \text{м}\ 28\ \text{см} \cdot 78$ $8\ \text{т}\ 5\ \text{ц} \cdot 24$ $6\ \text{кг}\ 280\ \text{г} \cdot 36$

- 622 У швейній майстерні пошили декілька однакових суконь із двох сувоїв тканини довжиною 6 м і 10 м, причому з більшого сувою пошили на 2 сукні більше. Скільки суконь пошили з кожного сувою?

План розв'язування

- 1) На скільки більше метрів тканини в другому сувої, ніж у першому?
- 2) Скільки метрів тканини витрачали на одну сукню?
- 3) Скільки суконь пошили з першого сувою?
- 4) Скільки суконь пошили з другого сувою?

- 623 Виконай множення письмово.

$$28\ 612 \cdot 31$$

$$45\ 321 \cdot 14$$

$$6842 \cdot 72$$

$$64\ 723 \cdot 13$$

- 624 Максим і Тетяна одночасно почали рухатися в протилежних напрямках. Швидкість Максима 5 км/год, а Тетяни — 3 км/год. Яка відстань буде між ними через годину? через 2 години? через 5 годин?

- 625 Для виготовлення паперового циліндра знадобиться прямокутний аркуш і два однакові круги. Які сторони цього аркуша потрібно склеїти, щоб використати для циліндра якомога менші круги?

- 626 Маса половини дини 3 кг 400 г. Яка маса $\frac{1}{5}$ частини цієї дини?

- 627 Виконай множення іменованих чисел.

$$65\ \text{т}\ 426\ \text{кг} \cdot 12$$

$$38\ \text{ц}\ 25\ \text{кг} \cdot 36$$

$$64\ \text{грн}\ 30\ \text{коп.} \cdot 86$$

- 628** Для ремонту школи волонтери привезли 275 червоних і 625 білих цеглин, кожна з яких мала однакову масу. Яка маса червоних і білих цеглин окремо, якщо загальна маса привезеної цегли 3600 кг?

629 $600 \cdot 30$ $800 \cdot 1$ $6000 : 1$ $6000 : 30$
 $500 \cdot 400$ $6000 : 6000$

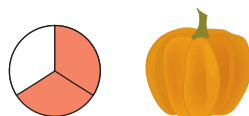
- 630** Виконай множення іменованих чисел.

$$64 \text{ м } 920 \text{ мм} \cdot 15$$

$$38 \text{ кг } 252 \text{ г} \cdot 24$$

$$34 \text{ км } 252 \text{ м} \cdot 26$$

- 631** Маса третини гарбуза 3 кг 800 г. Яка маса чотирьох таких гарбузів?

- 632** Розглянь, як знаходили значення виразу. Поясни порядок виконання дій.

$$526 \cdot 39 - (64 \cdot 47) : 4 = 19\,762$$

$$\begin{array}{r} 1) \quad 64 \\ \times 47 \\ \hline + 448 \\ 256 \\ \hline 3008 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2) \quad 526 \\ \times 39 \\ \hline + 4734 \\ 1578 \\ \hline 20514 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3) \quad 3008 \overline{) 4} \\ \underline{28} \\ 20 \\ \underline{-20} \\ -8 \\ 8 \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4) \quad 20514 \\ \underline{752} \\ 19762 \end{array}$$

- 633** Знайди значення виразів, виконуючи обчислення письмово.

$$6000 - 560 \cdot 65 : 700$$

$$10\,000 - (951 \cdot 11 - 954)$$

- 634** Світлова площа вікон у класі повинна становити $\frac{1}{5}$ частину від площі підлоги. Якою має бути світлова площа вікон класної кімнати довжиною 9 м і шириною 5 м?

ДІЛЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

640

$\frac{1}{2}$ від 2 год

$\frac{1}{12}$ від 4 год

$\frac{1}{4}$ від 3 хв

$\frac{1}{5}$ від 3 год

$\frac{1}{6}$ від 4 хв

641 $x : (819 - 794) = 1582 + 118$

642 Знайди частки, скориставшись схематичними записами.

$$\begin{array}{r} \square\square \\ - \square\square \\ \hline \square \\ - \square \\ \hline \square\square \\ - \square\square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} \square\square\square\square \\ | 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square\square \\ - \square\square \\ \hline \square\square \\ - \square\square \\ \hline \square\square \\ - \square\square \\ \hline \square \end{array} \quad \begin{array}{r} \square\square\square\square \\ | 5 \end{array}$$

643 Розглянь, як знаходили частку чисел 832 і 26.

Пояснення. Перше неповне ділене — 83 десятки. Отже, у частці буде дві цифри. Поділимо 83 на 26. Найближче розрядне число, менше від дільника, — число 20. Поділимо 83 на 20 — буде 4. Перевіримо цифру 4.

26 помножити на 4 — буде 104. Це число більше, ніж 83. Отже, цифра 4 не підходить. Візьмемо цифру 3. 26 помножити на 3 — буде 78. Це число менше за 83. Знайдемо остачу. Від 83 десятків відняти 78 десятків — буде 5 десятків. Остача 5 менша за дільник 26. Отже, цифру 3 дібрано правильно. Наступне неповне ділене — 52 одиниці. Поділимо 52 на 26. Візьмемо цифру 2. 26 помножити на 2 — буде 52. Остачі немає. Частка 32.

8	3	2	2	6	
-	7	8	1	3	2
	-	5	2		
		-	5	2	
			-	0	

644 Виконай ділення з поясненням.

$$\begin{array}{r|l} 576 & 18 \\ \hline \square\square & \square\square \\ \hline -\square\square & \\ \hline \square\square & \\ \hline -\square\square & \\ \hline \square & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 845 & 13 \\ \hline \square\square & \square\square \\ \hline -\square\square & \\ \hline \square\square & \\ \hline -\square\square & \\ \hline \square & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 546 & 21 \\ \hline \square\square & \square\square \\ \hline -\square\square & \\ \hline \square\square & \\ \hline -\square\square & \\ \hline \square & \end{array}$$

645 Знайди частки письмово. Результати перевір дією множення.

$504 : 28$

$806 : 31$

$621 : 27$

646 На автосалоні виставили для продажу 5 автомобілів. Щодня кілька автомобілів продавали, і натомість надходили нові. Ці дані наведено в таблиці.

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.
Продано автомобілів	3	1	5	4	2
Надійшло автомобілів	2	3	4	5	6

Побудуй графік, який відображав би зміни кількості автомобілів наприкінці кожного дня.

647 У першу їдальню завезли 180 л молока в бідонах, а в другу — 324 л, причому в першу завезли на 4 бідони молока менше, ніж у другу. Скільки бідонів молока завезли в кожен їдальню, якщо місткість бідонів однакова?

648 Ширина прямокутної кімнати 4 м, а довжина — 5 м. Скільки кілограмів фарби знадобиться для фарбування підлоги в цій кімнаті, якщо на 1 м² потрібно 250 г фарби?

- 649 Автомобіль подолав $\frac{3}{9}$ усього шляху. У скільки разів більшу відстань йому залишилося проїхати, ніж він уже проїхав?

- 650 Виконай ділення письмово. Результати перевір дією множення.

$$702 : 39$$

$$648 : 27$$

$$576 : 32$$

- 651 Двоє лісників заготовляли лісові горіхи. Перший лісник зібрав 3 однакові мішки горіхів, а другий — 5 таких самих мішків, причому він зібрав на 120 кг горіхів більше, ніж перший лісник. Скільки кілограмів горіхів зібрав кожен лісник?

652

$$\frac{2}{3} \text{ від } 6 \text{ т}$$

$$\frac{4}{5} \text{ від } 2 \text{ ц}$$

$$\frac{9}{10} \text{ від } 1 \text{ км}$$

$$\frac{3}{5} \text{ від } 4 \text{ м}$$

$$\frac{3}{8} \text{ від } 4 \text{ см}$$

- 653 Виконай ділення з коментуванням.

$$\begin{array}{r} 10795 \overline{) 17} \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16832 \overline{) 32} \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ \end{array}$$

- 654 Обчисли. Результати перевір дією множення.

$$123\,363 : 27$$

$$119\,912 : 26$$

$$79\,392 : 48$$

655 На будівництві працювало 207 осіб, причому $\frac{2}{9}$ від цієї кількості становили жінки. На скільки більше чоловіків, ніж жінок, працювало на будівництві?

656 Одного дня на олійні виготовили 16 однакових бочок олії, а другого дня — 19 таких самих бочок, причому другого дня було виготовлено на 360 кг олії більше, ніж першого. Скільки кілограмів олії виготовили на олійні першого і другого дня окремо?

657 Знайди значення виразу.

$$203 \cdot 97 - (11\,923 - 9931) : 12$$

658 $x : 25 = 600$ $x \cdot 25 = 600$
 $x + 25 = 600$ $x - 25 = 600$

659 Із двох населених пунктів назустріч один одному одночасно виїхали двоє вершників. Перший вершник рухався зі швидкістю 200 м/хв, а швидкість другого була на 20 м/хв менша. Яка відстань між населеними пунктами, якщо вершники зустрілися через 50 хвилин?

660 Обчисли. Результати перевір дією множення.

$71\,739 : 27$

$108\,832 : 38$

$88\,648 : 56$

661 Вантажівка пододала 2500 км. Скільки літрів пального витратили, якщо на кожні 50 км шляху потрібно 16 л пального?

662 Із кожної пари назви більший дріб.

$\frac{1}{20} \text{ і } \frac{1}{30}$

$\frac{9}{10} \text{ і } \frac{5}{10}$

$\frac{5}{100} \text{ і } \frac{8}{100}$

$\frac{4}{6} \text{ і } \frac{3}{6}$

663 Усі сторони многокутників однакові й дорівнюють 1 дм 2 см. Знайди периметри трикутника, квадрата, п'ятикутника, шестикутника.

664 $294 : 42$

$232 : 29$

$504 : 84$

$1428 : 42$

$9512 : 29$

$2856 : 84$

665 Із поля зібрали 32 ящики помідорів і 36 ящиків огірків. Усі ящики з овочами розмістили на двох машинах порівну. Скільки ящиків було на кожній машині?
Розглянь розв'язання задачі трьома способами. Поясни, що знайшли кожною дією.

1-й спосіб

1) $36 + 32 = 68$ (ящ.)

2) $68 : 2 = 34$ (ящ.)

2-й спосіб

1) $36 : 2 = 18$ (ящ.)

2) $32 : 2 = 16$ (ящ.)

3) $18 + 16 = 34$ (ящ.)

3-й спосіб

1) $36 - 32 = 4$ (ящ.)

2) $4 : 2 = 2$ (ящ.)

3) $32 + 2 = 34$ (ящ.)

666 Які одиниці довжини більші за міліметр, але менші за кілометр?

667 За три доби бамбук виріс на 90 см. Якою буде висота бамбука через 5 діб, якщо він ростиме із тією ж швидкістю?

668 $(500 \cdot 10 - 500 : 10) \cdot 6 : (1000 - 997)$

$(420 \cdot 20 - 210 \cdot 30) : 100 \cdot (600 - 591)$

669 «Розгорни» кільця.

$8448 : 24 +$

$27\ 072 : 32 +$

$21\ 381 \cdot 24 -$

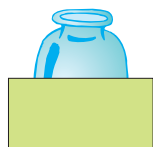
$18\ 136 \cdot 7 -$

670 На 5 дитячих светрів використовують стільки ж вовняної пряжі, скільки на 2 светри для дорослих. Скільки грамів пряжі потрібно на дитячий светр, якщо на светр для дорослого витрачають 800 г пряжі?

671 Відомо, що висота зображених на малюнку блоків відповідає нерівності $a + b < c$. Між якою з цих величин і яким блоком можна встановити відповідність?

672 Половина скляної банки вміщує 5 кг 850 г води. Скільки кілограмів води вміщується у чотирьох таких банках?

673 $4088 : 73$

$3380 : 52$

$1254 : 38$

674 Маса борошна в склянці 160 г. Скільки таких склянок можна наповнити, якщо є 4 кг борошна?

675 $900 \cdot 40$

$8000 \cdot 0$

$0 : 2200$

$4000 : 20$

$5000 \cdot 1$

$80\ 000 : 100$

676 У кожному випадку назви перше неповне ділене.

$2760 : 40$

$5520 : 60$

$3960 : 45$

677 Виконай ділення письмово з поясненням.

$364 : 52$

$192 : 64$

$190 : 38$

$9735 : 59$

$9348 : 41$

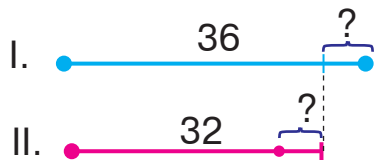
$9842 : 37$

678 1) П'ята частина від невідомого числа становить 4568.

Знайди невідоме число.

2) Знайди $\frac{1}{5}$ від числа 5690.

- 679** У першому автобусі на екскурсію поїхало 36 туристів, а в другому — 32. Коли на зворотній дорозі кілька людей пересіло із першого автобуса в другий, то в обох автобусах туристів стало порівну. Скільки туристів пересіло в другий автобус?

Порівняй два способи розв'язання задачі.

1-й спосіб

- 1) $36 + 32 = 68$ (т.)
- 2) $68 : 2 = 34$ (т.)
- 3) $36 - 34 = 2$ (т.)

2-й спосіб

- 1) $36 - 32 = 4$ (т.)
- 2) $4 : 2 = 2$ (т.)

- 680** Які одиниці маси більші, ніж грам, але менші за тонну?

- 681** У рибному господарстві в одному ставку виростили 7 кг коропа на 1 м² площі й отримали 67 200 кг риби, а в другому ставку — 8 кг коропа на 1 м² площі й отримали 61 600 кг риби. На скільки квадратних метрів площа першого ставка більша від площі другого?

- 682** Одна сторона трикутника 64 мм, а друга — удвічі довша. Знайди довжину третьої сторони, якщо периметр трикутника 274 мм.

- 683** За годину екскаватор викопує 20 м канави. Одну канаву викопали за 15 годин роботи екскаватора, а другу — за 7 годин. Скільки всього метрів канави викопали за цей час?

- 684** $4840 + 12\,903 - 80\,125 : 5$
 $1530 : (12 \cdot 6 - 38) \cdot 15$

685 У гуртку п'ятеро дітей різного віку: Олегові 10 років, Сергієві 9 років, Оленці 8 років, Дмитрові 12 років, Алісі 11 років. На скільки років наймолодший член гуртка молодший за найстаршого?

686 Знайди число за його частиною, якщо:

$\frac{1}{4}$ від числа дорівнює 500

$\frac{1}{2}$ від числа дорівнює 1000

$\frac{1}{3}$ від числа дорівнює 300

687 Розглянь запис і прочитай пояснення.

Пояснення. При діленні багатоцифрових чисел на числа другого десятка, а також у випадку двоцифрового неповного діленого цифру частки краще шукати способом добору.

$$\begin{array}{r}
 1122 \overline{) 1776} \\
 \underline{102} \\
 102 \\
 \underline{102} \\
 0
 \end{array}$$

Ділене 1122, дільник 17. Перше неповне ділене — 112 десятків. Отже, у частці буде дві цифри. Поділимо 112 на 17 — буде 6 (десятків). Помножимо 17 на 6 — отримаємо 102. Від 112 відняти 102 — буде 10 (десятків). Друге неповне ділене — 102. 102 поділимо на 17 — буде 6. Частка 66.

688 Виконай ділення письмово.

$2232 : 18$

$2808 : 13$

$2916 : 81$

$50184 : 82$

689 У двох банках було 60 кг меду. Коли з другої банки взяли 20 кг меду і додали в першу 10 кг, то в обох банках меду стало порівну. Скільки кілограмів меду було в кожній банці спочатку?

690 На птахофабриці кури несли щомісяця однакову кількість яєць і за рік знесли 2076 яєць. Скільки яєць щомісяця несли кури?

$$691 \quad x : (108 : 2) = 1$$

$$(82 + 38) : x = 4$$

$$692 \quad 96 \cdot 80 \square 96 \cdot (10 + 2)$$

$$35 \cdot 10 \cdot 6 \square 35 \cdot 16$$

$$\square 34 \cdot 19 \square 34 \cdot 9 \cdot 10$$

$$78 \cdot 24 \square 78 \cdot (3 \cdot 9)$$

693 На суші черепаха за 10 хвилин подолати 120 м, а у воді за 6 хвилин пропливла 1560 м. На скільки метрів за хвилину швидкість черепахи у воді більша, ніж на суші?

$$694 \quad 1541 : 23$$

$$972 : 36$$

$$8008 : 56$$

$$9202 : 43$$

695 У двох діжках було 100 л води. Коли з першої діжки в другу перелили 30 л, то в обох діжках води стало порівну. Скільки літрів води було в кожній діжці спочатку?

696 Знайди число за його частиною, якщо:

$$\frac{1}{3} \text{ від числа дорівнює } 400$$

$$\frac{1}{4} \text{ від числа дорівнює } 60$$

$$\frac{1}{5} \text{ від числа дорівнює } 500$$

697 Розглянь зразок ділення, коли частка містить нуль. Знайди частку чисел 248 496 і 62 з коментуванням.

$$\begin{array}{r} 22635 \overline{) 45} \\ \underline{225} \\ 135 \\ \underline{135} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 248496 \overline{) 62} \\ \underline{00} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 0 \end{array}$$

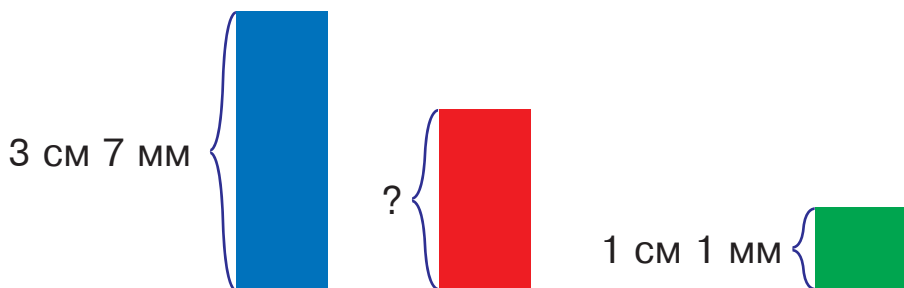
698 Виконай ділення з перевіркою множенням.

$$19\,328 : 64$$

$$17\,748 : 87$$

$$36\,984 : 92$$

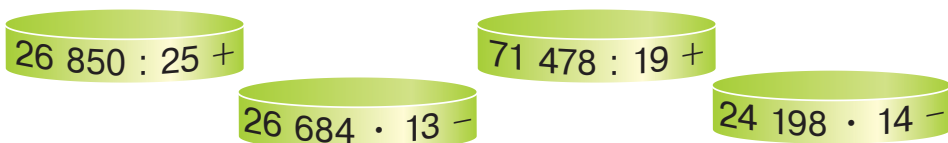
- 699 Синій стовпчик вищий за червоний на стільки, на скільки червоний вищий від зеленого. Знайди висоту червоного стовпчика, якщо висота синього становить 3 см 7 мм, а зеленого — 1 см 1 мм. Перевір результат вимірюванням.

- 700 Які одиниці часу більші, ніж доба, але менші, ніж рік?

- 701 1) Знайди периметр квадрата, площа якого дорівнює 36 см^2 .
2) Знайди площу квадрата, периметр якого дорівнює 28 см.

- 702 «Розгорни» кільця.

- 703 Із двох пунктів, відстань між якими 1410 км, назустріч один одному одночасно виїхали два автомобілі. Яка відстань буде між автомобілями, коли перший з них проїде $\frac{3}{5}$ усього шляху, а другий — $\frac{1}{6}$?

- 704 Швидкість сокола в ширяючому польоті 60 км/год, а коли він каменем падає на здобич, його швидкість збільшується у 5 разів. З якою швидкістю сокіл падає на здобич?

705 Виконай ділення з перевіркою.

$2943 : 27$

$16\ 068 : 78$

$13\ 312 : 64$

706

$\frac{4}{5}$ від 5000

$\frac{2}{3}$ від 18 000

$\frac{1}{3}$ від 36 993

$\frac{3}{4}$ від 80 000

$\frac{3}{10}$ від 20 000

707 Заповни порожні клітинки. За якої умови в частці з'являється нуль?

$$\begin{array}{r} 2\ 5\ 5\ 9\ 3\ 8 \quad | \quad 7\ 3 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1\ 7\ 5\ 0\ 7\ 3 \quad | \quad 2\ 9 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 000 \\ \underline{000} \\ 0 \end{array}$$

708 Виконай ділення з перевіркою.

$196\ 224 : 28$

$504\ 448 : 56$

$192\ 843 : 63$

709 Дошку розрізали на три різні частини: завдовжки 6 дм, 7 дм і 8 дм. Скільки частин цієї дошки могли б бути довшими, ніж тепер, якби її розрізали на три однакові частини?

710 Швидкість бабки 30 км/год, що вдвічі менше від швидкості галки. Скільки кілометрів пролетить галка за 2 години?

711 Заповни порожні графи таблиці.

a	0	18	65	136	476	867
$a \cdot 9 + 52$						

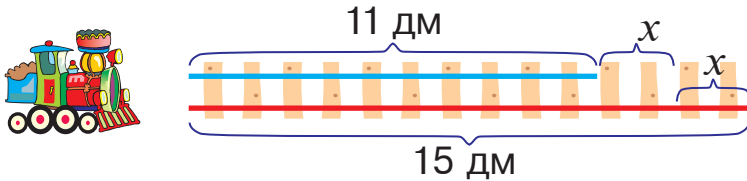
712 Розв'язком якої з цих нерівностей є число 250?

а) $x : 50 > 4000$

б) $20 \cdot x > 4000$

в) $1000 : x > 4000$

713 Яку завдовжки частину потрібно переставити від довшої рейки до коротшої, щоб обидві рейки стали однаковими за довжиною?

$$15 - x = 11 + x$$

714 З одного порту в протилежних напрямках одночасно вирушили катер і яхта. Швидкість катера 30 км/год, а швидкість яхти на 20 км/год менша. Через скільки годин відстань між катером і яхтою буде 120 км?

715 Знайди частки з перевіркою.

$$608\ 532 : 76$$

$$531\ 354 : 59$$

$$196\ 736 : 64$$

716 Від кожної із 12 чорно-білих корів за день надоїли по 15 л молока, а від кожної із 8 червоних корів — по 20 л. Від яких корів надоїли більше молока і на скільки літрів більше?

717

$$400 \cdot 300$$

$$900 \cdot 20$$

$$45\ 000 : 90$$

$$5000 : 2$$

$$200 \cdot 100$$

$$8000 : 1$$

718 $490 : x = 70$

$$x : 4 = 80$$

$$x \cdot 4 = 360$$

$$x - 545 = 975$$

$$840 - x = 512$$

$$x + 240 = 620$$

719 Заповни порожні клітинки. За якої умови в частці з'являються нулі?

$$\begin{array}{r} -   \\ \hline 178560 \end{array} \bigg| \begin{array}{r} 72 \\ \hline 2480 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -   \\ \hline 820800 \end{array} \bigg| \begin{array}{r} 18 \\ \hline 45600 \end{array}$$

720 Виконай ділення з перевіркою.

$96\,000 : 75$

$103\,200 : 86$

$91\,140 : 49$

721

Число ділиться на 6,
якщо воно водночас ділиться і на 2, і на 3.

Допоможи білочці знайти числа, що діляться на 6.

722 Синій стовпчик вищий за червоний на стільки, на скільки червоний вищий від зеленого. Знайди висоту червоного стовпчика, якщо висота зеленого становить 8 мм, а синього — 2 см. Перевір результат вимірюванням.

723 $456\,682 : (64 : 32) - 121\,212$

$693\,609 : (75 : 25) \cdot 2$

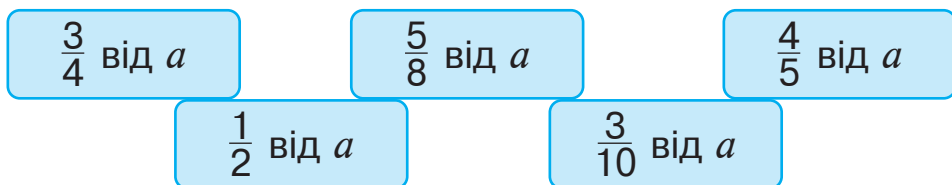
724 Для виготовлення світлової реклами використали 256 жовтих лампочок, що в 4 рази більше, ніж червоних. Скільки червоних лампочок використали для виготовлення реклами?

725 Вертоліт пролетів 2400 км за 6 годин. За скільки годин подолає цю відстань автомобіль, якщо його швидкість становить $\frac{3}{10}$ від швидкості вертольота?

726 Знайди частки і виконай перевірку дією множення.
 $66\ 780 : 53$ $691\ 600 : 19$ $415\ 800 : 27$

727 Вершник їхав під гору 5 год зі швидкістю 12 км/год, а з гори — 3 год зі швидкістю 20 км/год. Коли він подолав більшу відстань: рухаючись під гору чи з гори?

728 Відомо, що $a = 8000$. Знайди:

729 Чому ділення чисел припинили? Як записати результати?

$$\begin{array}{r} 3\ 2\ 4\ 0\ 5 \mid 7\ 2 \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2\ 3\ 4\ 9\ 4 \mid 6\ 4 \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ - \\ \underline{00} \\ 6 \end{array}$$

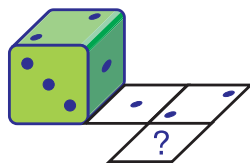
730 Виконай ділення з остачею письмово.

$427\ 657 : 26$ $654\ 321 : 29$ $864\ 257 : 29$

731 Із ділянки площею 6 арів зібрали по 45 кг ячменю з ара, а з ділянки площею 2 ари — по 41 кг з ара. З якої ділянки зібрали більше ячменю і на скільки кілограмів більше?

732 Один вертоліт пролетів 480 км, а другий — 800 км. Скільки годин був у польоті кожен вертоліт, якщо швидкість обох вертольотів була однакова і становила 160 км/год?

733 На крапки кубика нанесли свіжу фарбу і прокотили кубик по аркуші паперу. Скільки крапок має відбитися у клітинці зі знаком питання?

734 $x \cdot 100 = 100\ 000$
 $x + 100 = 100\ 000$

$x : 100 = 0$
 $x - 100 = 0$

735 Після удару вправного хокеїста хокейна шайба летить зі швидкістю 160 км/год. За скільки годин шайба облетіла б довкола Землі (40 000 км), якби її швидкість не знижувалася?

736 Одного дня гусінь проповзла 1 м 2 дм 5 см, а наступного — у 8 разів більшу відстань. Скільки метрів проповзла гусінь наступного дня?

737 $30\ 000$ $+1234$ -4321

1 м 2 дм 5 см $\cdot 8 =$ м

738 Знайди частки й остачі письмово.

456 289 : 29

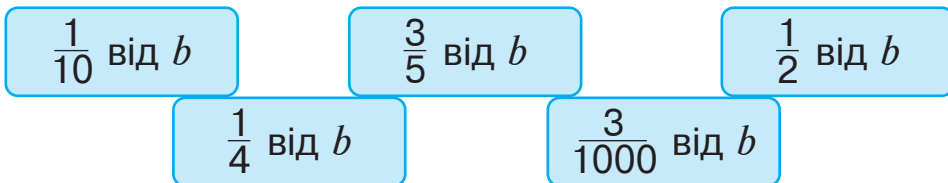
403 754 : 37

683 622 : 19

739 В одному магазині було 1360 м сукна, а в другому — 1700 м такого сукна, всього 90 сувоїв. Скільки сувоїв сукна було в кожному магазині окремо?

740 Відомо, що $b = 10\ 000$. Знайди:

741 Чому ділення чисел не завершили? Як записати частки?

$$\begin{array}{r} 2069 \overline{) 24} \\ \underline{00} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4418 \overline{) 45} \\ \underline{00} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \end{array}$$

742 Виконай ділення з остачею. Зроби перевірку.

$156\ 025 : 39$

$364\ 024 : 79$

$973\ 664 : 53$

743

Число ділиться на 15,
якщо воно водночас ділиться і на 3, і на 5.

Допоможи білочці знайти числа, що діляться на 15.

744 Розглянь розв'язання задачі. Зверни увагу на те, як ділили іменоване число.

Із 15 однакових теплиць зібрали 4 т 500 кг огірків. Скільки кілограмів огірків зібрали з однієї такої теплиці?

$$\begin{array}{r} 4500 \text{ т } 15 \\ \underline{45} \quad \quad \quad 300 \\ 0 \end{array}$$

Розв'язання

$4\ \text{т}\ 500\ \text{кг} : 15 = 4500\ \text{кг} : 15 = 300\ \text{кг}$

Відповідь: з однієї теплиці зібрали 300 кг огірків.

745 $5 \text{ т } 200 \text{ кг} : 4$ $9 \text{ кг } 320 \text{ г} : 2$ $8 \text{ км } 760 \text{ м} : 3$

746 На будівництво завезли 48 т цементу, піску — вдвічі більше, ніж цементу, а щебеню — у 4 рази більше, ніж цементу. Для виготовлення бетону використали третину всіх будматеріалів. Скільки тонн будматеріалів використали?

747 Для сівби підготували зерно ячменю, вівса і проса — всього 210 т 3 ц. Ячменю підготували 85 т, вівса — на 7 т 2 ц менше, ніж ячменю, а решта було просо. Скільки центнерів проса підготували для сівби?

748 Коли літак пролетів 8 годин зі швидкістю 730 км/год, до пункту призначення йому залишилося пролетіти ще 1380 км. Яку відстань мав подолати літак?

749 Знайди частки й остачі. Зроби перевірку.

$157\ 602 : 13$

$596\ 421 : 19$

$378\ 402 : 29$

750 Полярна крачка літає виводити потомство з Арктики в Антарктику, долаючи відстань 18 000 км. Скільки кілометрів вона має пролітати щодня, щоб подолати цей шлях за 90 днів?

751

$400 \cdot 200$

$40\ 000 \cdot 2$

$80\ 000 : 40$

$4000 : 10$

$9000 \cdot 30$

$90\ 000 : 3000$

752 Заповни порожні клітинки. За якої умови в частці з'являється нуль?

$$\begin{array}{r} 44968 \mid 56 \\ \underline{00} \\ - 00 \\ \hline 00 \\ 00 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 21840 \mid 42 \\ \underline{00} \\ - 00 \\ \hline 00 \\ 00 \\ \hline 0 \end{array}$$

753 Знайди частки і перевір результати дією множення.

$315\ 280 : 35$

$648\ 360 : 72$

$451\ 456 : 64$

754 Виконай ділення з остачею письмово.

$465\ 426 : 79$

$847\ 625 : 29$

$427\ 604 : 37$

755 57 т 890 кг : 35 кг

167 кг 884 г : 47 г

$206\ м\ 272\ мм : 88\ мм$

$401\ км\ 600\ м : 64\ м$

756 У господині 7 породистих овець. Від кожної з них за рік настригли відповідно 5 кг 400 г, 6 кг 700 г, 6 кг, 5 кг 550 г, 6 кг 300 г, 5 кг 700 г і 6 кг 350 г вовни. Яка загальна маса настриженої за рік вовни?

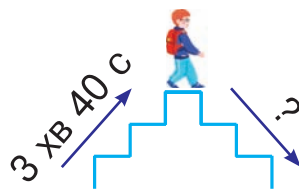
757 1) Сьома частина від невідомого числа становить 1000. Знайди невідоме число.

2) Знайди $\frac{2}{9}$ від числа 123 939.

758 Швидкість польоту сірої ворони 43 км/год. Це на 4 км/год більше від швидкості польоту горобця і на 7 км/год менше від швидкості польоту зяблика. Із якою швидкістю літають горобець і зяблик?

759 Ігор піднімається сходами вгору за 3 хв 40 с, а спускається вниз за $\frac{3}{4}$ від цього часу. Скільки секунд триває спуск сходами вниз?

760 $200\ 200 \xrightarrow{+12\ 012} \xrightarrow{-9008}$

761 130 284 : 63

$100\ 184 : 28$

$205\ 656 : 57$

762 316 кг 075 г : 47 г

$320\ т\ 606\ кг : 38\ кг$

$441\ м\ 450\ мм : 54\ мм$

$205\ км\ 689\ м : 69\ м$

763 Черепаха вирушила у мандрівку. Першого дня вона проповзла 2645 м, другого дня — стільки ж, а третього — на 1740 м менше, ніж першого і другого дня разом. Яку відстань пододала черепаха за три дні?

764 Із кожної пари назви більший дріб.

$$\frac{1}{3} \text{ і } \frac{2}{3}$$

$$\frac{5}{12} \text{ і } \frac{8}{12}$$

$$\frac{9}{10} \text{ і } \frac{3}{10}$$

$$\frac{4}{7} \text{ і } \frac{2}{7}$$

765 Знайди частки і виконай перевірку дією множення.

$$70\ 308 : 36$$

$$167\ 136 : 48$$

$$219\ 963 : 57$$

766 $(546 \cdot 31 - 6114) : 53$

$(625 \cdot 25 - 8114) : 37$

767

Число ділиться на 45,
якщо воно водночас ділиться і на 5, і на 9.

Допоможи білочці знайти числа, що діляться на 45.

768 У цистерні 4800 л води. Один насос може викачати всю воду за 24 хвилини, а другий — за 40 хвилин. За скільки хвилин викачають воду із цистерни обидва насоси, якщо працюватимуть одночасно?

769 Складіть і розв'яжіть задачі за даними таблиці.

Довжина	30 м	12 м	?
Ширина	24 м	?	3 мм
Площа	?	48 м ²	?
Периметр	?	?	30 мм

770 Ластівка може пролетіти за 2 години 240 км. Скільки кілометрів пролетить за цей час шпак, якщо його швидкість на 20 км/год менша від швидкості ластівки?

771 «Розгорни» кільця.

$$59\ 731 : 7 +$$

$$98\ 765 : 5 +$$

$$58\ 860 \cdot 5 -$$

$$46\ 665 \cdot 3 -$$

772 Із двох аеродромів, відстань між якими 7200 км, одночасно вилетіли назустріч один одному два літаки. Яка відстань буде між літаками, коли перший з них пролетить $\frac{2}{5}$, а другий — $\frac{3}{10}$ від цієї відстані?

773 Виконай ділення з перевіркою.

$$124\ 960 : 32$$

$$194\ 832 : 54$$

$$244\ 663 : 79$$

774 У розсаднику вирощували саджанці голубих ялинок і модрин. Скільки всього саджанців виростили, якщо голубих ялинок було 360, а модрин — $\frac{2}{5}$ від кількості ялинок?

775 $\frac{5}{6}$ від 1 год

$\frac{1}{3}$ від 4 год

$\frac{1}{5}$ від 2 хв

$\frac{3}{12}$ від 1 хв

$\frac{1}{6}$ від 2 хв

776 Заміни складені іменовані числа простими і виконай ділення, а тоді заміни прості іменовані числа складеними.

$$177\ \text{кг}\ 034\ \text{г} : 26$$

$$342\ \text{т}\ 304\ \text{кг} : 38$$

$$490\ \text{км}\ 698\ \text{м} : 54$$

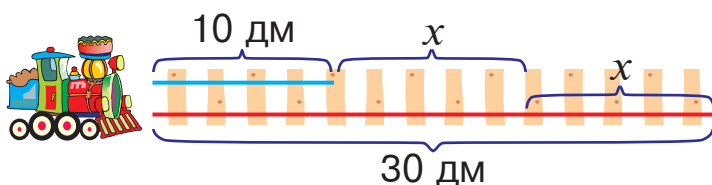
777 Караван верблюдів 12 днів ішов через пустелю зі швидкістю 6 км/год. Яку відстань подолав караван, якщо кожного дня він рухався по 16 годин?

778 Із двох сіл, відстань між якими 20 км, одночасно вийшли назустріч один одному двоє лижників і зустрілися через 40 хвилин. Перший лижник ішов зі швидкістю 240 м/хв. З якою швидкістю рухався другий лижник?

779 $1000 - (520 + 640 : 8 + 270)$
 $(800 : 20 - 800 : 40) \cdot (800 : 80)$

780 На пошиття 21 дитячого простирадла потрібно стільки ж полотна, скільки на 15 простирадл для дорослих. Скільки метрів полотна потрібно на простирадло для дорослих, якщо на дитяче простирадло витрачають 1 м 50 см полотна?

781 Яку завдовжки частину потрібно переставити від довшої рейки до коротшої, щоб обидві рейки стали однаковими за довжиною?

$$30 - x = 10 + x$$

782 Розгортка геометричного тіла — це геометричне тіло чи плоска фігура? Обґрунтуй свою думку.

783 Швидкість автомобіля по рівній дорозі 80 км/год, а по вибоїстій — на 40 км/год менша. Яку відстань подолав автомобіль, рухаючись 2 години рівною дорогою і 3 години — вибоїстою?

784 За три хвилини турист проїхав верхи на страусі 750 м. Яку відстань подолав би турист за годину, якби страус біг із тією ж швидкістю?

785 $264 \text{ кг } 789 \text{ г} : 27 \text{ г}$ $258 \text{ м } 432 \text{ мм} : 32 \text{ мм}$

$441 \text{ т } 392 \text{ кг} : 49 \text{ кг}$

786

 $\frac{3}{8}$ від 24 т $\frac{4}{5}$ від 2 м $\frac{1}{2}$ від 7 см $\frac{5}{6}$ від 30 кг $\frac{1}{4}$ від 3 км

787

Ділення багатоцифрових чисел на трицифрове число виконують так, як і на двоцифрове, шукаючи цифри частки способом добору.

Знайди частки з коментуванням, користуючись схематичними записами.

$$\begin{array}{r} \underline{125631} \quad | \quad \underline{243} \\ \square\square\square\square \\ - \square\square\square\square \\ \hline - \square\square\square\square \\ \hline - \square\square\square\square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \underline{229194} \quad | \quad \underline{321} \\ \square\square\square\square \\ - \square\square\square\square \\ \hline - \square\square\square\square \\ \hline - \square\square\square\square \\ \hline \square \end{array}$$

788

Виконай ділення письмово.

93 720 : 426

625 536 : 724

439 872 : 237

789

У перший магазин завезли 18 однакових бідонів молока, а в другий — 12 таких самих бідонів, причому в перший магазин завезли на 228 л молока більше, ніж у другий. Скільки літрів молока завезли в кожен магазин?

790

Спортсменки подолали річкою половину запланованої відстані і ще 9 км. Решту шляху вони можуть пройти на байдарках за 3 години, рухаючись зі швидкістю 6 км/год. Яку відстань запланували пройти спортсменки?

791

Лисеня пробігає 800 м за 5 хвилин. Знайди швидкість лисеняти.

792 Відомо, що висота зображених на малюнку блоків відповідає нерівності $a - b > c$. Між якою з цих величин і яким блоком можна встановити відповідність?

793 Коток вирівняв 750 м дороги за $\frac{3}{4}$ години. Скільки кілометрів дороги він вирівняє за годину, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

794 Знайди частки письмово.

$$71\ 760 : 368$$

$$168\ 238 : 427$$

$$201\ 082 : 542$$

795 У спорядженні аквалангіста водолаз рухається під водою зі швидкістю 6 км/год, а у водолазному костюмі — у 8 разів повільніше. Скільки метрів за годину проходить водолаз у водолазному костюмі?

796

$$300 \cdot 300$$

$$900 \cdot 70$$

$$6000 : 1$$

$$5000 : 100$$

$$400 \cdot 50$$

$$90\ 000 : 30$$

797 Виконай ділення. Поясни, звідки в частках з'явилися нулі.

$$\begin{array}{r} 216699 \quad | \quad 357 \\ \hline \square\square\square\square \quad | \quad 607 \\ \hline - \square\square\square\square \\ \hline \square\square\square\square \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 449190 \quad | \quad 483 \\ \hline \square\square\square\square \quad | \quad 930 \\ \hline - \square\square\square\square \\ \hline \square\square\square\square \\ \hline \square \end{array}$$

798 Виконай ділення письмово.

$$281\ 940 : 762$$

$$757\ 272 : 834$$

$$231\ 680 : 256$$

799 За 2 години акула може проплисти 72 км. Скільки кілометрів пропливе акула за 3 години, якщо рухатиметься з такою самою швидкістю?

800 Від 60 корів за рік надійшли 3240 ц молока. Скільки центнерів молока отримали від трьох таких корів, якщо надій від кожної корови однаковий?

801 Розв'язком якої з цих нерівностей є число 500?

а) $1000 : x > 2000$

б) $x : 50 > 2000$

в) $20 \cdot x > 2000$

802 Від п'ятицифрового числа відняли чотирицифрове. Яку найменшу кількість цифр може мати різниця цих чисел?

803 «Розгорни» кільця.

$34\ 689 \cdot 6 -$

$76\ 831 \cdot 5 -$

$67\ 586 : 2 +$

$95\ 137 : 7 +$

804 Два автомобілі, відстань між якими була 250 км, одночасно вирушили назустріч один одному. Швидкість одного автомобіля 90 км/год, а другого — 100 км/год. Яка відстань буде між автомобілями через 2 години? Чи будуть вони, як і раніше, рухатися назустріч один одному?

805 Знайди частки письмово.

$288\ 099 : 357$

$39\ 690 : 189$

$487\ 500 : 625$

806 Маса двох однакових корів дорівнює масі шести однакових телят. Яка маса теляти, якщо маса корови 480 кг?

МІРИ ЧАСУ

807 Запам'ятай основні одиниці вимірювання часу.

Століття дорівнює 100 рокам.
Рік дорівнює 12 місяцям.
У звичайному році 365 діб, у високосному — 366.
У місяці 30 днів або 31 день
(у лютому 28 або 29 днів).
Доба дорівнює 24 годинам.
Година дорівнює 60 хвилинам.
Хвилина дорівнює 60 секундам.

- 808** 1) Місто Київ засновано приблизно 430 року. Яке це було століття? Скільки століть існує Київ?
2) Тарас Шевченко народився 1814 року, помер 1861 року. У якому столітті він жив?

809 Виконай ділення письмово.

$$316\ 464 : 456$$

$$54\ 720 : 456$$

$$255\ 420 : 387$$

810 За 3 години оператор набрав на комп'ютері 12 сторінок. Скільки сторінок він набере за 7 годин, якщо набиратиме щогодини на сторінку більше?

811 Скільки років Оксанці, якщо через 8 років та ще рік їй буде 20 років?

812 Із 15 га поля зібрали 690 ц пшениці. Скільки центнерів гречки зберуть із 17 га поля, якщо її врожайність удвічі менша, ніж урожайність пшениці?

813 Реактивний літак пролітає 8 км за 10 секунд. Скільки кілометрів він пролетить за годину, якщо летітиме з такою самою швидкістю?

814 1 год = хв

1 год 10 хв = хв

5 год = хв

3 год 10 хв = хв

10 год = хв

6 год 20 хв = хв

815 $6095 : 53 \cdot 43 - 4005 - 8967 : 61 : 7$

816 Якщо погано закрутити водопровідний кран, то з нього за 2 години може вилитися 60 л води. Скільки літрів води можна зберегти за 8 годин, якщо добре закрутити кран?

817 $\frac{2}{3}$ від 4 хв

$\frac{1}{3}$ від 8 хв

$\frac{1}{12}$ від 2 год

$\frac{4}{5}$ від 1 год

$\frac{1}{2}$ від 2 год 20 хв

818 Використовуючи таблиць-календар поточного року, дай відповіді на запитання.

- 1) На який день тижня цього року припадає 24 серпня — День Незалежності України?
- 2) На який день тижня припадає день твого народження?

819 Дізнайся, коли святкують дні народження четверо твоїх родичів або друзів, і полічи, скільки діб мине між цими днями.

820 Лист, який кинули в поштову скриньку 6 квітня, надійшов до місця призначення 12 квітня. Скільки діб ішов лист?

821 Із двох однакових клубків вовни сплели 3 однакові шапочки. Скільки таких шапочок можна сплести із 14 таких клубків вовни?

822 Виконай ділення письмово.

$69\ 608 : 226$

$156\ 620 : 382$

$291\ 084 : 764$

823 Розглянь зразки заміни більших одиниць вимірювання часу меншими і поясни, як знайшли результати.

$$1 \text{ р.} = 12 \text{ міс.}$$

$$1 \text{ хв} = 60 \text{ с}$$

$$5 \text{ р.} = 60 \text{ міс.}$$

$$3 \text{ хв} = 180 \text{ с}$$

$$3 \text{ р. } 5 \text{ міс.} = 41 \text{ міс.}$$

$$4 \text{ хв } 15 \text{ с} = 255 \text{ с}$$

$$1 \text{ год} = 60 \text{ хв}$$

$$9 \text{ год} = 540 \text{ хв}$$

$$5 \text{ год } 10 \text{ хв} = 310 \text{ хв}$$

824 4 доби 12 год = год   8 р. 10 міс. = міс.

10 год 20 хв = хв   5 хв 40 с = с

825 Відомо, що висота зображених на малюнку блоків відповідає нерівності $a < b - c$. Між якою з цих величин і яким блоком можна встановити відповідність?

826 Знайди частки письмово.

$$277\,542 : 306$$

$$227\,370 : 583$$

$$181\,440 : 864$$

827 За 7 годин роботи трактор зорав 21 га поля. Скільки гектарів поля він зоре за 8 годин, якщо щогодини оратиме на гектар більше?

828 $x : 3 = 15 : 5$

$$51 : 3 = 17 : x$$

$$x \cdot 98\,596 = 0$$

$$120 = 2 \cdot x$$

829 Шестицифрове число поділили на двоцифрове. Яка найменша кількість цифр може бути в записі частки?

830 $2 \text{ м } 56 \text{ см} : 8 \text{ см}$
 $4 \text{ т } 455 \text{ кг} : 45 \text{ кг}$

$2 \text{ м } 20 \text{ см} : 1 \text{ м } 10 \text{ см}$
 $4 \text{ м } 40 \text{ см} : 2 \text{ м } 20 \text{ см}$

831 Батькові 35 років 7 місяців, а його синаві 10 років 11 місяців. На скільки років і місяців батько старший за сина?

Розв'язання

$35 \text{ р. } 7 \text{ міс.} - 10 \text{ р. } 11 \text{ міс.} = 24 \text{ р. } 8 \text{ міс.}$

$$\begin{array}{r} 34 \text{ р. } 19 \text{ міс.} \\ - 10 \text{ р. } 11 \text{ міс.} \\ \hline 24 \text{ р. } 8 \text{ міс.} \end{array}$$

Поясни хід обчислення.

832 Мар'янці 9 років 7 місяців. Вона старша за свого брата на 2 роки 5 місяців. Скільки років і місяців Мар'янчиному братові?

833 Мамі 39 років, синаві — 14. Скільки років доньці, якщо через 16 років синаві та доньці разом буде стільки років, скільки виповниться мамі?

834 $9735 : 59 + 335 - 5375 : 25$
 $10\ 004 : 41 + 17\ 181 : 83 - 451$

835 $100 : x = 100 - 90$ $x \cdot (124 + 36) = 1280$

836 Екскурсія тривала 10 діб 8 год, причому теплоходом мандрівники пропливли 7 діб 9 год, їхали поїздом на 4 доби 11 год менше, ніж пливли теплоходом, а решту часу летіли літаком. Скільки часу мандрівники летіли літаком?

837 Із кожної пари назви більший дріб.

$\frac{1}{4} \text{ і } \frac{1}{5}$

$\frac{3}{4} \text{ і } \frac{1}{4}$

$\frac{1}{10} \text{ і } \frac{1}{2}$

$\frac{1}{2} \text{ і } \frac{1}{3}$

838 Розглянь зразки заміни менших одиниць вимірювання часу більшими і поясни, як знайшли результати.

$$60 \text{ с} = 1 \text{ хв}$$

$$60 \text{ хв} = 1 \text{ год}$$

$$120 \text{ с} = 2 \text{ хв}$$

$$360 \text{ хв} = 6 \text{ год}$$

$$400 \text{ с} = 6 \text{ хв } 40 \text{ с}$$

$$150 \text{ хв} = 2 \text{ год } 30 \text{ хв}$$

839 Запиши в секундах: 12 хв; 9 хв 45 с.

Запиши у хвилинах: 420 с; 5400 с.

Запиши в годинах: 360 хв; 1200 хв.

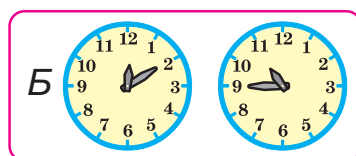
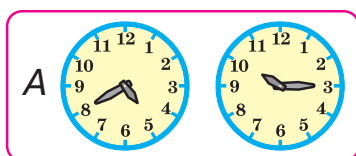
Запиши в добах: 72 год; 96 год.

Запиши в місяцях: 6 років; 9 років.

Запиши в роках: 24 міс.; 48 міс.

840 $100\,000 : 10 : 10 : (10 : 10)$ $1234 \cdot 10 \cdot (100 : 10 \cdot 1)$

841 Скільки часу минуло між показами годинників, зображених на малюнку А? зображених на малюнку Б?

842 Для виготовлення вітражів у школі використали 116 кг замазки, що складається із 80 кг смоли, 18 кг жовтого воску, 14 кг крейди і кількох кілограмів гіпсу. Яку частину від загальної маси замазки становить гіпс?

Вказівка. Відповідь запиши дробом.

843 $\frac{5}{6}$ год 50 хв

$\frac{5}{8}$ доби 20 год

  $\frac{2}{3}$ год 35 хв

$\frac{2}{5}$ хв 30 с

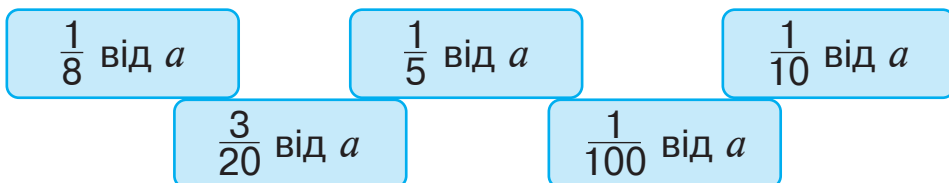
844 Батькові 32 роки, одному з його синів 8 років, а другому — 6. Через скільки років вік батька буде дорівнювати сумі років обох його синів?

845 Із міста одночасно в одному напрямку виїхали два автомобілі. Швидкість першого автомобіля 67 км/год, а швидкість другого — 90 км/год. Через скільки годин відстань між ними буде 92 км?

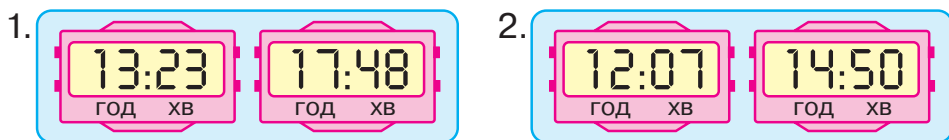
846 $4000 \text{ с} = \square\square \text{ хв } \square\square \text{ с}$
 $4000 \text{ год} = \square\square\square \text{ діб } \square\square \text{ год}$

847 Пасажири автобуса проїхали 243 км, що складає $\frac{1}{8}$ частину всього шляху. Яку відстань залишилося подолати пасажиром?

848 Відомо, що $a = 8000$. Знайди:

849 Скільки часу минуло між показами двох перших годинників? двох других годинників?

850 Від станції A до станції B поїзд їхав 10 год 30 хв, а від станції B до станції C — 2 год 40 хв. Скільки часу був у дорозі поїзд?

Розв'язання

$$\begin{array}{r}
 10 \text{ год } 30 \text{ хв} + 2 \text{ год } 40 \text{ хв} = 13 \text{ год } 10 \text{ хв} \\
 + \quad 10 \text{ год } 30 \text{ хв} \\
 \quad 2 \text{ год } 40 \text{ хв} \\
 \hline
 \quad 12 \text{ год } 70 \text{ хв} \\
 \quad 13 \text{ год } 10 \text{ хв}
 \end{array}$$

Поясни хід обчислення.

851 Вистава розпочалась об 11 год 30 хв і закінчилась о 14 год 10 хв. Скільки часу тривала вистава?

852 $14 \text{ хв } 28 \text{ с} + 20 \text{ хв } 56 \text{ с} = \square\square \text{ хв } \square\square \text{ с}$
 $13 \text{ діб } 10 \text{ год} + 14 \text{ діб } 18 \text{ год} = \square\square \text{ діб } \square \text{ год}$

853 У 3000 г клейстеру одну десяту частину складає борошно, а решта — вода. Скільки грамів води містить клейстер?

854 Одного дня майстриня працювала 6 год 15 хв, а другого — 5 год 50 хв. Скільки часу працювала майстриня протягом двох днів?

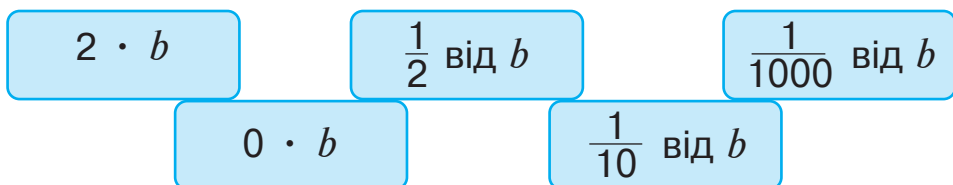
855 $(5700 : 75 + 373 - 248) \cdot 8 + 232\ 500 : 375$

856 $x - 321 = 568 - 389$ $x \cdot 6 = 420 + 180$

857 $15 \text{ год } 36 \text{ хв} + 25 \text{ год } 38 \text{ хв} = \square\square \text{ год } \square\square \text{ хв}$
 $8 \text{ р. } 8 \text{ міс.} + 10 \text{ р. } 10 \text{ міс.} = \square\square \text{ р. } \square \text{ міс.}$

858 Екскурсія розпочалася о 10 год 15 хв і тривала 2 год 30 хв. Коли закінчилася екскурсія?

859 Відомо, що $b = 100\ 000$. Знайди:

860 У годині 60 хвилин. Скільки хвилин в $\frac{1}{2}$ год; $\frac{2}{3}$ год; $\frac{3}{4}$ год; $\frac{7}{10}$ год; $\frac{11}{12}$ год?

861 Знайди добутки. Результати перевір дією ділення.
 $8426 \cdot 21$ $5183 \cdot 36$ $4284 \cdot 124$ $1543 \cdot 168$

862 Пригадай розв'язання задач на визначення тривалості події, її закінчення та початку.

1) Кіносеанс розпочався о 12 год 50 хв і закінчився о 15 год 05 хв. Скільки часу тривав кіносеанс?

$$15 \text{ год } 05 \text{ хв} - 12 \text{ год } 50 \text{ хв} = 2 \text{ год } 15 \text{ хв}$$

2) Кіносеанс розпочався о 12 год 50 хв і тривав 2 год 15 хв. О котрій годині закінчився кіносеанс?

$$12 \text{ год } 50 \text{ хв} + 2 \text{ год } 15 \text{ хв} = 15 \text{ год } 05 \text{ хв}$$

3) Кіносеанс тривав 2 год 15 хв і закінчився о 15 год 05 хв. Коли розпочався кіносеанс?

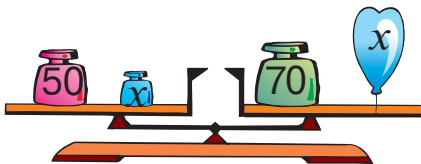
$$15 \text{ год } 05 \text{ хв} - 2 \text{ год } 15 \text{ хв} = 12 \text{ год } 50 \text{ хв}$$

863 Футбольний матч тривав 1 год 45 хв і закінчився о 20 год 55 хв. Коли розпочався матч?

864 $91 \cdot 51 : 13 : 17 + 385 - 12\ 261 : 61$

865 Із міста одночасно в протилежних напрямках виїхали два автомобілі. Швидкість першого автомобіля 67 км/год, а швидкість другого — 90 км/год. Через скільки годин відстань між ними буде 628 км?

866 Склади за малюнком рівняння і розв'яжи його методом підбору.

867 $7318 \cdot 42$ $8912 \cdot 12$ $5275 \cdot 215$ $2456 \cdot 139$

868 Бухгалтерка розпочала роботу о 7 год 15 хв і працювала 8 год 45 хв. О котрій годині вона закінчила роботу?

869

$600 \cdot 20$

$8888 \cdot 1$

$9639 : 3$

$0 : 123$

$400 \cdot 30$

$8608 : 2$

870 Пригадай розв'язання задачі на визначення часу.

Книжкова виставка розпочала свою роботу 8 квітня о 10 год ранку, а закінчила — 12 квітня о 17 год. Скільки часу тривала книжкова виставка?

Розв'язання

Виставка розпочалася, коли минуло 7 діб 10 год від початку квітня, а закінчилася, коли минуло 11 діб 17 год від початку квітня.

$$11 \text{ діб } 17 \text{ год} - 7 \text{ діб } 10 \text{ год} = 4 \text{ доби } 7 \text{ год}$$

Відповідь: книжкова виставка тривала 4 доби 7 год.

871 Леся Українка народилася 25 лютого 1871 року. Скільки часу минуло з дня її народження до сьогоднішнього дня?

872 Із двох міст, відстань між якими 560 км, назустріч один одному одночасно вирушили два поїзди. Через скільки годин відстань між поїздами буде 280 км, якщо швидкість одного з них 60 км/год, а іншого — 80 км/год?

873 Виконай ділення з перевіркою.

$321\ 606 : 18$

$210\ 114 : 54$

$173\ 925 : 45$

874 $x \cdot 100 = 100$

$x : 100 = 100$

$x - 100 = 100$

$x + 100 = 100$

875 Маса четвертини кавуна 2 кг 750 г. Знайди масу восьми таких кавунів.

876 Знайди частки і виконай перевірку дією множення.

$33\ 824 : 28$

$189\ 240 : 76$

$38\ 688 : 32$

877 На фабриці виготовили 427 пар дитячого взуття, що становило сьому частину від усього виготовленого взуття. Скільки всього пар взуття виготовили на фабриці?

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

878

$\frac{3}{4}$ від 1000

$\frac{1}{2}$ від 4242

$\frac{1}{10}$ від 10 000

$\frac{2}{3}$ від 3000

$\frac{1}{4}$ від 8408

879 Знайди частки письмово.

$600\ 166 : 326$

$245\ 847 : 483$

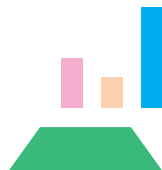
$152\ 192 : 128$

880 За 9 годин 18 лісників посадили 486 дерев. Скільки дерев посадить один лісник за 4 години, якщо продуктивність праці всіх лісників однакова?

881 $(384 : 32 + 1074) \cdot 5 - 827$

882 Двоє мотоциклістів одночасно виїхали назустріч один одному і зустрілися через 3 год. Швидкість першого мотоцикліста 48 км/год, а другого — 53 км/год. Яка відстань була між мотоциклістами?

883 Відомо, що висота зображених на малюнку блоків відповідає нерівності $a > b + c$. Між якою з цих величин і яким блоком можна встановити відповідність?

884 $500 \text{ хв} = \square \text{ год } \square\square \text{ хв}$ $500 \text{ год} = \square\square \text{ діб } \square\square \text{ год}$

885 1) П'ять сьомих від невідомого числа становить 1000.
Знайди невідоме число.

2) Знайди $\frac{2}{9}$ від числа 115 506.

886 Половина периметра прямокутника становить 30 см, а одна з його сторін — 21 см. На скільки сантиметрів довжина прямокутника більша, ніж його ширина?

887 Виконай ділення письмово.

$183\ 616 : 152$ $592\ 924 : 653$ $145\ 882 : 698$

888 За 5 годин 15 садівників посадили 300 дерев. Скільки дерев посадить один садівник за 4 години, якщо продуктивність праці всіх садівників однакова?

889 $x + 75 = 100$ $x \cdot 9 = 99$ $x : 7 = 7$ $x + 64 = 80$
 $x - 15 = 45$ $50 : x = 25$

890 $\frac{2}{6}$ год $\square$ 15 хв $\frac{3}{4}$ доби $\square$ 20 год

  $\frac{3}{8}$ доби $\square$ 10 год $\frac{2}{4}$ хв $\square$ 30 с

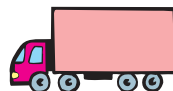
891 $162 \cdot 84 : 72 + 105 - 9075 : 11 : 25 + 1301$

892 «Розгорни» кільця.

$417 \cdot 56 -$ $283 \cdot 75 -$
 $63\ 865 : 53 +$ $550\ 240 : 181 +$

893 Фермер посіяв озиме жито 15 вересня, овес — 14 квітня, а скошив жито 20 липня і овес — 3 серпня. На скільки днів довше росло жито, ніж овес?

894 Дві вантажівки, відстань між якими була 300 км, одночасно вирушили назустріч одна одній, зустрілись і продовжили рух. Через 3 години відстань між ними стала 120 км. З якою швидкістю рухалися вантажівки, якщо їхня швидкість була однаковою?

895 $y - 25 = 126 - 15$

$7 + x = 99 - 59$

896 Для приготування вареників на сім'ю із п'яти осіб потрібно 1 кг тіста, що складається із 780 г борошна, 20 г солі і води. Яку частину води містить тісто?

897 $400\ 000 - (537 + 163) \cdot 196$

$795 \cdot 504 - 191\ 268 : 378$

898 Відстань між двома містами 1224 км. Автомобіль долає цей шлях за 12 годин, а спортивний мотоцикл — за 6 годин. Через скільки годин автомобіль і мотоцикл зустрінуться, якщо одночасно виїдуть назустріч один одному із тими самими швидкостями?

899

$800 \cdot 3$

$10\ 000 \cdot 1$

$40\ 000 : 200$

$6000 : 300$

$9000 \cdot 10$

$1000 : 1000$

900 Гусінь повзе по стовбуру липи. Уночі вона піднімається на 4 м вгору, а вдень опускається на 2 м вниз. На восьму ніч гусінь досягла вершини дерева. Яка висота липи?

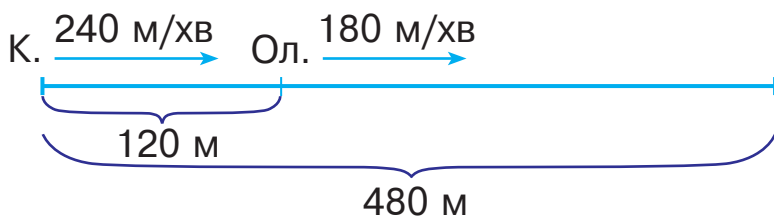
901 Теплохід вирушив з Одеси у Варну. Коли він був у дорозі 8 год 46 хв, до пункту призначення йому залишилося плисти на 1 год 28 хв більше, ніж він був у дорозі. Через скільки годин теплохід прибуде у Варну?

902 За планом протягом 4 днів фабрика мала виготовити 320 т паперу. По скільки тонн паперу виготовляла фабрика щодня, якщо вона перевиконала план на 40 т?

903 $x \cdot 5 = 198 - 18$ $83 - y = 71 - 46$

$x : 5 = 148 + 47$

904 Катруся кинулась наздоганяти Оленку, коли та перебувала на відстані 120 м від неї. Катруся біжить зі швидкістю 240 м/хв, а Оленка — зі швидкістю 180 м/хв. Чи наздожене Катруся подругу, якщо їй потрібно пробігти 480 м?

905 $19 \cdot (120 - 323 : 17) - 18 \cdot 12$
 $(25 \cdot 32 + 96) : 16 + 22 \cdot 17$

906 У розсаднику виростили 480 саджанців лип, дубки становили $\frac{2}{5}$ від кількості лип, а платани — $\frac{1}{4}$ від кількості дубків. Скільки саджанців платанів виростили у розсаднику?

у розсаднику?

907 700 · 30 800 · 100 8000 : 20 8000 : 100

500 · 20 8000 : 8000

908 Знайди добутки. Результати перевір дією ділення.
 $6428 \cdot 42$ $4182 \cdot 28$ $3284 \cdot 302$ $1543 \cdot 116$

909 Протягом літа шахтарі пройшли 1526 м підземного тунелю. Скільки метрів залишилося пройти шахтарям, якщо вони подолали лише дві третини цього тунелю?

910 У два магазини завезли 20 ящиків моркви, причому в перший магазин — 120 кг, а в другий — 80 кг. Скільки ящиків із морквою завезли в кожний магазин, якщо маса моркви у кожному ящику однакова?

911 $80\ 418 - 64 \cdot 84 : 56 + 65\ 026 : 13 - 51\ 001$

912 $x + 29 = 128 - 79$ $x \cdot 25 = 1400 : 56$

913 Наталя та Дмитро разом читали книгу. Наталя прочитала $\frac{2}{8}$ книги, а Дмитро — таку саму кількість сторінок, що становило восьму частину книги та ще 8 сторінок. Скільки сторінок у книзі?

914 Двоє пішоходів, відстань між якими була 18 км, одночасно вирушили у протилежних напрямках. Швидкість першого пішохода 5 км/год, а швидкість другого — 4 км/год. Яка відстань буде між пішоходами через 2 години?

915 Виконай множення. Результати перевір дією ділення.

  $1486 \cdot 138$ $3284 \cdot 65$ $5864 \cdot 19$ $9192 \cdot 105$

916 Із кожної пари назви більший дріб.

$\frac{3}{5}$ і $\frac{3}{4}$

$\frac{1}{5}$ і $\frac{1}{100}$

$\frac{2}{3}$ і $\frac{1}{3}$

$\frac{1}{4}$ і $\frac{1}{8}$

917 Виконай ділення. Результати перевір дією множення.

$742\ 748 : 38$ $161\ 190 : 45$ $184\ 630 : 74$

918 З одного села у протилежних напрямках одночасно виїхали два велосипедисти. Через скільки годин відстань між ними буде 215 км, якщо швидкість першого велосипедиста 18 км/год, а швидкість другого — 25 км/год?

919

$$1 \text{ мм} = \frac{1}{10} \text{ см}$$

$$1 \text{ см} = \frac{1}{100} \text{ м}$$

$$3 \text{ мм} = \boxed{} \text{ см}$$

$$7 \text{ см} = \boxed{} \text{ м}$$

$$7 \text{ мм} = \boxed{} \text{ см}$$

$$38 \text{ см} = \boxed{} \text{ м}$$

$$9 \text{ мм} = \boxed{} \text{ см}$$

$$56 \text{ см} = \boxed{} \text{ м}$$

920

У їдальню привезли 464 банки томатного і яблучного соку, причому томатний сік становив чверть від усієї кількості банок. Скільки банок яблучного соку привезли в їдальню?

921

$$780 \ 117 : 39 - 121 \ 000 : 11 - 150 \ 125 : 25$$

922

$$x \cdot 7 = 420 - 280$$

$$50 : x = 400 - 398$$

923

«Розгорни» кільця.

$$407 \cdot 875 -$$

$$702 \cdot 504 -$$

$$65 \ 024 : 128 +$$

$$26 \ 208 : 112 +$$

924

Повітряна куля пролетіла із заходу на схід 360 км за 3 години, а на зворотному шляху її швидкість була на 30 км/год меншою. За скільки годин повітряна куля пододала зворотний шлях?

925

Виконай ділення письмово.

$$472 \ 675 : 365$$

$$930 \ 825 : 189$$

$$263 \ 444 : 268$$

926

Двоє велосипедистів одночасно виїхали назустріч один одному. Швидкість першого велосипедиста 28 км/год, а швидкість другого — 33 км/год. Яка відстань була між велосипедистами спочатку, якщо вони зустрілися через 2 години?

927

 $\frac{1}{2}$ від 5 т $\frac{1}{3}$ від 6 кг $\frac{2}{3}$ від 3 км 600 м $\frac{4}{10}$ від 3 ц $\frac{3}{5}$ від 3 кг

928

Виконай множення. Результати перевір дією ділення.

$1126 \cdot 448$

$3216 \cdot 38$

$8165 \cdot 42$

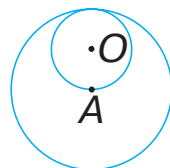
$4292 \cdot 228$

929

Щоб обкласти кухню плиткою, потрібно 30 кг будівельного розчину, що складається із третини води, 15 кг піску і кількох кілограмів цементу. Скільки кілограмів цементу містить цей розчин?

930

Знайди діаметр більшого кола, якщо радіус меншого дорівнює 3 см.

931

Виконай віднімання.

$5 \text{ діб} - 18 \text{ год}$

$5 \text{ см}^2 - 40 \text{ мм}^2$

$6 \text{ а} - 50 \text{ м}^2$

$2 \text{ год} - 35 \text{ хв}$

$6 \text{ дм}^2 - 38 \text{ см}^2$

$8 \text{ га} - 21 \text{ а}$

$9 \text{ хв} - 24 \text{ с}$

$9 \text{ м}^2 - 15 \text{ дм}^2$

$3 \text{ км}^2 - 90 \text{ га}$

932

У магазині до обіду продали 37 ящиків яблук, а після обіду — 23 ящики, причому після обіду було продано на 168 кг яблук менше, ніж до обіду. Скільки кілограмів яблук продали до обіду і скільки — після обіду, якщо маса яблук у кожному ящику однакова?

933

Двоє пішоходів, відстань між якими була 6 км, одночасно вирушили в одному напрямку. Через скільки годин другий пішохід наздожене першого, якщо швидкість першого пішохода 3 км/год, а швидкість другого — 5 км/год?

934

Малюрі пофарбували 255 м моста, що складає $\frac{3}{5}$ від його довжини. Знайди довжину моста.

ЗМІСТ

I.	Множення і ділення багатоцифрових чисел. Площа фігури	4
	Множення на одноцифрове число.....	4
	Площа фігури	16
	Ділення на одноцифрове число.....	42
II.	Ознайомлення з дробами. Множення і ділення багатоцифрових чисел, що закінчуються нулями	59
	Дроби.....	59
	Множення чисел, що закінчуються нулями.....	74
	Ділення чисел, що закінчуються нулями.....	82
III.	Множення і ділення багатоцифрових чисел на двоцифрове число.....	94
	Множення на двоцифрове число.....	94
	Ділення на двоцифрове число.....	103
	Міри часу	127
	Повторення вивченого матеріалу	136

Відомості про стан підручника

№	Прізвище та ім'я учня/учениці	Навчальний рік	Стан підручника	
			на початку року	в кінці року
1				
2				
3				
4				
5				

Навчальне видання

БУДНА Наталя Олександрівна, БЕДЕНКО Марко Васильович

МАТЕМАТИКА

**Підручник для 4 класу
закладів загальної середньої освіти**

(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Головний редактор *Богдан Будний*

Редакторка *Ірина Чорненська*

Художники *Валентин Качурівський, Світлана Радчук*

Обкладинка *Ростислава Крамара*

Комп'ютерна верстка *Зоряни Сидор, Галини Телев'як*

Художній редактор *Ростислав Крамар*

Технічна редакторка *Неля Домарецька*

Підписано до друку 17.05.2021. Формат 70х100/16.

Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний.

Умовн. друк. арк. 11,70. Умовн. фарбо-відб. 46,80. Обл.-вид. арк. 8,15.

Тираж 20 606 пр. Зам. 372/04

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002